

RAAD VOOR VERGUNNINGSBETWISTINGEN

ARREST

van 1 oktober 2019 met nummer RvVb-A-1920-0106
in de zaak met rolnummer 1718-RvVb-0765-SA

Verzoekende partijen	<ol style="list-style-type: none"> 1. de heer Geert ROOMS 2. de heer Jurgen GODEFROOT <p>vertegenwoordigd door advocaat Stefan WALGRAEVE en Laura VANDERVOORT met woonplaatskeuze op het kantoor te 9100 Sint-Niklaas, Vijfstraten 57</p>
Verwerende partij	<p>de VLAAMSE REGERING</p> <p>vertegenwoordigd door advocaat Veerle TOLLENAERE met woonplaatskeuze op het kantoor te 9000 Gent, Koning Albertlaan 128</p>
Tussenkommende partijen	<ol style="list-style-type: none"> 1. de bvba FORTECH <p>vertegenwoordigd door advocaat Wim RASSCHAERT met woonplaatskeuze op het kantoor te 9420 Erpe-Mere, Schoolstraat 20</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. de nv ELECTRABEL <p>vertegenwoordigd door advocaten Tangui VANDENPUT en Patrik DE MAEYER, met woonplaatskeuze op het kantoor te 1160 Brussel, Tedescolaan 7</p>

I. BESTREDEN BESLISSING

De verzoekende partijen vorderen met een aangetekende brief van 13 juli 2018 de schorsing van de tenuitvoerlegging en de vernietiging van de beslissing van de verwerende partij van 17 mei 2018.

De verwerende partij heeft aan de tussenkommende partijen een omgevingsvergunning verleend voor het oprichten van zes windturbines met een ashoogte van maximaal 123 m, een rotordiameter van maximaal 114 m en een tiphoogte van maximaal 180 m, het uitvoeren van werken noodzakelijk om het project te realiseren: ontbossingen, inbuizingen, permanente kraanplaatsen en toegangswegen tot de windturbines, elektriciteitscabines en data- en elektriciteitskavels alsook de exploitatie van een windturbinepark met zes windturbines (elk maximaal 3.400 kW) met bijkomend zes transformatoren (3.500 kVA) op de percelen gelegen te 9180 Moerbeke, Baggaart-Zuid, met als kadastrale omschrijving afdeling 1, sectie C, nummers 1B, 34C, 40H, 41C, 42B, 43C, 43D, 58B, 590A, 593, 594, 595A, 595B, 596A, 596B, 599A, 59B en 600A, en sectie K, nummers 223A, 237A, 244A, 248A en 281B en 9190 Stekene, afdeling 2, sectie C, nummers 1880, 1881, 1883, 1885, 1886, 1891, 1892, 1895, 1896, 1898, 1899, 1902, 1903, 1904, 1905, 1906, 1937B, 1939B, 1995, 1997, 1999, 2002, 2006A, 2007A, 2012, 2012/2, 2013, 2015, 2018, 2019, 383, 384, 387, 396, 398,

399, 400, 401, 402, 403 en 404 en afdeling 4, sectie E, nummers 13C/2, 16A, 16B/2, 18A, 18B, 18C, 19A, 20B/2, 20H, 20K, 20M, 21E/2, 21G/2, 23B2, 24C, 25C, 26C, 26D, 26F, 26F2, 26H, 26K, 26L, 26N, 26P, 3C, 5F, 5G, 5H, 5K, 5L, 5P, 6C, 7F, 7G, 7H en 7R.

II. VERLOOP VAN DE RECHTSPLEGING

De eerste tussenkomende partij verzoekt met een aangetekende brief van 3 september 2018 om in de procedure tot schorsing en vernietiging tussen te komen.

De voorzitter van de Raad laat de tussenkomende partij met een beschikking van 15 oktober 2018 toe in de debatten.

De tweede tussenkomende partij verzoekt met een aangetekende brief van 4 september 2018 om in de procedure tot schorsing en vernietiging tussen te komen.

De voorzitter van de Raad laat de tussenkomende partij met een beschikking van 15 oktober 2018 toe in de debatten.

De Raad verwerpt met het arrest van 20 november 2018 met nummer RvVb-S-1819-0309 de vordering tot schorsing.

De verzoekende partijen dienen een verzoek tot voortzetting in.

De verwerende partij dient een antwoordnota en het administratief dossier in. De tussenkomende partijen dienen een schriftelijke uiteenzetting in. De verzoekende partijen dienen een wederantwoordnota in.

De kamervoorzitter behandelt de vordering tot vernietiging op de openbare zitting van 13 augustus 2019.

Advocaat Tom HUYGENS *loco* advocaten Stefan WALGRAEVE en Laura VANDERVOORT voert het woord voor de verzoekende partijen.

Advocaat Pieter VAN ASSCHE *loco* advocaat Veerle TOLLENAERE voert het woord voor de verwerende partij.

Advocaat Gaëlle DE SMET *loco* advocaat Wim RASSCHAERT voert het woord voor de eerste tussenkomende partij.

Advocaat Antoinette SPREUTELS *loco* advocaten Tangui VANDENPUT en Patrik DE MAEYER voert het woord voor de tweede tussenkomende partij.

De kamervoorzitter sluit de debatten en neemt de zaak in beraad.

Het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges (DBRC-decreet) en het besluit van de Vlaamse regering van 16 mei 2014 houdende de rechtspleging voor sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges (Procedurebesluit) zijn toegepast.

III. FEITEN

De tussenkomende partijen dienen op 21 december 2017 bij de Vlaamse regering een aanvraag in voor een omgevingsvergunning voor het oprichten van zes windturbines met een ashoogte van maximaal 123 m, een rotordiameter van maximaal 114 m en een tiphoogte van maximaal 180 m,

het uitvoeren van werken noodzakelijk om het project te realiseren: ontbossingen, inbuizingen, permanente kraanplaatsen en toegangswegen tot de windturbines, elektriciteitscabines en data- en elektriciteitskavels alsook de exploitatie van een windturbinepark met zes windturbines (elk maximaal 3.400 kW) met bijkomend zes transformatoren (3.500 kVA) op de percelen gelegen te 9180 Moerbeke, Baggaart-Zuid, met als kadastrale omschrijving afdeling 1, sectie C, nummers 1B, 34C, 40H, 41C, 42B, 43C, 43D, 58B, 590A, 593, 594, 595A, 595B, 596A, 596B, 599A, 59B en 600A, en sectie K, nummers 223A, 237A, 244A, 248A en 281B en 9190 Stekene, afdeling 2, sectie C, nummers 1880, 1881, 1883, 1885, 1886, 1891, 1892, 1895, 1896, 1898, 1899, 1902, 1903, 1904, 1905, 1906, 1937B, 1939B, 1995, 1997, 1999, 2002, 2006A, 2007A, 2012, 2012/2, 2013, 2015, 2018, 2019, 383, 384, 387, 396, 398, 399, 400, 401, 402, 403 en 404 en afdeling 4, sectie E, nummers 13C/2, 16A, 16B/2, 18A, 18B, 18C, 19A, 20B/2, 20H, 20K, 20M, 21E/2, 21G/2, 23B2, 24C, 25C, 26C, 26D, 26F, 26F2, 26H, 26K, 26L, 26N, 26P, 3C, 5F, 5G, 5H, 5K, 5L, 5P, 6C, 7F, 7G, 7H en 7R.

WT1 tot en met WT4 worden aangevraagd door de eerste tussenkomende partij, WT5 en WT6 door de tweede tussenkomende partij.

De percelen liggen volgens de bestemmingsvoorschriften van het gewestplan 'Gentse en Kanaalzone', vastgesteld met koninklijk besluit van 14 september 1977, in bosgebied en deels in reservatiegebied (WT1 en WT2). De percelen liggen volgens de bestemmingsvoorschriften van het gewestplan 'St. Niklaas-Lokeren', vastgesteld met koninklijk besluit van 7 november 1978, in bosgebied en waterwinningsgebied (WT3), alsook agrarisch gebied (WT4, WT5 en WT6).

WT1 en WT2 liggen op het grondgebied van Moerbeke, de overige windturbines op het grondgebied van Stekene.

De tussenkomende partijen richten een gemotiveerd verzoek inzake het windturbinepark Baggaart-Stekene in toepassing van titel 2 van het besluit van de Vlaamse regering van 27 november 2015 tot uitvoering van het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning en in toepassing van artikel 3, §3 van het besluit van de Vlaamse regering tot aanwijzing van de handelingen in de zin van artikel 4.1.1, 5), artikel 4.4.7, §2 VCRO en artikel 4.7.1, §2, tweede lid VCRO (Besluit Handelingen Algemeen Belang) aan de bevoegde overheid.

Op 12 juni 2017 vond een projectvergadering plaats. De conclusie van de projectvergadering luidt:

“Op basis van de toelichting van het project, de schriftelijke en mondelinge adviezen en de bespreking tijdens de projectvergadering kan besloten worden dat de werken slechts een ruimtelijke beperkte impact hebben en dat er ter zake geen planningsinitiatief noodzakelijk is. [...]”

Tijdens het openbaar onderzoek, georganiseerd van 29 januari 2018 tot en met 28 februari 2018 worden 124 bezwaarschriften, waarvan één met een petitie ondertekend door 492 personen, ingediend bij de gemeente Stekene en 81 bezwaarschriften bij de gemeente Moerbeke.

Het onderzoek naar de ontvankelijkheid en volledigheid van de aanvraag werd op 19 januari 2018 verricht, op grond waarvan beslist werd dat het project, dat betrekking heeft op een activiteit die voorkomt op bijlage III van het project-MER-besluit, meer bepaald rubriek 3.i.: 'Installaties voor de winning van windenergie voor energieproductie (windturbineparken)', niet project-MER-plichtig is.

Het Departement Landbouw en Visserij, afdeling Duurzame Landbouwonwikkeling adviseert op 29 januari 2018 voorwaardelijk gunstig.

Het Agentschap Wegen en Verkeer adviseert op 31 januari 2018 voorwaardelijk gunstig.

Het Agentschap voor Natuur en Bos adviseert op 14 februari 2018 en 14 maart 2018 voorwaardelijk gunstig.

De afdeling Gebiedsontwikkeling, Omgevingsplanning en -projecten van het departement Omgeving (Milieu) adviseert op 14 maart 2018 en 23 maart 2018 voorwaardelijk gunstig.

De FOD Luchtvaart, Polder van Moerbeke en het Vlaams Energieagentschap verlenen geen advies (stilzwijgend gunstig).

Het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Stekene adviseert op 5 maart 2018 ongunstig omdat er onvoldoende maatschappelijk draagvlak is voor het project.

Het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Moerbeke adviseert op 5 maart 2018 voorwaardelijk gunstig.

De tussenkomende partijen worden op de gewestelijke omgevingsvergunningscommissie van 3 april 2018 gehoord.

De gewestelijke omgevingsvergunningscommissie adviseert op 3 april 2018 voorwaardelijk gunstig:

“...

8. BEOORDELING

Activiteiten en proces

Overwegende dat de aanvraag betrekking heeft op een windturbinepark met 6 windturbines (elk 3.400 kW) met bijhorende transformatoren (elk 3.500 kVA);

Overwegende dat WT1 t.e.m. WT4 worden aangevraagd door bvba Fortech; dat WT5 en WT6 worden aangevraagd door ENGIE Electrabel;

Overwegende dat WT1 en WT2 op het grondgebied van Moerbeke liggen; dat de overige windturbines op het grondgebied van Stekene liggen;

Overwegende dat de aangevraagde turbines windturbines zijn met horizontale as en met 3 wieken, met variabel toerental en verstelbare bladhoek;

Overwegende dat de masten van het volle type zijn en, net als de wieken, een matgrijze kleur hebben; dat de turbines de volgende kenmerken hebben:

- nominaal elektrisch vermogen: max. 3.400 kWe;
- bijhorende transformator: max. 3.500 kVA;
- ashoogte: max. 123 m
- rotordiameter: max. 114 m;
- toprotorhoogte (tiphoogte): max. 180 m;
- werkingsgebied windsnelheid: 2 – 25 m/s;
- brongeluid (bij 95% van het nominaal vermogen): max. 104,2 dB(A).

Overwegende dat de mast is opgebouwd uit beton of staal; dat de gondel bestaat uit een stalen frame en composieten kap en dat de wieken bestaan uit composiet; dat de cirkelvormige fundering een diameter heeft van ca. 20 m; dat er nog geen specifiek turbinetype werd vastgesteld; dat in onderstaande tabel een niet-exhaustieve lijst van windturbines werd opgenomen die passen binnen deze specificaties en die in de verschillende studies bij de aanvraag werden bekeken:

Merk	Type	Ashoogte	Rotordiameter	Tiphoogte	Vermogen
------	------	----------	---------------	-----------	----------

Senvion	MM92	100 m	92 m	146 m	2,05 MW
Senvion	MM114	123 m	114 m	180 m	3,40 MW

Overwegende dat de zes turbines ongeveer in lijn staan, parallel met en ten zuiden van de expresweg E34/ N49, op het grondgebied van Moerbeke en Stekene;

Overwegende dat de Lambertcoördinaten van de masten van de turbines en de perceelnummers van de fundering zijn samengevat in onderstaande tabel:

Turbine x	y	Percelen funderingen
WT1 121.193	210.248	Moerbeke, Sectie K, nr. 248/a
WT2 122.281	210.663	Moerbeke, sectie C, nr. 34/c
WT3 122.812	210.817	Stekene, Afdeling 4, sectie E, nr. 18/a
WT4 123.197	210.988	Stekene, afdeling 4, sectie E, nrs. 5/h en 5/p
WT5 123.702	211.212	Stekene, afdeling 2, sectie C, nr. 1905
WT6 124.328	211.520	Stekene, afdeling 2, nrs. 384 en 387

Overwegende dat de totale lengte van de lijn (WT1 – WT6) 3.383 m is; dat de tussenafstanden tussen de turbines variëren tussen 1.164 m (WT1 – WT2) en 421 m (WT3 – WT4); dat de gemiddelde tussenafstand 678 m is;

Overwegende dat de afstand van de turbines tot de langsweg van de E34, namelijk Baggaart-Zuid, varieert tussen 210 m en 240 m voor WT1 t.e.m. WT5; dat WT6 dichter ligt tot deze langsweg, namelijk 144 m;

Overwegende dat de bijhorende transformatoren in afzonderlijke gebouwtjes, naast de turbines staan;

Overwegende dat bijhorend bij elke turbine er een werkplatform (ca. 1.400 m²) is en toegangswegen vanaf de openbare weg (gemiddeld 220 m met een breedte van 4,5 m); dat voor de toegangswegen zoveel mogelijk gebruik wordt gemaakt van bestaande wegen; Overwegende dat de windturbines worden aangesloten op het lokale distributienet; dat de juiste aansluitingsplaats op het ogenblik van het indienen van de aanvraag nog niet gekend is;

Overwegende dat in de ruime omgeving geen andere windturbines liggen zodat er geen cumulatieve effecten met andere projecten zullen optreden;

Externe veiligheid

Overwegende dat de turbines worden gecertificeerd volgens de norm IEC 61400-1, editie 2;

Overwegende dat de turbine wordt uitgerust met:

- een ijsdetectiesysteem dat de turbine automatisch stillegt bij ijsvorming (vermijden van ijsworst);
- een bliksembeveiligingssysteem;
- een redundant remsysteem;
- een online controlesysteem waarbij onregelmatigheden onmiddellijk worden gedetecteerd en doorgegeven aan een controle-eenheid.

Overwegende dat de aanvraag een veiligheidsstudie omvat, opgesteld door M-Tech (december 2016); dat in de studie wordt uitgegaan van de twee hoger genoemde types, evenals van een Senvion MM114 met een ashoogte van 143 m en een tiphoogte van 200 m;

Overwegende dat in de risicoanalyse het externe mensrisico wordt bekeken;

Overwegende dat de relevante ongevalsscenario's gondelbreuk, mastbreuk en bladbreuk (bij nominaal toerental en bij overtoeren, zijn);

Overwegende dat de maximale werpafstanden (worst case) bij bladbreuk worden bekomen bij een turbine met een rotordiameter van 109 m, een tiphoogte van 200 m en een rotortoerental van 19 tpm;

Overwegende dat de maximaal berekende werpafstanden de volgende zijn:

- bladbreuk bij nominaal toerental: 238 m;

- bladbreuk bij overtoeren: 663 m.

Overwegende dat het scenario ijsworp en ijsval niet als scenario wordt weerhouden, omdat voorzien is in een ijsdetectiesysteem die de turbine stillegt wanneer er ijsafzetting gedetecteerd wordt; dat bovendien maatregelen kunnen genomen worden om het risico dat verbonden is aan ijsval te beperken (zoals het plaatsen van de wieken parallel met een weg waar wiekoverdraai plaatsvindt);

Overwegende dat de berekening van het plaatsgebonden mensrisico is gebaseerd op het Handboek Risicozonering, 3e editie; dat de volgende scheidingsafstanden volgen uit de worst case berekening:

- externe activiteiten (10-5/jaar): < 25 m;

- gebied met woonfunctie (10-6/jaar): 238 m;

- gebied met kwetsbare locaties (10-7/jaar): 238 m.

Overwegende dat er is voldaan aan de criteria voor het plaatsgebonden mensrisico:

- Binnen de 25 m bevinden zich geen locaties waar personen frequent en langdurig aanwezig zijn. Wat betreft wiekoverdraai (d.i. het geval bij WT5 over de Kapellestraat) valt niet te verwachten dat op deze weg personen langdurig aanwezig zijn;

- Binnen de 238 m bevinden zich geen woongebieden;

- Binnen de 238 m bevinden zich geen gebieden met kwetsbare locaties (bv. scholen, ziekenhuizen);

Overwegende dat bij WT5 wiekoverdraai plaatsvindt over de Kapellestraat; dat uit nadere analyse van het individueel passantenrisico blijkt dat deze veel lager is dan het in Nederland gehanteerde criterium van 1.10-6/jaar;

Overwegende dat bij de bepaling van het groepsrisico met betrekking tot de externe veiligheid enkel het scenario mastbreuk wordt weerhouden; dat de maximale effectafstand 200 m is; dat binnen deze afstand zich geen gebouwen bevinden met frequente bezetting of publiek bezochte gebieden; dat op 162 m van WT6 een hoofdweg (E34) gelegen is; dat uit een analyse van het groepsrisico voor personen aanwezig op de autosnelweg blijkt dat ruimschoots voldaan is aan het criterium voor het groepsrisico;

Overwegende dat binnen de maximale effectafstand (663 m) zich geen Seveso-inrichtingen of andere inrichtingen bevinden die een aanzienlijk extern mensrisico hebben als gevolg van de aanwezigheid van gevaarlijke stoffen;

Overwegende dat voor wat betreft pijpleidingen geen nadere analyse wordt uitgevoerd; dat mogelijke domino effecten van windturbines op ondergrondse pijpleidingen slechts relevant zijn indien de afstand tussen de windturbine en de pijpleiding kleiner is dan de ashoogte plus 39 m; dat binnen deze afstand zich geen relevante pijpleidingen bevinden;

Overwegende dat voor wat betreft het transport van gevaarlijke stoffen in verband met de wiekoverdraai van WT5 over de Kapellestraat gelet op de aanwezige bedrijvigheid en de aard van de weg aangenomen wordt dat de frequentie waarmee gevaarlijke stoffen op deze weg aanwezig zijn zo laag is dat de risico's van potentiële domino-effecten verwaarloosbaar zijn;

Geluid en trillingen

Overwegende dat het geluid van een windturbine enerzijds mechanisch geluid, vooral afkomstig van de gondel, en anderzijds aerodynamisch geluid, veroorzaakt door het draaien van de wieken, omvat; dat bij een moderne windturbine vooral het aerodynamisch geluid van belang is;

Overwegende dat naarmate de windsnelheid toeneemt, het geluid afkomstig van de turbine toeneemt evenals het omgevingsgeluid; dat bij hoog omgevingsgeluid het geluid afkomstig van de turbine (gedeeltelijk) wordt gemaskeerd;

Overwegende dat de na te leven voorwaarden voor geluid zijn opgenomen in artikel 5.20.6.4.2 van titel II van het Vlareem:

“Het specifieke geluid in openlucht wordt, tenzij anders vermeld in de omgevingsvergunning voor de exploitatie van de ingedeelde inrichting of activiteit, in de nabijheid van het dichtstbijzijnde bewoonde gebouw vreemd aan de inrichting of het dichtstbijzijnde woongebied of woonuitbreidingsgebied, per beoordelingsperiode beperkt tot de richtwaarde vermeld in bijlage 5.20.6.1 of tot het achtergrondgeluid, vermeld in bijlage 4B, punt F14, 3 van titel I van dit besluit: Lsp 1 MAX(richtwaarde, LA95).

Als men gebruik wil maken van het achtergrondgeluid om een hogere norm te bekomen, geldt dat de afstand van de windturbines tot de woningen, meer dan drie maal de rotordiameter moet bedragen.”

Overwegende dat deze geluidsvoorwaarde bepalend is voor de eventueel toe te passen reductie van het brongeluid, d.w.z. dat de turbines aan een gereduceerd vermogen draaien; dat dit meestal gebeurt door het toepassen van een remmechanisme bij hoge windsnelheden, om op die manier de draaisnelheid en dus het aerodynamisch geluid te beperken;

Overwegende dat de aanvraag een geluidsstudie omvat die werd uitgevoerd door bvba dBA-Plan op 6 maart 2017;

Overwegende dat ter bepaling van het oorspronkelijk omgevingsgeluid in 5 meetpunten in de omgeving continue geluidsmetingen werden uitgevoerd gedurende minstens 10 dagen; dat voor elk meetpunt het gemiddelde achtergrondgeluidsniveau LA95,1h bepaald wordt per periode (dag, avond, nacht) en per windrichting; dat voor elk meetpunt wordt besloten dat het continu omgevingsgeluid bepaald wordt door het wegverkeer (vooral langs de E34); dat in de studie 53 beoordelingspunten of immissiepunten (woningen) in de omgeving van de windturbines worden bepaald; dat voor de meeste beoordelingspunten de richtwaarden voor overdag, 's avonds en 's nachts respectievelijk 48, 43 en 43 dB(A) zijn; dat voor enkele beoordelingspunten (woningen in bosgebied) deze richtwaarden respectievelijk 44, 39 en 39 dB(A) zijn;

Overwegende dat de hoger genoemde meetpunten representatief zijn voor een beperkt aantal beoordelingspunten (11); dat de beoordelingspunten oordeelkundig werden gekozen door de opsteller van het rapport, namelijk op basis van een ongeveer gelijke afstand tot de E34 van het meetpunt en het beoordelingspunt; dat voor elk van deze 11 beoordelingspunten de uiteindelijke norm wordt bepaald (ofwel het achtergrondgeluid ofwel de richtwaarde); dat in functie van een eventuele ophoging van de richtwaarden telkens de laagste gemiddelden worden genomen (dus de resultaten bij windsnelheden Q 5 m/s en wanneer er meerdere richtingen zijn van bron naar ontvanger wordt de windrichting met de laagste gemiddelde waarde gehanteerd); dat voor alle andere beoordelingspunten enkel rekening wordt gehouden met de van toepassing zijnde richtwaarden;

Overwegende dat uiteindelijk voor alle beoordelingspunten de na te leven normen voor alle perioden van de dag gekend zijn;

Overwegende dat nadien voor elk van de onderzochte types (Servion MM92 met maximaal brongeluid 103,2 dB(A) en Servion MM114 met maximaal brongeluid 104,2 dB(A)) door middel van overdrachtsberekeningen (met het computerprogramma Geomilieu V3.00) wordt nagegaan wat het specifiek geluid van de turbines is in elk van de

beoordelingspunten; dat blijkt dat er steeds voldaan is aan de normen voor de dagperiode; dat voor wat betreft de avondperiode er met de MM114 lichte overschrijdingen in 2 beoordelingspunten zijn; dat voor de MM92 de betreffende normen steeds worden nageleefd; dat voor wat betreft de nachtperiode er met de MM92 lichte overschrijdingen zijn in 2 beoordelingspunten; dat met de MM114 er eveneens lichte overschrijdingen zijn in 4 beoordelingspunten;

Overwegende dat er tenslotte voor de twee onderzochte types mogelijke beperkingen van de maximale brongeluiden worden voorgesteld; dat voor de Senvion MM92 het enkel gaat over de beperking van het brongeluid van WT1 gedurende de nachtperiode tot 101 dB(A); dat voor de Senvion MM114 het enkel gaat over de beperking van het brongeluid van:

- WT1 tot 103 dB(A) gedurende de avondperiode en 103,5 dB(A) gedurende de nachtperiode;
- WT2 tot 102,5 dB(A) gedurende de avondperiode en 100,5 dB(A) gedurende de nachtperiode.

Overwegende dat uit de berekeningen waarin deze beperkingen zijn verwerkt volgt dat in alle beoordelingspunten wordt voldaan aan de toepasselijke normen;

Slagschaduw

Overwegende dat als gevolg van de bewegende wieken windturbines tijdens zonneschijn een bewegende schaduw hebben, de zgn. (stroboscopische) slagschaduw;

Overwegende dat onder bepaalde omstandigheden deze slagschaduw aanleiding kan geven tot hinder; dat de mate van hinder afkomstig van slagschaduw onder meer bepaald wordt door het toerental, de blootstellingsduur en de intensiteit van de wisselingen in lichtsterkte;

Overwegende dat er sprake is van hinder wanneer de intensiteit van het ingestraalde zonlicht hoger is dan 120 W/m², op een vlak loodrecht op de invalrichting van de zon; dat op afstanden groter dan 12 maal de rotordiameter de slagschaduw niet meer als hinderlijk ervaren wordt doordat de veranderingen in lichtintensiteit te beperkt worden;

Overwegende dat slagschaduw vooral belangrijk is voor omwonenden, maar ook voor andere slagschaduwgevoelige objecten zoals serres, kantoren, enz.;

Overwegende dat de na te leven voorwaarden met betrekking tot slagschaduw zijn opgenomen in artikel 5.20.6.2.3 van titel II van het Vlareem:

“Voor relevante slagschaduwobjecten in industriegebied, met uitzondering van woningen, geldt een maximum van dertig uur effectieve slagschaduw per jaar, met een maximum van dertig minuten effectieve slagschaduw per dag.

Voor relevante slagschaduwgevoelige objecten in alle andere gebieden, en voor woningen in industriegebied, geldt een maximum van acht uur effectieve slagschaduw per jaar, met een maximum van dertig minuten effectieve slagschaduw per dag.”

Overwegende dat de aanvraag een slagschaduwstudie bevat die werd opgesteld door bvba Fortech Studie (april 2017); dat in deze studie de berekeningen werden uitgevoerd met het softwareprogramma WindPRO, versie 3.1.; dat in de studie, uitgaande van 6 windturbines met rotordiameter 114 m en ashoogte 123 m, een slagschaduwkaart werd opgenomen; dat het gemiddeld aantal werkelijke (verwachte) schaduwen per jaar werd berekend; dat op de kaart de isoschaduwlijnen van 4, 8, 16 en 32 uur per jaar worden afgebeeld;

Overwegende dat aan de hand van de 4 uur-contour vervolgens alle mogelijke schaduwreceptoren (bv. woningen) werden bepaald waarvan 9 representatieve slagschaduwreceptoren; dat voor elke representatieve slagschaduwreceptor de slagschaduwkalender werd bepaald; dat dit een kalender is waarin per dag aangegeven wordt of er hinder kan plaatsvinden (worst-case scenario, de astronomisch maximaal mogelijke schaduwduur); dat een dergelijke kalender ook opgemaakt wordt voor elke windturbine, zowel voor de representatieve receptoren als voor alle receptoren; dat zowel

voor wat betreft de verwachte schaduwduur (uren/jaar) als voor wat betreft de maximale schaduwduur (min/dag) blijkt dat de normen voor sommige representatieve receptoren worden overschreden;

Overwegende dat de turbines worden uitgerust met een slagschaduwmodule (automatische stilstandsmodule) zodat voor elke slagschaduwreceptor wordt voldaan aan de voorwaarden; dat een logboek zal worden bijgehouden per receptor;

Overwegende dat op te merken valt dat eventuele obstakels tussen de turbines en de receptoren niet werden meegenomen in de berekeningen; dat ook voor een woning lichtinval uit alle richtingen wordt verondersteld; dat de berekeningen bijgevolg een worst-case benadering weergeven; dat bij de exploitatie meer in detail kan worden bekeken voor welke receptoren er sprake is van een overschatting;

Lichtreflecties

Overwegende dat lichtreflecties worden beperkt door het gebruik van een matte lichtgrijze coating bij de wieken en de mast;

Watertoets

Overwegende dat ingevolge artikel 8 van het decreet van 18 juli 2003 en latere wijzigingen betreffende het integraal waterbeleid de aanvraag moet onderworpen worden aan de watertoets; dat het besluit van de Vlaamse Regering van 20 juli 2006 en latere wijzigingen de nadere regels vaststelt voor de toepassing van de watertoets; dat de aanvraag werd getoetst aan het watersysteem, aan de doelstellingen van artikel 5 van het decreet integraal waterbeleid en aan de bindende bepalingen van het bekkenbeheerplan;

Overwegende dat WT 4 gelegen is in een overstromingsgevoelig gebied en dat de overige turbines niet gelegen zijn in een overstromingsgevoelig gebied;

Overwegende dat de aanvraag echter niet gelegen is in een gebied dat gekenmerkt wordt door recente overstromingen;

Overwegende dat windturbines 4 en 5 wel gelegen zijn in of naast percelen die, voornamelijk gedurende de winter, nat kunnen worden vanuit de nabij gelegen grachten en beken;

Overwegende dat deze aanvraag geen of nauwelijks bijkomend effect veroorzaakt op het watersysteem door de beperkte niet-waterdoorlatende oppervlakte (diameter 20m per windturbine) en door het gebruik van waterdoorlatende materialen voor de overige verhardingen (zoals toegangswegen en kraanplaatsen); dat het hemelwater dat op de niet-waterdoorlatende verhardingen terecht komt, in de aanpalende onverharde zones kan infiltreren;

Overwegende dat, omwille van de aard van het verkeer, het echter mogelijk is dat de waterdoorlaatbaarheid na de bouw van de turbines is verminderd; dat echter de verharding en de fundering bij waterdoorlatende verharding blijvend een even goede doorlaatbaarheid moet hebben als een reguliere infiltratievoorziening; dat er geen enkele vorm van versnelde waterafvoer mag aanwezig zijn; dat natuurlijke infiltratie niet mag leiden tot wateroverlast bij derden;

Overwegende dat de onderlinge afstand tussen de turbines ook voldoende groot is zodat er geen cumulatieve effecten kunnen optreden;

Overwegende dat in bovenstaande voldoende werd gemotiveerd wat de mogelijke effecten zijn van de inrichting op het watersysteem; dat in alle redelijkheid kan worden geoordeeld dat voorliggend project geen negatieve impact zal hebben op de waterhuishouding van het gebied en de ruimere omgeving, indien voldaan wordt aan bovenstaande voorwaarden; dat er bijgevolg voldaan wordt aan artikel 8 van het decreet betreffende het integraal waterbeleid, meer bepaald de watertoets;

Natuur- en soortentoets

Overwegende dat de aanvraag een natuurtoets omvat die werd opgesteld door nv Sweco Belgium in april 2017;

Overwegende dat de algemene conclusie van deze natuurtoets is dat met betrekking tot avifauna de 6 geplande turbinelocaties geen significante negatieve impact hebben op de aanwezige vogelpopulatie; dat hiervoor ook geen verdere maatregelen nodig zijn;

Overwegende dat de bouwplaats van de turbines is onderzocht en de exacte inplanting is aangepast om de natuurschade zo klein mogelijk te houden rekening houdend met de andere randvoorwaarden voor het project namelijk een regelmatige onderlinge tussenafstand en een aanvaardbare afstand tot huizen en autosnelweg;

Overwegende dat met betrekking tot vleermuizen specifiek moet rekening gehouden worden met de aanwezigheid van verschillende risicosoorten zoals ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis, laatvlieger, bosvleermuis en mopsvleermuis, alsook de korte afstand ten opzichte van bos en houtkanten; dat voornamelijk voor de Mopsvleermuis de situatie kritisch is; dat de Mopsvleermuis pas recent terug is ontdekt in Vlaanderen; dat in totaal slechts een kleine honderd individuen gekend zijn; dat gezien dit heel beperkte aantal, elk slachtoffer een impact heeft op de populatie;

Overwegende dat er een hoge vleermuisactiviteit van deze soorten tijdens de tellingen ter hoogte van de 4 westelijke turbines werd vastgesteld; dat hierdoor dient geconcludeerd te worden dat er vermijdbare schade aan de vleermuisfauna kan optreden waardoor milderende maatregelen via tijdelijke stillegging noodzakelijk zijn; dat door het nemen van deze milderende maatregelen bij het in gebruik nemen van de turbines, het effect op vleermuizen als verwaarloosbaar kan beschouwd worden;

Overwegende dat met betrekking tot ecotoopinname kan gesteld worden dat turbinelocatie WT3 oorspronkelijk was voorzien aan de rand van kwelrijk broekbos; dat door het vrijkappen van de nodige werkzones bijkomend broed- en foerageergebied wordt gecreëerd voor vogels en vleermuizen; dat dit kan zorgen voor het creëren van een “ecologische val”; dat om de waardevolle beekzone te ontzien de turbine zoveel als mogelijk nog in oostelijke richting verplaatst werd zoals voorzien in de voorliggende aanvraag; dat de werkzone en de open plek in het bos zo worden ingericht dat ze een meerwaarde kan betekenen voor warmteminnende insectensoorten; dat hierdoor geen kwetsbaar biotoop (broekbos) aangetast wordt; dat ook bij het voorzien van de noodzakelijke werfwegen omzichtig moet omgesprongen worden waarbij waardevolle biotopen, houtkanten en bomenrijen worden ontzien; dat de omgeving rond de windturbines na de werken terug wordt ingericht waardoor de biotoopinname door de windturbines tot een minimum beperkt blijft;

Overwegende dat het aanvraagdossier een vleermuizenonderzoek (zomer 2015) en een afsprakennota van 19 april 2017 omvat; dat de afsprakennota inzake vleermuizen het afsprakenkader vormt met betrekking tot de milderende maatregelen en monitoring;

Overwegende dat om het risico op aanvaring en barotrauma te verminderen WT1 tot en met WT4 volgens een specifiek stilstandsregime uitgebaat moeten worden; dat deze regeling als volgt luidt: - Gedurende de winterperiode (1 november – 15 maart) worden geen beperkende maatregelen getroffen gezien vleermuizen dan in winterslaap zijn.

- Stilstand van windturbines WT1, WT2, WT3 en WT4 wordt geactiveerd gedurende de periode van 16 maart tot 31 oktober onder de volgende cumulatieve meteocondities op laagste punt rotor:
- temperatuur van minimum 10°C;
- een windsnelheid lager dan 6 m/sec;
- geen of matige neerslag.

Overwegende dat volgens de exploitant bijkomende stilstanden in de winter niet nodig zijn; dat de exploitant erkent dat de mopsvleermuis ook vliegt in de winter maar stelt dat de vleermuizen dan laag blijven zodat er geen interferentie is met de wieken van de turbines, gezien de voorziene wiekhoogte; dat dit besluit wordt getrokken op basis van één Duitse studie; dat het evenwel gevaarlijk is om op basis van één studie die is uitgevoerd in een ander gebied met andere omstandigheden, te veralgemenen;

Overwegende dat gezien het zeer gering aantal individuen waaruit de populatie bestaat, de populatie kwetsbaar is en er geen risico's kunnen genomen worden uit voorzorgsprincipe; dat daarom het stilstandregime moet verruimd worden in tijd; dat er moet gewerkt worden met een stilstandregime gedurende het volledige jaar voor WT, WT2, WT3 en WT4; dat als parameter hierbij de volgende cumulatieve voorwaarden moeten gebruikt worden, zoals die voorkomen aan de gondel:

- buitentemperatuur hoger dan 3°C op rotorhoogte,
- windsnelheid lager dan 6 m/s,
- geen of lichte neerslag (minder dan 5mm/u),
- van zonsondergang tot zonsopgang (nachtperiode);

Overwegende dat bij het gebruik van bovenstaand stilstandregime de turbines niet zullen draaien wanneer de vleermuizen vliegen; dat onder deze voorwaarden een aantasting van de vleermuispopulatie is uitgesloten;

Overwegende dat tevens een monitoring wordt voorzien; dat afhankelijk van de resultaten van deze monitoring de stilstandparameters kunnen worden aangepast;

Verenigbaarheid met de bestemming

Overwegende dat de aanvraag, voor wat de inplanting van WT1, WT2 en WT3, in strijd is met de geldende voorschriften voor bosgebied, want de gevraagde werken staan niet in functie van het bosbedrijf;

Overwegende dat de aanvraag, voor wat de inplanting van WT4, WT5 en WT6 betreft, in strijd is met de geldende voorschriften voor agrarisch gebied, want de gevraagde werken staan niet in functie van (para)agrarische bedrijvigheid;

Overwegende dat artikel 4.4.9 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (VCRO) de mogelijkheid voorziet om af te wijken van de bestemmingsvoorschriften indien het aangevraagde kan worden vergund op grond van de voor de vergelijkbare categorie of subcategorie van gebiedsaanduiding bepaalde standaardtypebepalingen, vermeld in de bijlage bij het besluit van de Vlaamse Regering van 11 april 2008 tot vaststelling van nadere regels met betrekking tot de vorm en de inhoud van de ruimtelijke uitvoeringsplannen;

Overwegende dat krachtens de overeenkomstige bepalingen van artikel 7.4.13, het bestemmingsvoorschrift 'Agrarische gebieden', waaronder ook de landschappelijk waardevolle agrarische gebieden, van de plannen van aanleg, volgens de aldaar aangegeven tabel, geconcordeerd met de categorie van gebiedsaanduiding 'Landbouw'; Overwegende dat het typevoorschrift voor de categorie van gebiedsaanduiding '4. Landbouw', zoals aangegeven in de bijlage bij het besluit van de Vlaamse Regering van 11

april 2008 tot vaststelling van nadere regels met betrekking tot de vorm en de inhoud van de ruimtelijke uitvoeringsplannen, daarbij onder meer bepaalt dat windturbines en windturbineparken toegelaten zijn voor zover ze door hun beperkte impact de realisatie van de algemene bestemming niet in het gedrang brengen;

Overwegende dat bovenvermelde decretale bepaling bijgevolg de principiële rechtsgrond leveren voor de omgevingsvergunning;

Overwegende dat artikel 4.4.7 VCRO de mogelijkheid voorziet om af te wijken van stedenbouwkundige voorschriften voor handelingen van algemeen belang die een ruimtelijk beperkte impact hebben vanwege hun aard of omvang;

Overwegende dat de Vlaamse Regering in het besluit van 5 mei 2000 tot aanwijzing van de handelingen in de zin van artikel 4.1.1, 5°, artikel 4.4.7, §2, en artikel 4.7.1, §2, tweede lid, van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening bepaalt dat installaties voor de productie van elektriciteit worden beschouwd als handelingen van algemeen belang; dat de handelingen van algemeen belang die een ruimtelijk beperkte impact hebben worden gedefinieerd in artikel 3 van voormeld besluit; dat in toepassing van art. 3, §3, van dit besluit de bevoegde overheid, op gemotiveerd verzoek van de aanvrager, kan vaststellen dat een handeling van algemeen belang die niet in paragraaf 1 of 2 is vermeld, een ruimtelijk beperkte impact heeft als vermeld in artikel 4.4.7, § 2, van VCRO; dat deze handelingen niet mogen worden uitgevoerd in een ruimtelijk kwetsbaar gebied tenzij deze handelingen gelet op hun aard, ligging en oppervlakte geen significante impact hebben op het ruimtelijk kwetsbaar gebied; dat de bevoegde overheid concreet beoordeelt of de handelingen de grenzen van het ruimtelijk functioneren van het gebied en de omliggende gebieden niet overschrijden, aan de hand van de aard en omvang van het project, en het ruimtelijk bereik van de effecten van de handelingen; dat de bevoegde overheid daarover oordeelt en beslist nadat een projectvergadering werd gehouden en voor de vergunningsaanvraag werd ingediend; dat het document waaruit die beslissing blijkt, bij de vergunningsaanvraag wordt gevoegd;

Overwegende dat op 12 juni 2017 de projectvergadering plaatsvond, conform de bepalingen zoals omschreven in artikel 8 van het Omgevingsvergunningendecreet en artikel 6 tot en met 8 van het Omgevingsvergunningenbesluit; dat op basis van de toelichting van het project, de schriftelijke en mondelinge adviezen en de bespreking tijdens de projectvergadering, werd besloten dat de werken slechts een ruimtelijk beperkte impact hebben en dat ter zake geen planningsinitiatief noodzakelijk is;

Goede ruimtelijke ordening

Overwegende dat de volgende afweging rekening houdt met de criteria als uitvoering van artikel 4.3.1. §2, van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening inzake de goede ruimtelijke ordening:

Overwegende dat de eerder vastgestelde strijdigheid met de bepalingen van het gewestplan, in het agrarisch gebied slechts windturbines toegestaan worden, voor zover ze door hun beperkte impact de realisatie van de algemene bestemming niet in het gedrang brengen; dat de mogelijke effecten van de inplanting ten aanzien van efficiënt bodemgebruik, eventuele verstoring van de uitbating(smogelijkheden) en landschappelijke kwaliteiten in een lokalisatienota moeten worden beschreven en geëvalueerd;

Overwegende dat in deze aanvraag wordt aangetoond, onder meer in de lokalisatienota, dat de effectieve terreininname door de windturbines en de noodzakelijke aanhorigheden zeer beperkt is ten opzichte van de percelen waarop de constructies worden voorzien en ten opzichte van de beschikbare landbouwgronden in de ruimere omgeving;

Overwegende dat de aanvraag derhalve het efficiënt bodemgebruik, noch de uitbatingsmogelijkheden van de betrokken percelen in het gedrang brengt;

Overwegende dat de landschappelijke impact van de aanvraag op de omgeving beperkt is, onder meer door de lijnvormige opstelling, parallel aan de autosnelweg N49/E34, die in het betrokken gebied duidelijk als grootschalige lijninfrastructuur aanwezig is in het landschap en waarmee de windturbines gebundeld worden;

Overwegende dat zodoende kan gesteld worden dat de inplanting van 3 windturbines in het agrarisch gebied door hun beperkte impact de realisatie van de algemene bestemming niet in het gedrang zal brengen;

Overwegende dat toepassing kan worden gemaakt van voormeld art. 4.4.9 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening;

Overwegende dat de eerder vastgestelde strijdigheid met de bepalingen van het gewestplan, in het bosgebied slechts windturbines toegestaan kunnen worden, indien kan worden aangetoond dat het handelingen van algemeen belang betreft en de inplanting van de windturbines slechts een ruimtelijk beperkte impact heeft;

Overwegende dat de aangevraagde windturbines voldoen aan de vereisten vermeld in artikel 2 van het besluit van de Vlaamse Regering tot aanwijzing van de handelingen in de zin van artikel 4.1.1, 5°, artikel 4.4.7, §2 en artikel 4.7.1, §2, tweede lid VCRO;

Overwegende dat de inplanting van de windturbines zodanig gekozen is dat de natuurschade zo klein mogelijk gehouden wordt;

Overwegende dat WT1 en WT2 worden ingeplant op percelen die in gebruik zijn als landbouwpercelen in het bos;

Overwegende dat WT 3 wordt ingeplant in een bos, maar dat slechts een beperkte biotooppinname van minder waardevol bos noodzakelijk is;

Overwegende dat de aanvraag voldoet aan de in de natuurtoets opgelegde milderende maatregelen, zoals het stilleggen van de windturbines onder bepaalde omstandigheden zodat de aanvaringskans voor vleermuizen sterk verminderd wordt, de gewijzigde inplanting van windturbine 3 meer naar het oosten zodat minder bosbiotoop wordt aangesneden en zodat deze verder van de natte beekvallei komt te liggen en de natuurtechnische herinrichting van de werkzone na de bouw van windturbine 3;

Overwegende dat de 3 geplande windturbines in het bosgebied een ruime cluster vormen met de 3 oostelijke windturbines gesitueerd in het agrarisch gebied, waardoor een ruimtelijk samenhangend geheel van 6 windturbines wordt gerealiseerd; dat dit ertoe bijdraagt dat de impact ruimtelijk beperkt zal zijn;

Overwegende dat kan gesteld worden dat de inplanting van 3 windturbines in het bosgebied door hun beperkte impact de realisatie van de algemene bestemming niet in het gedrang zal brengen;

Overwegende dat toepassing kan worden gemaakt van voormeld art. 4.4.7 §2 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening;

Overwegende dat de oprichting van windturbines kadert in de doelstellingen van de Europese richtlijn en van de Vlaamse Regering inzake de uitbouw van hernieuwbare energiebronnen in Vlaanderen.

Overwegende dat de beleving van een landschap met windturbines iets anders kan benaderd worden dan zonder windturbines, weliswaar in positieve zin omwille van het 'groene' element dat positief bijdraagt aan de energietransitie in Vlaanderen;

Overwegende dat dergelijke vrij nieuwe 'energielandschappen' vanuit de bevoegdheid en de bezorgdheid van de Vlaamse overheid om het aandeel van groene energievoorzieningen relevant op te drijven, op vandaag een noodzaak zijn; dat op tientallen zorgvuldig geselecteerde locaties in Vlaanderen het bestaansrecht van deze landschappen reeds wordt aangetoond, zonder dat daarvoor een ontoelaatbare landschappelijke impact wordt veroorzaakt; dat de landschappelijke impact aanvaardbaar is, volgt in ruime mate uit het feit dat, conform de omzendbrief RO/2014/02 van 25 april 2014 'Afwegingskader en randvoorwaarden voor de oprichting van windturbines, wordt gestreefd naar een ruimtelijke concentratie van windturbines in de nabijheid van markant in het landschap voorkomende structuren, zoals wegen en in of aansluitend bij haven- en industriegebieden;

Overwegende dat de voorziene windturbines, zoals op iedere andere locatie in Vlaanderen, door hun hoogte van een andere orde zijn dan de bestaande landschapselementen; dat windturbines de bestaande landschapselementen overstijgen; dat het dan ook de bedoeling is om ze ergens te laten bij aansluiten en om ze ergens mee te kunnen associëren;

Overwegende dat het ruimtelijk principe van gedeconcentreerde bundeling uit het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen algemeen voor de inplanting van windturbines wordt verfijnd in het principe van de plaatsdeling; dat door windturbines zoveel als mogelijk te bundelen het behoud van de nog resterende open ruimte in het sterk verstedelijkte Vlaanderen moet worden gegarandeerd; dat de absolute voorkeur dan ook gaat naar het realiseren van windenergieopwekking door middel van clustering van windturbines;

Overwegende dat een vergunningsaanvraag voldoende concreet moet zijn, zodat een correcte afweging kan gemaakt worden; dat in de aanvraag maximale waarden worden opgenomen voor de ashoogte, rotordiameter en tiphoogte;

Overwegende dat zodoende als voorwaarde moet opgelegd worden dat de windturbines een ashoogte van 123m, een rotordiameter van 114 m en een tiphoogte van 180 m moeten hebben;

Overwegende dat de afstand van de windturbines tot de N49/E34 ca. 230m (WT1), ca.240m (WT2), ca. 280m (WT3), ca. 255 (WT4), ca. 220m (WT5) en ca. 160m (WT6) bedraagt;

Overwegende dat zodoende de opstelling van de windturbines aansluit bij de autosnelweg N49/E34, die ten noorden van de windturbines het landschap doorkruist, en aldus als lijninfrastructuur reeds een determinerende invloed uitoefent op het landschap (2x2 rijstroken en een pechstrook, een middenberm, parallelwegen, ongelijkgrondse kruispunten, verlichtingspalen, ...), waardoor de windturbines gebundeld worden met de autosnelweg N49/E34;

Overwegende dat ingevolge artikel 1 van het koninklijk besluit van 4 juni 1958 betreffende de vrije stroken langs autosnelwegen, de vrije strook langs de autosnelweg een breedte beslaat van dertig meter (loodrecht gemeten op de as van de autosnelweg) vanaf de grens van het domein van de autosnelweg; dat de grens van het domein van de autosnelweg wordt bepaald door de buitenkant van de gracht van de autosnelweg E34; dat het aangewezen is om dit op te leggen als bijzondere voorwaarde;

Overwegende dat het bundelen van de windturbines met de autosnelweg N49/E34 ervoor zorgt dat het dynamisch karakter van de transportas, waar zich een belangrijk deel van het regionaal en (inter)nationaal vervoer in het kader van de economische activiteit afspeelt, aangevuld wordt met een zicht op een onderdeel van de hedendaagse groene energieproductie, zoals reeds terug te vinden langs meerdere wegen in Vlaanderen;

Overwegende dat de aanvraag 6 windturbines betreft, waardoor sprake is van een cluster; Overwegende dat naast deze cluster van windturbines in de ruimere omgeving van deze aanvraag (>5km) geen windturbines voorkomen, wat zorgt voor visuele accenten door die cluster windturbines met daartussen rustzones;

Overwegende dat het windpark fungeert als een nieuw oriëntatiepunt in het landschap zonder dat er verwarring ontstaat, waardoor de helderheid en leesbaarheid van het landschap verhoogt;

Overwegende dat de windturbines ook op voldoende afstand van de N49/E34 gelegen zijn, zodat ze geen hinder vormen voor het verkeer op de autosnelweg;

Overwegende dat deze aanvraag een op 2 augustus 2017 bekrachtigde archeologienota bevat;

Overwegende dat de toegankelijkheid van de aanpalende landbouwgebruiksgronden zoveel mogelijk moet verzekerd blijven; dat de toegangswegen een maximale breedte moeten hebben van 5 m; dat bij het einde van de werken de werfzone terug afgewerkt moet worden met een goede laag grond zodat een normaal landbouwkundig gebruik terug mogelijk wordt; dat alle materiaal en materieel bij het beëindigen van de werken uit de landbouwzone moet worden verwijderd; dat het aangewezen is om deze maatregelen op te leggen als bijzondere voorwaarden;

Verordeningen

Overwegende dat het besluit van de Vlaamse regering van 5 juli 2013 houdende vaststelling van een gewestelijke stedenbouwkundige verordening inzake hemelwaterputten, infiltratie-voorzieningen, buffervoorzieningen en gescheiden lozing van afvalwater en hemelwater de volgende voorschriften die volgen uit verordeningen niet van toepassing is op deze aanvraag omdat het hemelwater op natuurlijke wijze infiltreert naast de overdekte constructie of naast of door de verharde oppervlakte op eigen terrein in de bodem;

9. BEOORDELING VAN DE BEZWAREN

Overwegende dat de bezwaren die werden ingediend tijdens het openbaar onderzoek als volgt kunnen worden beantwoord:

- Onverenigbaarheid met bestemming bosgebied en agrarisch gebied, geen sprake van beperkte ruimtelijke impact en de verstoring van het landschap:

- artikel 4.4.7 en artikel 4.4.9 VCRO bieden de grondslag om af te wijken van stedenbouwkundige voorschriften;
- Uit het advies van GOP, ruimte, blijkt dat aan de voorwaarden wordt voldaan. Wat betreft de beperkte ruimtelijke impact, wordt verwezen naar de projectvergadering die plaatsvond op 12 juni 2017, conform de bepalingen zoals omschreven in artikel 8 van het Omgevingsvergunningendecreet en artikel 6 tot en met 8 van het Omgevingsvergunningenbesluit. Op basis van de toelichting van het project, de schriftelijke en mondelinge adviezen en de bespreking tijdens de projectvergadering, werd besloten dat de werken slechts een ruimtelijk beperkte impact hebben en dat ter zake geen planningsinitiatief noodzakelijk is;
- Uit het advies van GOP, ruimte, en de beoordeling onder het luik goede ruimtelijke ordening blijkt dat de aanvraag in overeenstemming is met de goede ruimtelijke ordening;
- Geluid, slagschaduw, veiligheid: In titel II van het VLAREM werden sectorale voorwaarden opgenomen voor geluid en slagschaduw; uit het advies van GOP, milieu, blijkt dat de aanvraag in overeenstemming is met deze voorwaarden. De hinder door geluid en slagschaduw wordt bijgevolg tot een aanvaardbaar niveau beperkt. Uit het gunstige advies van de afdeling Gebiedsontwikkeling, Omgevingsplanning en -projecten, Milieu, blijkt ook dat de externe mensrisico's die uitgaan van de exploitatie van de geplande windturbines voldoen aan de regelgeving in het Vlaamse gewest voor het evalueren van de externe veiligheid:
- Effecten op de waterhuishouding niet afdoende onderzocht: uit het voorwaardelijk gunstige advies van GOP, ruimte, blijkt dat de mogelijke effecten van de inrichting op het watersysteem, voldoende werden onderzocht; mits rekening gehouden wordt met de bijzondere voorwaarden, wordt geoordeeld dat voorliggend project geen negatieve impact zal hebben op de waterhuishouding van het gebied en de ruimere omgeving;

10. MINDERHEIDSSTANDPUNT EN STANDPUNT UIT ADVIES DAT NIET WERD GEVOLGD

Overwegende dat de deskundige Bart Willaert tijdens de zitting van de gewestelijke omgevingsvergunningscommissie van 3 april 2018 een minderheidsstandpunt inneemt omtrent de ruimtelijk beperkte impact van de windturbines gelegen in bosgebied met de volgende motivering:

De omgevingsvergunningsaanvraag omvat het bouwen van 6 windturbines waarvan 3 windturbines gesitueerd zijn in bosgebied cfr. de geldende gewestplannen. Het advies van het Departement Omgeving, afdeling GOP, geeft aan dat de windturbines in bosgebied vergund kunnen worden als een 'algemene handeling met beperkte ruimtelijke impact'. Deze visie wordt niet bijgetreden. Het uitvoeringsbesluit 'Handeling van algemeen belang en vooroverleg met de Vlaamse Bouwmeester' d.d. 5 mei 2000 omvat een gedetailleerde lijst van constructies die hier onder vallen en maakt een onderscheid in 2 categorieën:

1. Handelingen van algemeen belang
2. Handeling van algemeen belang met een beperkte ruimtelijke impact of als dergelijke handelingen kunnen beschouwd worden.

Het is enkel deze laatste categorie die vergund kan worden in afwijking van de gewestplanbestemming. Een windturbine komt op deze gedetailleerde lijst niet voor waardoor het gelet op de gekende problematiek, duidelijk is dat de wetgever niet de intentie had om windturbines via dergelijke manier te kunnen vergunnen. Dit zou immers betekenen dat elke windturbine op dergelijke manier vergund kan worden ongeacht de gewestplanbestemming. Hetzelfde uitvoeringsbesluit vermeldt 'installaties voor de productie van elektriciteit', waaronder een windturbine valt, als handeling van algemeen belang (art. 2, 4°) en niet als handeling van algemeen belang met een beperkte ruimtelijke impact. Bijgevolg is duidelijk dat een windturbine niet als een constructie beschouwd kan worden met een beperkte ruimtelijke impact.

Overwegende dat het advies van 5 maart 2018 van het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Stekene niet werd gevolgd; dat de gemeente tijdens de hoorzitting van 3 april 2018 het ongunstige standpunt heeft verdedigd verwijzende naar het gebrek aan maatschappelijk draagvlak voor het project; dat de aanwezigheid van een maatschappelijk draagvlak geen criterium is waarbij in het kader van de vergunningverlening rekening kan worden gehouden overeenkomstig de van toepassing zijnde regelgeving; dat uit de milieutechnische beoordeling blijkt dat de hinder en de effecten op mens en milieu en de risico's voor de externe veiligheid, tot een aanvaardbaar niveau kunnen worden beperkt; dat uit de beoordeling van verenigbaarheid van het project met de bestemming en de goede ruimtelijke ordening blijkt dat de windturbines in overeenstemming zijn;

11. ALGEMENE CONCLUSIE: voorwaardelijk gunstig

*Overwegende dat de hinder en de effecten op mens en milieu en de risico's voor de externe veiligheid, veroorzaakt door het aangevraagde project, mits naleving van de vergunningsvoorwaarden tot een aanvaardbaar niveau kunnen worden beperkt;
Overwegende dat de aanvraag in overeenstemming is met de wettelijke bepalingen, alsook met de goede plaatselijke ordening en met zijn onmiddellijke omgeving;
Overwegende dat de vergunning voor de aanvraag kan worden verleend voor een termijn van onbepaalde duur;
...*

De verwerende partij beslist op 17 mei 2018 de omgevingsvergunning voor onbepaalde duur te verlenen, onder de algemene en sectorale voorwaarden van titel II VLAREM en bijzondere voorwaarden en lasten:

"...

*Overwegende dat de aanvraag betrekking heeft op een windturbinepark met zes windturbines (elk 3.400 kW) met bijhorende transformatoren (elk 3.500 kVA);
Overwegende dat WT1 tot en met WT4 worden aangevraagd door bvba Fortech; dat WT5 en WT6 worden aangevraagd door ENGIE Electrabel;
Overwegende dat WT1 en WT2 op het grondgebied van Moerbeke liggen; dat WT3 tot en met WT6 op het grondgebied van Stekene liggen;*

Overwegende dat de aangevraagde turbines windturbines zijn met horizontale as en met drie wieken, met variabel toerental en verstelbare bladhoek;

Overwegende dat de masten van het volle type zijn en, net als de wieken, een matgrijze kleur hebben; dat de windturbines de volgende kenmerken hebben:

- nominaal elektrisch vermogen: maximaal 3.400 kWe;*
- bijhorende transformator: maximaal 3.500 kVA;*
- ashoogte: maximaal 123 m;*
- rotordiameter: maximaal 114 m;*
- toprotorhoogte (tiphoogte): maximaal 180 m;*
- werkingsgebied windsnelheid: 2 tot 25 m/s;*
- brongeluid (bij 95% van het nominaal vermogen): maximaal 104,2 dB(A);*

Overwegende dat de mast is opgebouwd uit beton of staal; dat de gondel bestaat uit een stalen frame en composieten kap en dat de wieken bestaan uit composiet; dat de cirkelvormige fundering een diameter heeft van circa 20 m; dat er nog geen specifiek turbinetype werd vastgesteld; dat in onderstaande tabel een niet-exhaustieve lijst van

windturbines werd opgenomen die passen binnen deze specificaties en die in de verschillende studies bij de aanvraag werden bekeken:

Merk	Type	Ashoogte	Rotordiameter	Tiphoogte	Vermogen
Senvion	MM92	100 m	92 m	146 m	2,05 MW
Senvion	MM114	123 m	114 m	180 m	3,40 MW

Overwegende dat de zes windturbines ongeveer in lijn staan, parallel met en ten zuiden van de expresweg E34/N49, op het grondgebied van Moerbeke en Stekene;

Overwegende dat de Lambertcoördinaten van de masten van de windturbines en de perceel-nummers van de fundering zijn samengevat in onderstaande tabel:

Turbine	x	y	Percelen funderingen
WT1	121.193	210.248	Moerbeke, Sectie K, nr. 248/a
WT2	122,281	210.663	Moerbeke, sectie C, nr. 34/c
WT3	122.812	210.817	Stekene, Afdeling 4, sectie E, nr. 18/a
WT4	123197	210.988	Stekene, afdeling 4, sectie E, nrs. 5/h en 5/p
WT5	123.702	211.212	Stekene, afdeling 2, sectie C, nr. 1905
WT6	124.328	211.520	Stekene, afdeling 2, nrs. 384 en 387

Overwegende dat de totale lengte van de lijn (WT1 — WT6) 3.383 m is; dat de tussenafstanden tussen de windturbines variëren tussen 1.164 m (WT1 — WT2) en 421 m (WT3 — WT4); dat de gemiddelde tussenafstand 678 m is;

Overwegende dat de afstand van de windturbines tot de langsweg van de E34, namelijk Baggaart-Zuid, varieert tussen 210 m en 240 m voor WT1 tot en met WT5; dat WT6 dichterbij ligt tot deze langsweg, namelijk 144 m;

Overwegende dat de bijhorende transformatoren in afzonderlijke gebouwtjes naast de windturbines staan;

Overwegende dat bij elke windturbine een werkplatform (circa 1.400 m²) hoort en een toegangsweg vanaf de openbare weg (gemiddeld 220 m met een breedte van 4,5 m); dat voor de toegangswegen zoveel mogelijk gebruik wordt gemaakt van bestaande wegen;

Overwegende dat de windturbines worden aangesloten op het lokale distributienet; dat de juiste aansluitingsplaats op het ogenblik van het indienen van de aanvraag nog niet gekend is;

Overwegende dat in de ruime omgeving geen andere windturbines liggen, zodat er geen cumulatieve effecten met andere projecten zullen optreden;

Overwegende dat de turbines worden gecertificeerd volgens de norm IEC 61400-1, editie 2;

Overwegende dat de turbine wordt uitgerust met:

- een ijsdetectiesysteem dat de turbine automatisch stillegt bij ijsvorming (vermijden van ijsworst);
- een bliksembeveiligingssysteem;
- een redundant remsysteem;
- een online controlesysteem waarbij onregelmatigheden onmiddellijk worden gedetecteerd en doorgegeven aan een controle-eenheid;

Overwegende dat de aanvraag een veiligheidsstudie omvat, opgesteld door M-Tech (december 2016); dat in de studie wordt uitgegaan van de twee hoger genoemde types, evenals van een Servion MM114 met een ashoogte van 143 m en een tiphoogte van 200 m;

Overwegende dat in de risicoanalyse het externe mensrisico wordt bekeken;
Overwegende dat de relevante ongevalsscenario's gondelbreuk, mastbreuk en bladbreuk (bij nominaal toerental en bij overtoeren) betreffen;

Overwegende dat de maximale werpafstanden bij bladbreuk (worst case) worden bekomen bij een windturbine met een rotordiameter van 109 m, een tiphoogte van 200 m en een rotortoerental van 19 toeren per minuut;

Overwegende dat de maximaal berekende werpafstanden de volgende zijn:

- bladbreuk bij nominaal toerental: 238 m;
- bladbreuk bij overtoeren: 663 m;

Overwegende dat het scenario ijsworp en ijsval niet als scenario wordt weerhouden, omdat voorzien is in een ijsdetectiesysteem dat de turbine stillegt wanneer er ijsafzetting gedetecteerd wordt; dat bovendien maatregelen kunnen genomen worden om het risico dat verbonden is aan ijsval te beperken (zoals het plaatsen van de wieken parallel met een weg waar wiekoverdraai plaatsvindt);

Overwegende dat de berekening van het plaatsgebonden mensrisico is gebaseerd op het Eland-boek Risicozonering, derde editie; dat de volgende scheidingsafstanden volgen uit de worst case berekening:

- externe activiteiten (10-5 per jaar): < 25 m;
- gebied met woonfunctie (10-6 per jaar): 238 m;
- gebied met kwetsbare locaties (10-' per jaar): 238 m;

Overwegende dat er is voldaan aan de criteria voor het plaatsgebonden mensrisico:

- binnen de 25 m bevinden zich geen locaties waar personen frequent en langdurig aanwezig zijn; wat betreft wiekoverdraai (bij WTS over de Kapellestraat), valt niet te verwachten dat op deze weg personen langdurig aanwezig zijn;
- binnen de 238 m bevinden zich geen woongebieden;
- binnen de 238 m bevinden zich geen gebieden met kwetsbare locaties (zoals scholen of ziekenhuizen);

Overwegende dat bij WT5 wiekoverdraai plaatsvindt over de Kapellestraat; dat uit nadere analyse van het individueel passantenrisico blijkt;

dat deze veel lager is dan het in Nederland gehanteerde criterium van 1.104 per jaar;

Overwegende dat bij de bepaling van het groepsrisico met betrekking tot de externe veiligheid alleen het scenario mastbreuk wordt weerhouden; dat de maximale effectafstand 200 m is; dat er zich binnen deze afstand geen gebouwen bevinden met frequente bezetting of publiek bezochte gebieden; dat op 162 m van WT6 een hoofdweg (E34) gelegen is; dat uit een analyse van het groepsrisico voor personen aanwezig op de autosnelweg blijkt dat ruimschoots voldaan is aan het criterium voor het groepsrisico;

Overwegende dat binnen de maximale effectafstand (663 m) zich geen Seveso-inrichtingen of andere inrichtingen bevinden die een aanzienlijk extern mensrisico hebben als gevolg van de aanwezigheid van gevaarlijke stoffen;

Overwegende dat voor wat betreft pijpleidingen, geen nadere analyse wordt uitgevoerd; dat mogelijke domino-effecten van windturbines op ondergrondse pijpleidingen slechts relevant zijn indien de afstand tussen de windturbine en de pijpleiding kleiner is dan de ashoogte plus 39 m; dat er zich binnen deze afstand geen relevante pijpleidingen bevinden;

Overwegende dat voor wat betreft het transport van gevaarlijke stoffen in verband met de wiekoverdraai van WT5 over de Kapellestraat, gelet op de aanwezige bedrijvigheid en de aard van de weg, aangenomen wordt dat de frequentie waarmee gevaarlijke stoffen op deze weg aanwezig zijn, zo laag is dat de risico's van potentiële domino-effecten verwaarloosbaar zijn;

Overwegende dat het geluid van een windturbine enerzijds bestaat uit mechanisch geluid, vooral afkomstig van de gondel, en anderzijds uit aerodynamisch geluid, veroorzaakt door het draaien van de wieken; dat bij een moderne windturbine vooral het aerodynamisch geluid van belang is;

Overwegende dat naarmate de windsnelheid toeneemt, het geluid afkomstig van de turbine toeneemt evenals het omgevingsgeluid; dat bij hoog omgevingsgeluid het geluid afkomstig van de turbine (gedeeltelijk) wordt gemaskeerd;

Overwegende dat de na te leven voorwaarden voor geluid zijn opgenomen in artikel 5.20.6.4.2 van titel II van het VLAREM; dat deze geluidsvoorwaarden bepalend zijn voor de eventueel toe te passen reductie van het brongeluid (de turbines draaien dan aan een gereduceerd vermogen); dat dit meestal gebeurt door het toepassen van een remmechanisme bij hoge windsnelheden, om op die manier de draaisnelheid en dus het aerodynamisch geluid te beperken;

Overwegende dat de aanvraag een geluidsstudie omvat die werd uitgevoerd door bvba d8A-Plan op 6 maart 2017;

Overwegende dat om het oorspronkelijk omgevingsgeluid te bepalen, in vijf meetpunten in de omgeving continue geluidsmetingen werden uitgevoerd gedurende minstens tien dagen; dat voor elk meetpunt het gemiddelde achtergrondgeluidsniveau LA95,1h bepaald wordt per periode (dag, avond, nacht) en per windrichting; dat voor elk meetpunt wordt besloten dat het continu omgevingsgeluid bepaald wordt door het wegverkeer (vooral langs de E34); dat in de studie 53 beoordelingspunten of immissiepunten (woningen) in de omgeving van de windturbines worden bepaald; dat voor de meeste beoordelingspunten de richtwaarden die toepasselijk zijn voor overdag, 's avonds en 's nachts, respectievelijk 48, 43 en 43 MA) zijn; dat voor enkele beoordelingspunten (woningen in bosgebied) deze richtwaarden respectievelijk 44, 39 en 39 dB(A) betreffen;

Overwegende dat de hoger genoemde meetpunten representatief zijn voor een beperkt aantal beoordelingspunten; dat de beoordelingspunten oordeelkundig werden gekozen door de opsteller van het rapport, namelijk op basis van een ongeveer gelijke afstand tot de E34 van het meetpunt en het beoordelingspunt; dat voor elk van deze elf beoordelingspunten de uiteindelijke norm wordt bepaald (ofwel het achtergrondgeluid ofwel de richtwaarde); dat in functie van een eventuele ophoging van de richtwaarden

telkens de laagste gemiddelden worden genomen; dat voor alle andere beoordelingspunten enkel rekening wordt gehouden met de van toepassing zijnde richtwaarden;

Overwegende dat nadien voor elk van de onderzochte types (Servion MM92 met maximaal brongeluid 103,2 dB(A) en Servion MM114 met maximaal brongeluid 104,2 WAD door middel van overdrachtsberekeningen werd nagegaan wat het specifiek geluid van de turbines is in elk van de beoordelingspunten; dat blijkt dat er steeds voldaan is aan de normen voor de dagperiode; dat voor wat betreft de avondperiode er met de MM114 lichte overschrijdingen in twee beoordelingspunten zijn; dat voor de MM92 de betreffende normen steeds worden nageleefd; dat voor wat betreft de nachtperiode er met de MM92 lichte overschrijdingen zijn in twee beoordelingspunten; dat er met de MM114 eveneens lichte overschrijdingen zijn in vier beoordelingspunten;

Overwegende dat er tenslotte voor de twee onderzochte types mogelijke beperkingen van de maximale brongeluiden worden voorgesteld; dat voor de Servion MM92 een beperking wordt voorgesteld van het brongeluid van WT1 gedurende de nachtperiode tot 101 dB(A); dat voor de Servion MM114 een beperking wordt voorgesteld van het brongeluid van:
-WT1 tot 103 dB(A) gedurende de avondperiode en 103,5 dB(A) gedurende de nachtperiode;
-WT2 tot 102,5 dB(A) gedurende de avondperiode en 100,5 dB(A) gedurende de nachtperiode;

Overwegende dat mits toepassing van deze beperkingen, in alle beoordelingspunten wordt voldaan aan de toepasselijke normen;

Overwegende dat als gevolg van de bewegende wieken windturbines tijdens zonschijn een bewegende schaduw hebben, slagschaduw genaamd; dat onder bepaalde omstandigheden deze slagschaduw aanleiding kan geven tot hinder; dat de mate van hinder afkomstig van slagschaduw onder meer bepaald wordt door het toerental, de blootstellingsduur en de intensiteit van de wisselingen in lichtsterkte;

Overwegende dat er sprake is van hinder wanneer de intensiteit van het ingestraalde zonlicht hoger is dan 120 W/m², op een vlak loodrecht op de invalrichting van de zon; dat op afstanden groter dan twaalf maal de rotordiameter de slagschaduw niet meer als hinderlijk ervaren wordt, doordat de veranderingen in lichtintensiteit te beperkt worden; dat slagschaduw vooral belangrijk is voor omwonenden, maar ook voor andere slagschaduwgevoelige objecten, zoals serres of kantoren;

Overwegende dat de na te leven voorwaarden met betrekking tot slagschaduw zijn opgenomen in artikel 5.20.6.2.3 van titel II van het VLAREM;

Overwegende dat de aanvraag een slagschaduwstudie bevat die werd opgesteld door bvba Fortech Studie (april 2017); dat in deze studie de berekeningen werden uitgevoerd met het softwareprogramma WindPRO, versie 3.1; dat in de studie, uitgaande van zes winturbines met rotordiameter 114 m en ashoogte 123 m, een slagschaduwkaart werd opgenomen; dat het gemiddeld aantal werkelijke (verwachte) schaduwuren per jaar werd berekend; dat op de kaart de isoschaduwlijnen van 4, 8, 16 en 32 uur per jaar worden afgebeeld;

Overwegende dat aan de hand van de vier uur-contour vervolgens alle mogelijke schaduw-receptoren (zoals woningen) werden bepaald, waarvan negen representatieve slagschaduw-receptoren; dat voor elke representatieve slagschaduwreceptor de

slagschaduwkalender werd bepaald; dat dit een kalender is waarin per dag aangegeven wordt of er hinder kan plaatsvinden (worst-case scenario, de astronomisch maximaal mogelijke schaduwduur); dat een dergelijke kalender ook opgemaakt wordt voor elke windturbine, zowel voor de representatieve receptoren als voor alle receptoren; dat zowel voor wat betreft de verwachte schaduwduur (uren per jaar) als voor wat betreft de maximale schaduwduur (minuten per dag), blijkt dat de normen voor sommige representatieve receptoren worden overschreden;

Overwegende dat de windturbines worden uitgerust met een slagschaduwmodule (automatische stilstandsmodule) zodat voor elke slagschaduwreceptor wordt voldaan aan de voorwaarden; dat een logboek wordt bijgehouden per receptor;

Overwegende dat eventuele obstakels tussen de windturbines en de receptoren niet werden meegenomen in de berekeningen; dat ook voor een woning lichtinval uit alle richtingen wordt verondersteld; dat de berekeningen bijgevolg een worst-case benadering weergeven;

Overwegende dat lichtreflecties worden beperkt door het gebruik van een matte lichtgrijze coating bij de wieken en de mast;

Overwegende dat ingevolge artikel 8 van het decreet van 18 juli 2003 en latere wijzigingen betreffende het integraal waterbeleid de aanvraag moet onderworpen worden aan de watertoets; dat het besluit van de Vlaamse Regering van 20 juli 2006 en latere wijzigingen de nadere regels vaststelt voor de toepassing van de watertoets; dat de aanvraag werd getoetst aan het watersysteem, aan de doelstellingen van artikel 5 van het decreet integraal waterbeleid en aan de bindende bepalingen van het bekkenbeheerplan;

Overwegende dat WT4 als enige windturbine gelegen is in een overstromingsgevoelig gebied;

Overwegende dat de aanvraag niet gelegen is in een gebied dat gekenmerkt wordt door recente overstromingen;

Overwegende dat WT4 en WTS wel gelegen zijn in of naast percelen die, voornamelijk gedurende de winter, nat kunnen worden vanuit de nabij gelegen grachten en beken;

Overwegende dat deze aanvraag geen of nauwelijks bijkomend effect veroorzaakt op het watersysteem door de beperkte niet-waterdoorlatende oppervlakte (diameter 20 m per windturbine) en door het gebruik van waterdoorlatende materialen voor de overige verhardingen (zoals kraanplaatsen en toegangswegen); dat het hemelwater dat op de niet-waterdoorlatende verhardingen terecht komt, in de aanpalende onverharde zones kan infiltreren;

Overwegende dat het mogelijk is dat de waterdoorlaatbaarheid na de bouw van de windturbines is verminderd; dat echter de verharding en de fundering bij waterdoorlatende verharding blijvend een even goede doorlaatbaarheid moeten hebben als een reguliere infiltratievoorziening; dat er geen enkele vorm van versnelde waterafvoer mag aanwezig zijn;

Overwegende dat de onderlinge afstand tussen de windturbines ook voldoende groot is, zodat er geen cumulatieve effecten kunnen optreden;

Overwegende dat in bovenstaande voldoende werd gemotiveerd wat de mogelijke effecten zijn van de inrichting op het watersysteem; dat in alle redelijkheid kan worden

geoordeeld dat voorliggend project geen negatieve impact zal hebben op de waterhuishouding van het gebied en de ruimere omgeving, indien voldaan wordt aan bovenstaande voorwaarden; dat er bijgevolg voldaan wordt aan artikel 8 van het decreet betreffende het integraal waterbeleid, meer bepaald de watertoets;

Overwegende dat de aanvraag een natuurtoets omvat die werd opgesteld door nv Sweco Belgium in april 2017;

Overwegende dat de algemene conclusie van deze natuurtoets is dat met betrekking tot avifauna de zes geplande windturbines geen significante negatieve impact hebben op de aanwezige vogelpopulatie; dat hiervoor ook geen verdere maatregelen nodig zijn;

Overwegende dat de locaties van de windturbines werd onderzocht en de exacte inplanting is aangepast om de natuurschade zo minimaal mogelijk te houden, rekening houdend met de andere randvoorwaarden voor het project, namelijk een regelmatige onderlinge tussenafstand en een aanvaardbare afstand tot huizen en autosnelweg;

Overwegende dat met betrekking tot vleermuizen specifiek moet rekening gehouden worden met de aanwezigheid van verschillende risicosoorten, zoals ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis, laatvlieger, bosvleermuis en mopsvleermuis, alsook de korte afstand ten opzichte van bos en houtkanten; dat voornamelijk voor de mopsvleermuis de situatie kritisch is; dat de mopsvleermuis pas recent terug is ontdekt in Vlaanderen; dat in totaal slechts een kleine honderd individuen gekend zijn; dat gezien dit heel beperkte aantal elk slachtoffer een impact heeft op de populatie;

Overwegende dat er een hoge vleermuisactiviteit van deze soorten tijdens de tellingen ter hoogte van de vier westelijke windturbines werd vastgesteld; dat hierdoor moet geconcludeerd worden dat er vermijdbare schade aan de vleermuisfauna kan optreden, waardoor milderende maatregelen in de vorm van een stilstandregime noodzakelijk is;

Overwegende dat het aanvraagdossier een vleermuizenonderzoek (zomer 2015) en een afspraken-nota van 19 april 2017 omvat; dat de afsprakennota inzake vleermuizen het afsprakenkader vormt met betrekking tot de milderende maatregelen en de monitoring;

Overwegende dat volgens de exploitant bijkomende stilstanden in de winter niet nodig zijn; dat de exploitant erkent dat de mopsvleermuis ook vliegt in de winter maar stelt dat de vleermuizen dan laag blijven, zodat er geen interferentie is met de wieken van de windturbines, gelet op de voorziene wiekhoogte; dat dit besluit wordt getrokken op basis van één Duitse studie; dat het evenwel gevaarlijk is om op basis van één studie die is uitgevoerd in een ander gebied met andere omstandigheden, te veralgemenen;

Overwegende dat gezien het zeer gering aantal individuen waaruit de populatie bestaat, de populatie kwetsbaar is en er geen risico's kunnen genomen worden uit voorzorgsprincipe; dat daarom het stilstandregime moet verruimd worden in de tijd; dat er moet gewerkt worden met een stilstandregime gedurende het volledige jaar voor WT1, WT2, WT3 en WT4; dat als parameter

hierbij de volgende cumulatieve voorwaarden moeten gebruikt worden, zoals die voorkomen aan de gondel:

- buitentemperatuur hoger dan 3°C op rotorhoogte;*
- windsnelheid lager dan 6 mis;*
- geen of lichte neerslag (minder dan 5 mm/u);*

- van zonsondergang tot zonsopgang (nachtperiode);

Overwegende dat bij het gebruik van bovenstaand stilstandregime de windturbines niet zullen draaien wanneer de vleermuizen vliegen; dat onder deze voorwaarden een aantasting van de vleermuis-populatie is uitgesloten;

Overwegende dat tevens een monitoring wordt voorzien; dat afhankelijk van de resultaten van deze monitoring de stilstandparameters kunnen worden aangepast;

Overwegende dat met betrekking tot ecotoopinname kan gesteld worden dat de windturbine-locatie van WT3 oorspronkelijk was voorzien aan de rand van kwelrijk broekbos; dat door het vrijkappen van de nodige werkzones bijkomend broed- en foerageergebied wordt gecreëerd voor vogels en vleermuizen; dat dit kan zorgen voor het creëren van een "ecologische val"; dat, om de waardevolle beekzone te ontzien, de windturbine zoveel als mogelijk nog in oostelijke richting verplaatst werd, zoals voorzien in voorliggende aanvraag; dat de werkzone en de open plek in het bos zo worden ingericht dat ze een meerwaarde kunnen betekenen voor warmteminnende insectensoorten; dat hierdoor geen kwetsbaar biotoop (broekbos) aangetast wordt; dat ook bij het voorzien van de noodzakelijke werfwegen omzichtig moet omgesprongen worden, zodat waardevolle biotopen, houtkanten en bomenrijen worden ontzien; dat de omgeving rond de windturbines na de werken ecologisch optimaal wordt ingericht, zodat de biotoopinname door de windturbines tot een minimum beperkt blijft;

Overwegende dat de aanvraag, voor wat de inplanting van WT1, WT2 en WT3 betreft, in strijd is met de geldende voorschriften voor bosgebied, aangezien de gevraagde werken niet in functie staan van het bosbedrijf;

Overwegende dat de aanvraag, voor wat de inplanting van WT4, WT5 en WT6 betreft, in strijd is met de geldende voorschriften voor agrarisch gebied, aangezien de gevraagde werken niet in functie staan van (para) agrarische bedrijvigheid;

Overwegende dat artikel 4.4.9 van de VCRO de mogelijkheid voorziet om af te wijken van de bestemmingsvoorschriften indien het aangevraagde kan worden vergund op grond van de voor de vergelijkbare categorie of subcategorie van gebiedsaanduiding bepaalde standaardtype-bepalingen, vermeld in de bijlage bij het besluit van de Vlaamse Regering van 11 april 2008 tot vaststelling van nadere regels met betrekking tot de vorm en de inhoud van de ruimtelijke uitvoeringsplannen;

Overwegende dat krachtens de overeenkomstige bepalingen van artikel 7.4.13 van de VCRO, het bestemmingsvoorschrift 'agrarische gebieden', waaronder ook de landschappelijk waardevolle agrarische gebieden, van de plannen van aanleg, volgens de aldaar aangegeven tabel, overeenstemt met de categorie van gebiedsaanduiding 'Landbouw':

Overwegende dat het typevoorschrift voor de categorie van gebiedsaanduiding '4. Landbouw', zoals aangegeven in de bijlage bij het besluit van de Vlaamse Regering van 11 april 2008 tot vaststelling van nadere regels met betrekking tot de vorm en de inhoud van de ruimtelijke uitvoeringsplannen, daarbij onder meer bepaalt dat windturbines en windturbineparken toegelaten zijn voorzover ze door hun beperkte impact de realisatie van de algemene bestemming niet in het gedrang brengen;

Overwegende dat bovenvermelde decretale bepalingen bijgevolg de principiële rechtsgrond leveren voor de omgevingsvergunning;

Overwegende dat artikel 4.4.7 van de VCRO de mogelijkheid voorziet om af te wijken van stedenbouwkundige voorschriften voor handelingen van algemeen belang die een ruimtelijk beperkte impact hebben vanwege hun aard of omvang;

Overwegende dat het besluit van de Vlaamse Regering van 5 mei 2000 tot aanwijzing van de handelingen in de zin van artikel 4.1.1, 5°, artikel 4.4.7, §2, en artikel 4.7.1, §2, tweede lid, van de VCRO bepaalt dat installaties voor de productie van elektriciteit worden beschouwd als handelingen van algemeen belang; dat de handelingen van algemeen belang die een ruimtelijk beperkte impact hebben, worden gedefinieerd in artikel 3 van voormeld besluit; dat in toepassing van artikel 3, §3, van dit besluit de bevoegde overheid, op gemotiveerd verzoek van de aanvrager, kan vaststellen dat een handeling van algemeen belang die niet in §1 of §2 is vermeld, een ruimtelijk beperkte impact heeft als vermeld in artikel 4.4.7, §2, van de VCRO; dat deze handelingen niet mogen worden uitgevoerd in een ruimtelijk kwetsbaar gebied tenzij deze handelingen gelet op hun aard, hun ligging en hun oppervlakte geen significante impact hebben op het ruimtelijk kwetsbaar gebied; dat de bevoegde overheid concreet beoordeelt of de handelingen de grenzen van het ruimtelijk functioneren van het gebied en de omliggende gebieden niet overschrijden, aan de hand van de aard en de omvang van het project en het ruimtelijk bereik van de effecten van de handelingen; dat de bevoegde overheid daarover oordeelt en beslist nadat een projectvergadering werd gehouden en voor de vergunningsaanvraag werd ingediend; dat het document waaruit die beslissing blijkt, bij de vergunningsaanvraag is gevoegd;

Overwegende dat op 12 juni 2017 de projectvergadering plaatsvond, conform artikel 8 van het Omgevingsvergunningendecreet en de artikelen 6 tot en met 8 van het Omgevingsvergunningen-besluit; dat op basis van de toelichting van het project, de schriftelijke en mondelinge adviezen en de bespreking tijdens de projectvergadering werd besloten dat de werken slechts een ruimtelijk beperkte impact hebben en dat ter zake geen planningsinitiatief noodzakelijk is;

Overwegende dat volgende afweging rekening houdt met de criteria in uitvoering van artikel 4.3.1, §2, van de VCRO inzake de goede ruimtelijke ordening;

Overwegende dat, met betrekking tot de eerder vastgestelde strijdigheid met de bepalingen van het gewestplan, in het agrarisch gebied slechts windturbines toegestaan worden voor zover ze door hun beperkte impact de realisatie van de algemene bestemming niet in het gedrang brengen; dat de mogelijke effecten van de inplanting ten aanzien van efficiënt bodemgebruik, eventuele verstoring van de uitbatingsmogelijkheden) en landschappelijke kwaliteiten in een lokalisatienota moeten worden beschreven en geëvalueerd;

Overwegende dat in deze aanvraag wordt aangetoond, onder meer in de lokalisatienota, dat de effectieve terreininname door de windturbines en de noodzakelijke aanhorigheden zeer beperkt is ten opzichte van de percelen waarop de constructies worden voorzien en ten opzichte van de beschikbare landbouwgronden in de ruimere omgeving;

Overwegende dat de aanvraag derhalve het efficiënt bodemgebruik en de uitbatingsmogelijkheden van de betrokken percelen niet in het gedrang brengt;

Overwegende dat de landschappelijke impact van de aanvraag op de omgeving beperkt is, onder meer door de lijnvormige opstelling, parallel aan de autosnelweg N49/E34, die in het betrokken gebied duidelijk als grootschalige lijninfrastructuur aanwezig is in het landschap en waarmee de windturbines gebundeld worden;

Overwegende dat zodoende kan gesteld worden dat de inplanting van drie windturbines in het agrarisch gebied door hun beperkte impact de realisatie van de algemene bestemming niet in het gedrang zal brengen;

Overwegende dat toepassing kan worden gemaakt van voormeld artikel 4.4.9 van de VCRO;

Overwegende dat, met betrekking tot de eerder vastgestelde strijdigheid met de bepalingen van het gewestplan, in het bosgebied slechts windturbines toegestaan kunnen worden, indien kan worden aangetoond dat het handelingen van algemeen belang betreft en de inplanting van de windturbines slechts een ruimtelijk beperkte impact heeft;

Overwegende dat de aangevraagde windturbines voldoen aan de vereisten vermeld in artikel 2 van het besluit van de Vlaamse Regering tot aanwijzing van de handelingen in de zin van artikel 4.1.1, 5°, artikel 4.4.7, §2 en artikel 4.7.1, §2, tweede lid, van de VCRO;

Overwegende dat de inplanting van de windturbines zodanig gekozen is dat de natuurschade zo klein mogelijk gehouden wordt;

Overwegende dat WT1 en WT2 worden ingeplant op percelen die in gebruik zijn als landbouwpercelen in een bos;

Overwegende dat WT3 wordt ingeplant in een bos, maar dat slechts een beperkte biotooppinname van minder waardevol bos noodzakelijk is;

Overwegende dat de aanvraag voldoet aan de in de natuurtoets opgelegde milderende maatregelen, zoals het stilleggen van de windturbines onder bepaalde omstandigheden, zodat de aanvaringskans voor vleermuizen sterk verminderd wordt, de gewijzigde inplanting van WT3 meer naar het oosten, zodat minder bosbiotoop wordt aangesneden en zodat deze verder van de natte beekvallei komt te liggen, en de natuurtechnische herinrichting van de werkzone na de bouw van WT3;

Overwegende dat de drie geplande windturbines in het bosgebied een ruime cluster vormen met de drie oostelijke windturbines gesitueerd in het agrarisch gebied, waardoor een ruimtelijk samenhangend geheel van zes windturbines wordt gerealiseerd; dat dit ertoe bijdraagt dat de impact ruimtelijk beperkt zal zijn;

Overwegende dat kan gesteld worden dat de inplanting van drie windturbines in het bosgebied door hun beperkte impact de realisatie van de algemene bestemming niet in het gedrang zal brengen;

Overwegende dat toepassing kan worden gemaakt van voormeld artikel 4.4.7, §2, van de VCRO;

Overwegende dat de oprichting van windturbines kadert in de doelstellingen van de Europese Unie en van de Vlaamse Regering inzake de uitbouw van hernieuwbare energiebronnen in Vlaanderen;

Overwegende dat de beleving van een landschap met windturbines iets anders kan benaderd worden dan zonder windturbines, omwille van het 'groene' element dat positief bijdraagt aan de energietransitie in Vlaanderen; dat dergelijke vrij nieuwe 'energielandschappen' vanuit de bevoegdheid en de bezorgdheid van de Vlaamse overheid om het aandeel van groene energievoorzieningen relevant op te drijven, op vandaag een noodzaak zijn; dat op tientallen zorgvuldig geselecteerde locaties in Vlaanderen het bestaansrecht van deze landschappen reeds wordt aangetoond, zonder dat daarvoor een ontoelaatbare landschappelijke impact wordt veroorzaakt; dat de landschappelijke impact aanvaardbaar is, volgt in ruime mate uit het feit dat, conform Omzendbrief RO/2014/02 van 25 april 2014 'Afwegingskader en randvoorwaarden voor de oprichting van windturbines', wordt gestreefd naar een ruimtelijke concentratie van windturbines in de nabijheid van markant in het landschap voorkomende structuren, zoals wegen en in, of aansluitend bij, haven- en industriegebieden;

Overwegende dat de voorziene windturbines, zoals op iedere andere locatie in Vlaanderen, door hun hoogte van een andere orde zijn dan de bestaande landschapselementen; dat windturbines de bestaande landschapselementen overstijgen; dat het dan ook de bedoeling is dat ze ergens bij aansluiten en om ze ergens mee te kunnen associëren;

Overwegende dat het ruimtelijk principe van gedeconcentreerde bundeling uit het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen algemeen voor de inplanting van windturbines wordt verfijnd in het principe van de plaatsdeling; dat door windturbines zoveel als mogelijk te bundelen het behoud van de nog resterende open ruimte in het sterk verstedelijkte Vlaanderen moet worden gewaarborgd; dat de voorkeur dan ook gaat naar het realiseren van windenergieopwekking door middel van clustering van windturbines;

Overwegende dat een vergunningsaanvraag voldoende concreet moet zijn, zodat een correcte afweging kan gemaakt worden; dat in de aanvraag maximale waarden worden opgenomen voor de ashoogte, de rotordiameter en de tiphoogte;

Overwegende dat zodoende als voorwaarde moet opgelegd worden dat de windturbines een as-hoogte van 123m, een rotordiameter van 114 m en een tiphoogte van 180 m moeten hebben;

Overwegende dat de afstand van de windturbines tot de N49/E34 circa 230 m (WT1), circa 240 m (WT2), circa 280 m (WT3), circa 255 (WT4), circa 220m (WTS) en circa 160m (WT6) bedraagt;

Overwegende dat zodoende de opstelling van de windturbines aansluit bij de autosnelweg N49/E34, die ten noorden van de windturbines het landschap doorkruist, en aldus als lijninfra-structuur reeds een determinerende invloed uitoefent op het landschap (tweemaal twee rijstroken en een pechstrook, een middenberm, parallelwegen, ongelijkgrondse kruispunten, verlichtingspalen, ...), waardoor de windturbines gebundeld worden met de autosnelweg N49/E34;

Overwegende dat ingevolge artikel 1 van het koninklijk besluit van 4 juni 1958 betreffende de vrije stroken langs autosnelwegen de vrije strook langs de autosnelweg een breedte beslaat van dertig m (loodrecht gemeten op de as van de autosnelweg) vanaf de grens van het domein van de autosnelweg; dat de grens van het domein van de autosnelweg wordt bepaald door de buitenkant van de gracht van de autosnelweg E34; dat het aangewezen is om dit op te leggen als bijzondere voorwaarde;

Overwegende dat het bundelen van de windturbines met de autosnelweg N49/E34 ervoor zorgt dat het dynamisch karakter van de transportas, waar zich een belangrijk deel van het regionaal en (inter)nationaal vervoer in het kader van de economische activiteit afspeelt, aangevuld wordt met een zicht op een onderdeel van de hedendaagse groene energieproductie, zoals reeds terug te vinden langs meerdere wegen in Vlaanderen;

Overwegende dat de aanvraag zes windturbines betreft, waardoor sprake is van een cluster;

Overwegende dat naast deze cluster van windturbines in de ruimere omgeving van deze aanvraag (> 5 km) geen windturbines voorkomen, wat zorgt voor visuele accenten door die cluster windturbines met daartussen rustzones;

Overwegende dat het windpark fungeert als een nieuw oriëntatiepunt in het landschap zonder dat er verwarring ontstaat, waardoor de helderheid en de leesbaarheid van het landschap verhoogt;

Overwegende dat de windturbines ook op voldoende afstand van de N49/E34 gelegen zijn, zodat ze geen hinder vormen voor het verkeer op de autosnelweg;

Overwegende dat deze aanvraag een op 2 augustus 2017 bekrachtigde archeologienota bevat;

Overwegende dat de toegankelijkheid van de aanpalende landbouwgebruiksgronden zoveel mogelijk moet verzekerd blijven; dat de toegangswegen een maximale breedte hebben van 5 m; dat bij het einde van de werken de werfzone terug afgewerkt moet worden met een goede laag grond, zodat een normaal landbouwkundig gebruik terug mogelijk wordt; dat alle materiaal bij het beëindigen van de werken uit de landbouwzone moet worden verwijderd; dat het aangewezen is deze maatregelen op te leggen als bijzondere voorwaarden;

Overwegende dat het besluit van de Vlaamse Regering van 5 juli 2013 houdende vaststelling van een gewestelijke stedenbouwkundige verordening inzake hemelwaterputten, infiltratievoorzieningen, buffervoorzieningen en gescheiden lozing van afvalwater en hemelwater niet van toepassing is op deze aanvraag omdat het hemelwater op natuurlijke wijze infiltreert naast de overdekte constructie of naast of door de verharde oppervlakte;

Overwegende dat de bezwaren die werden ingediend tijdens het openbaar onderzoek als volgt kunnen worden beantwoord:

-onverenigbaarheid met bestemming bosgebied en agrarisch gebied, geen sprake van beperkte ruimtelijke impact en verstoring van het landschap:

-de artikelen 4.4.7 en 4.4.9 van de VCRO bieden de grondslag om af te wijken van stedenbouwkundige voorschriften;

-uit het advies van de afdeling Gebiedsontwikkeling, Omgevingsplanningen en -projecten (Ruimte) blijkt dat aan de voorwaarden wordt voldaan; wat betreft de beperkte ruimtelijke impact, wordt verwezen naar de projectvergadering die plaatsvond op 12 juni 2017, conform artikel 8 van het Omgevingsvergunningen-decreet en de artikelen 6 tot en met 8 van het Omgevingsvergunningenbesluit; op basis van de toelichting van het project, de schriftelijke en mondelinge adviezen en de bespreking tijdens de projectvergadering werd besloten dat de werken

slechts een ruimtelijk beperkte impact hebben en dat ter zake geen planningsinitiatief noodzakelijk is;

- uit het advies van de afdeling Gebiedsontwikkeling, Omgevingsplanningen en -projecten (Ruimte) en de beoordeling onder het luik goede ruimtelijke ordening blijkt dat de aanvraag in overeenstemming is met de goede ruimtelijke ordening;*
- geluid, slagschaduw, veiligheid: In titel II van het VLAREM werden sectorale voorwaarden opgenomen voor geluid en slagschaduw; uit het advies van de afdeling Gebiedsontwikkeling, Omgevingsplanningen en -projecten (Milieu) blijkt dat de aanvraag in overeenstemming is met deze voorwaarden; de hinder door geluid en slagschaduw wordt bijgevolg tot een aanvaardbaar niveau beperkt; uit het gunstige advies van de afdeling Gebiedsontwikkeling, Omgevingsplanning en -projecten (Milieu) blijkt ook dat de externe mensrisico's die uitgaan van de exploitatie van de geplande windturbines voldoen aan de regelgeving in het Vlaamse gewest voor het evalueren van de externe veiligheid; effecten op de waterhuishouding niet afdoende onderzocht: uit het voorwaardelijk gunstige advies van de afdeling Gebiedsontwikkeling, Omgevingsplanningen en -projecten (Ruimte) blijkt dat de mogelijke effecten van de inrichting op het watersysteem, voldoende werden onderzocht; mits rekening gehouden wordt met de bijzondere voorwaarden wordt geoordeeld dat voorliggend project geen negatieve impact zal hebben op de waterhuishouding van het gebied en de ruimere omgeving;*

Overwegende dat het advies van 5 maart 2018 van het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Stekene niet wordt gevolgd; dat de gemeente tijdens de hoorzitting van 3 april 2018 haar ongunstige standpunt heeft verdedigd, verwijzende naar het gebrek aan maatschappelijk draagvlak voor het project; dat de aanwezigheid van een maatschappelijk draagvlak geen criterium is waarmee in het kader van de vergunningverlening rekening kan worden gehouden, overeenkomstig de van toepassing zijnde regelgeving; dat uit de milieutechnische beoordeling blijkt dat de hinder en de effecten op mens en milieu en de risico's voor de externe veiligheid, tot een aanvaardbaar niveau kunnen worden beperkt; dat uit de beoordeling van verenigbaarheid van het project met de bestemming en de goede ruimtelijke ordening blijkt dat de windturbines in overeenstemming zijn;

Overwegende dat de hinder en de effecten op mens en milieu en de risico's voor de externe veiligheid, veroorzaakt door het aangevraagde project, mits naleving van de vergunningsvoorwaarden tot een aanvaardbaar niveau kunnen worden beperkt;

Overwegende dat de aanvraag in overeenstemming is met de wettelijke bepalingen, alsook met de goede plaatselijke ordening en met zijn onmiddellijke omgeving;

Overwegende dat de vergunning voor de aanvraag kan worden verleend voor een termijn van onbepaalde duur;

BESLUIT:

[...]

Art. 3. De omgevingsvergunning wordt verleend voor onbepaalde duur.

Art. 4. De omgevingsvergunning wordt verleend onder de algemene en sectorale voorwaarden van titel II, en desgevallend van titel III, van het VLAREM en de volgende bijzondere voorwaarden en/of lasten die moeten nageleefd worden:

- de milderende maatregelen opgenomen in het aanvraagdossier, in het bijzonder de afsprakennota van 19 april 2017 (764780001), worden nageleefd;*

kappingen van bomen gebeuren in de periode september-oktober; voor bomen waar het bos terug heraan geplant zal worden, wordt een kapmachtiging aangevraagd zoals voorzien in het bosdecreet; de windturbines in en nabij bos worden buiten het broedseizoen (15 maart -1 juli) gebouwd;

- er wordt gewerkt met een stilstandregime voor de windturbines WT1, WT2, WT3 en WT4; als parameters worden hierbij de volgende cumulatieve voorwaarden gebruikt, zoals die voorkomen aan de gondel:

- buitentemperatuur hoger dan 3 °C op rotorhoogte;*
- windsnelheid lager dan 6 m/s;*
- geen of lichte neerslag (minder dan 5 mm/u);*
- van zonsondergang tot zonsopgang (nachtperiode).*

Dit stilstandregime wordt een heel jaar toegepast en kan in overleg met het Agentschap voor Natuur en Bos worden aangepast in uitvoering van de monitoring door de exploitant;

- de werfzone wordt optimaal ecologisch ingericht na het beëindigen van de werken;
- de vergunning wordt verleend onder de voorwaarden zoals opgenomen in het goed-gekeurde compensatieformulier met nummer 18-201358:

- de te ontbossen oppervlakte bedraagt 4.476 m²; bijkomende kappingen buiten deze zone kunnen maar uitgevoerd worden mits machtiging door het Agentschap voor Natuur en Bos; het is evenmin toegelaten om buiten deze zone constructies op te richten of ingrijpende wijzigingen van de bodem of de strooisel-, kruid- of boomlaag uit te voeren;

- de compenserende bebossing op het perceel Moerbeke, eerste afdeling, sectie K, nr. 248a, over een oppervlakte van 4.476 m² wordt uitgevoerd binnen de twee jaar vanaf de datum waarop deze vergunning uitvoerbaar is; de vergunningsaanvrager zal minstens dertig dagen voordat de compenserende bebossing wordt uitgevoerd, dit aan het Agentschap voor Natuur en Bos melden;

- de vrije strook langs de autosnelweg beslaat een breedte van dertig m (loodrecht gemeten op de as van de autosnelweg) vanaf de grens van het domein van de autosnelweg;

- de toegankelijkheid van de aanpalende landbouwgebruiksgronden blijft verzekerd;

- de toegangswegen hebben een maximale breedte van 5 m;

- bij het einde der werken wordt de werfzone afgewerkt met een goede laag grond, zodat een normaal landbouwkundig gebruik terug mogelijk wordt; alle materiaal wordt bij het beëindigen der werken uit de landbouwzone verwijderd;

- de windturbines hebben een ashoogte van 123 m, een rotordiameter van 114 m, een tiphoogte van 180 m;

- de waterdoorlatende verharding heeft blijvend een even goede doorlaatbaarheid; er is geen enkele vorm van versnelde waterafvoer aanwezig en natuurlijke infiltratie mag niet leiden tot wateroverlast bij derden,

Art.5. De omgevingsvergunning vervalt van rechtswege in de gevallen en overeenkomstig de voorwaarden vermeld in de artikelen 99 en 101 van het decreet betreffende de omgevingsvergunning van 25 april 2014.

...

Dit is de bestreden beslissing.

Ook de vzw Natuurpunt Vlaanderen vordert met een aangetekende brief van 13 juli 2018 de schorsing van de tenuitvoerlegging en de vernietiging van de bestreden beslissing. Dit beroep heeft als rolnummer 1718-RvVb-0768-SA. Ook de vzw Durme vordert met een aangetekende brief van 13 juli 2018 de vernietiging van de bestreden beslissing. Dit beroep heeft als rolnummer 1718-RvVb-0793-A.

IV. ONTVANKELIJKHEID VAN DE TUSSENKOMST

Uit het dossier blijkt dat de verzoeken tot tussenkomst tijdig en regelmatig is ingesteld. Er worden geen excepties opgeworpen.

V. ONTVANKELIJKHEID VAN DE VORDERING TOT Vernietiging

A. Ontvankelijkheid wat betreft het belang van de verzoekende partijen

Standpunt van de partijen

1.

De verzoekende partijen zetten uiteen dat hun woningen gelegen zijn in de onmiddellijke omgeving van de projectzone. De woning van de eerste verzoekende partij is gelegen in Stekene, Bergstraat 31 en situeert zich op een afstand van ongeveer 357 m van waar WT6 zal opgericht worden, op ongeveer 790 m van WT5 en 1300 m van WT4. De woning van tweede verzoekende partij is gelegen in Stekene, Vennestraat 1, op ongeveer 560 m van WT6, 709 m van WT5, 1000 m van WT4 en 1500 m van WT3.

Zij stellen hun belang niet louter te ontlenen aan hun nabuurschap, maar aan de hinder en nadelen die zij zullen ondervinden als gevolg van de vergunning. Zij voeren geluidshinder aan, nu het geluid van windturbines tot een kilometer afstand reikt en het geluid van windturbines nog zal gecombineerd worden met het geluid van de aangrenzende autosnelweg, terwijl de verzoekende partijen er specifiek voor gekozen hebben om in een landelijke open, rustige en stille omgeving te wonen. Zij vrezen ook geconfronteerd te worden met slagschaduw hinder, wat mogelijk is tot 1,5 km van hun woning. Hun veiligheid kan in het gedrang komen, omdat er in de omgeving gevaarlijke stoffen worden opgeslagen en de risicozone in geval van bladbreuk 663 m bedraagt en WT6 slechts op 162 m van de autosnelweg wordt ingeplant die geregeld door de verzoekende partijen gebruikt wordt. De verzoekende partijen stellen verder dat hun ongestoord en weids uitzicht zal worden verstoord, dat de massieve fundering die ondergronds moet voorzien worden de kwantiteit en kwaliteit van het grondwater dat zij voor particulier gebruik nuttigen zal aantasten en dat hun woon- en leefklimaat zal wijzigen nu de bijzondere natuurwaarden in de bosrijke omgeving zullen worden aangetast zodat de ontspannings- en recreatieve functie van de omgeving zal worden aangetast.

2.

De verwerende partij betwist het belang van de verzoekende partijen en argumenteert dat het louter liggen van hun woningen in de onmiddellijke omgeving van een project onvoldoende is. De vrees voor geluidsoverlast, schaduw hinder, aantasting van veiligheid en kwaliteit en kwantiteit van het grondwater alsook aantasting van woon- en leefklimaat wordt niet afdoende geconcretiseerd in hoofde van de verzoekende partijen. De verzoekende partijen concretiseren nergens hun beweerdelijke hinder. Ook het beweerdelijke zicht op de windturbines wordt niet geconcretiseerd.

3.

De eerste tussenkomende partij betwist het belang van de verzoekende partijen en argumenteert dat uit de behandeling van de middelen kan blijken dat de door de verzoekende partijen aangevoerde hinder en nadelen op geen enkele manier onderbouwd worden. De verzoekende partijen, wiens woningen zich op een behoorlijke afstand bevinden van de projectlocatie, tonen niet aan belang te hebben bij het instellen van een beroep tot vernietiging.

4.

De verzoekende partijen zetten in de wederantwoordnota uiteen dat een geluidstudie werd opgemaakt door de aanvragers met daarin vijf meetpunten die ver van de woningen van de verzoekende partijen gelegen zijn. Er werden ook een aantal beoordelingspunten bepaald waarbij in functie van de overdrachtsberekening/effectbepaling werd gewerkt en op vier van de vijf punten werden overschrijdingen met betrekking tot geluidsnormen vastgesteld. De woning van de eerste verzoekende partij valt samen met beoordelingspunt 36, die van de tweede verzoekende partij met beoordelingspunt 34. Op de geluidscontouren is duidelijk te zien dat de woningen van de verzoekende partijen zich binnen de geluidscontouren van de turbine bevinden. Bovendien is er geen enkele garantie dat de normen ook effectief worden gerespecteerd.

Wat de slagschaduw betreft, werd door de aanvragers een slagschaduwstudie gemaakt die summier stelt dat mits stilstandmodule alle problemen van overschrijding wel kunnen opgelost worden, maar niet concreet ingaat op welke plaatsen welke overschrijdingen worden vastgesteld. De woning van de eerste verzoekende partij is gelegen in de 4-uur slagschaduwcontour en die van de tweede verzoekende partij in de 8-uur slagschaduwcontour. Bovendien is een meetpunt vlakbij de woning van de tweede verzoekende partij opgenomen (meetpunt 8 – Vennestraat). Op dit punt wordt een maximale slagschaduw verwacht van 14 uur 21 minuten per jaar, en 42 minuten per dag, wat een danige overschrijding is van de norm van 8 uur slagschaduw per jaar en 30 minuten slagschaduw per dag (artikel 5.20.6.2.3, tweede lid VLAREM II). Hierdoor staat sowieso vast dat de verzoekende partijen hinder zullen ondervinden. De verzoekende partijen twijfelen ook hier dat de normen effectief zullen worden gerespecteerd door het stilleggen van turbines.

Waar de verwerende partij stelt dat de verzoekende partijen niet concretiseren hoe zij zicht zouden hebben op de turbine, zullen die turbines onmiskenbaar het zicht vanuit hun woningen bepalen. De eerste verzoekende partij zal vanaf de achterkant van zijn woning en tuin zicht hebben op de achterliggende turbines. Aangezien de eerste verzoekende partij in de verte de E34 kan zien, zal zij zonder twijfel ook zicht hebben op WT5 en WT6 die opgericht zullen worden tussen de lijn waarop haar woning staat en de E34. Ook bij de tweede verzoekende partij is dat het geval, met dat verschil dat haar woning haaks staat op de weg, waardoor er een rechtstreeks zicht op de turbines zal zijn vanuit de tuin, maar ook rechtstreeks vanuit de woon- en leefruimtes van de tweede verzoekende partij. Ook de tweede verzoekende partij heeft een zicht richting de E34 vanuit haar tuin en woonvertrekken. In de zomer wordt de autostrade aan het zicht onttrokken door de omliggende maïsvelden, wat bij de nieuwe turbines door hun hoogte niet zal zijn. Die zullen pal in het zichtveld van de verzoekende partijen in een voor het overige open landschap staan. De verzoekende partijen wijzen er ten slotte op dat de verzoekende partijen 'slechts' aannemelijk moeten maken dat er een concreet risico op het ondergaan van de aangevoerde hinder of nadelen, rechtstreeks of onrechtstreeks, bestaat.

Beoordeling door de Raad

1.

Artikel 105 Omgevingsvergunningsdecreet (hierna: OVD) bepaalt dat de beslissing betreffende een omgevingsvergunning, genomen in laatste administratieve aanleg kan bestreden worden bij de Raad. Het beroep kan worden ingesteld door het betrokken publiek.

Artikel 2, eerste lid, 1° OVD definieert het begrip 'betrokken publiek' als volgt:

“elke natuurlijke persoon of rechtspersoon alsook elke vereniging, organisatie of groep met rechtspersoonlijkheid die gevolgen ondervindt of waarschijnlijk ondervindt van of belanghebbende is bij de besluitvorming over de afgifte of bijstelling van een omgevingsvergunning of van vergunningsvoorwaarden waarbij niet-gouvernementele

organisaties die zich voor milieubescherming inzetten, geacht worden belanghebbende te zijn”

Om als betrokken publiek bij de Raad een beroep te kunnen instellen, vereist artikel 2, eerste lid, 1° OVD in principe dat de verzoekende partijen, als natuurlijke persoon, blijf moeten geven van hinderlijke of nadelige gevolgen die ze ingevolge de bestreden beslissing ondervinden of vrezen te ondervinden, minstens voldoende aannemelijk maken dat ze ingevolge de bestreden beslissing gevolgen zullen ondervinden. De verzoekende partijen moeten de aard en de omvang ervan voldoende concreet omschrijven en tegelijk aantonen dat er een rechtstreeks of onrechtstreeks oorzakelijk verband kan bestaan tussen de uitvoering of de realisatie van de bestreden beslissing en de impact die ze persoonlijk ondervinden of waarschijnlijk zullen ondervinden.

Artikel 56 Procedurebesluit bepaalt dat de verzoekende partij in haar verzoekschrift een omschrijving van haar belang weergeeft.

2.

De verzoekende partijen lichten in hun inleidend verzoekschrift toe dat zij als omwonenden een belang hebben bij hun beroep. De eerste verzoekende partij stelt dat haar woning gelegen is op een afstand van ongeveer 357 m van waar WT6 zal opgericht worden, op ongeveer 790 m van WT5 en 1300 m van WT4; de tweede verzoekende partij stelt dat haar woning gelegen is op ongeveer 560 m van WT6, 709 m van WT5, 1000 m van WT4 en 1500 m van WT3. Zij stellen te vrezen voor geluidshinder, slagschaduw en een gewijzigd uitzicht ingevolge de bestreden beslissing. Zij betogen tevens dat hun veiligheid als gebruiker van de autostrade als gevolg van mogelijke bladbreuk van de wieken van de windturbines door de bestreden beslissing in het gedrang kan worden gebracht. Zij stellen verder dat de bestreden beslissing een voor hen nadelige wijziging van het grondwater kan veroorzaken en dat de reële aantasting van de bijzondere natuurwaarden in de omgeving hun woon- en leefklimaat zal wijzigen.

In hun wederantwoordnota concretiseren de verzoekende partijen de aangevoerde geluids- en slagschaduwhinder aan de hand van de door de tussenkomende partijen bij de aanvraag gevoegde geluids- en slagschaduwstudie, alsook de impact van de bestreden beslissing op het uitzicht dat zij op vandaag genieten.

3.

De verwerende en eerste tussenkomende partij betwisten het belang van de verzoekende partijen in algemene zin, de verwerende partij omdat de verzoekende partijen de door hen ingeroepen hinderaspecten niet zouden concretiseren, de eerste tussenkomende partij omwille van de afstand die tussen de windturbines en de woningen van de verzoekende partijen zou gelegen zijn. De verwerende en eerste tussenkomende partij betwisten de door de verzoekende partijen in het verzoekschrift weergegeven afstanden niet. Evenmin betwisten zij dat de verzoekende partijen gebruikers van de autostrade kunnen zijn. Zij betwisten evenmin dat de verzoekende partijen op heden zicht hebben op een open landschap en in een rustige, landelijke en stille omgeving wonen.

4.

Opdat van een voldoende belang sprake zou zijn, moet niet worden aangetoond dat de hinder onaanvaardbaar is. De afstand tussen de woon- of verblijfplaats van de verzoekende partijen en de plaats waar de hinder zijn oorsprong vindt, geldt als een belangrijk objectief criterium.

De weging van het objectief gegeven van de afstand tussen de bestreden windturbines en de woonomgeving van de verzoekende partij hangt af van de concrete gegevens van de zaak, inzonderheid van de aard en de kenmerken van de vergunde inrichting.

De Raad stelt vast dat de verzoekende partijen gelet het voorwerp van de betreden beslissing minstens afdoende aannemelijk maken dat zij geluids- en slagschaduw hinder ingevolge de bestreden beslissing kunnen ondervinden, alsook dat de bestreden beslissing minstens voor wat de dichtstbij gelegen windturbines WT5 en WT6 het open uitzicht kan wijzigen.

De verwerende en eerste tussenkomende partij slagen er niet om aannemelijk te maken dat de verzoekende partijen geen enkele noemenswaardige nadelige gevolgen zullen ondervinden van de tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing.

De exceptie wordt verworpen.

VI. ONDERZOEK VAN DE MIDDELEN

A. Eerste middel

Standpunt van de partijen

1.

In het eerste middel voeren de verzoekende partijen de schending aan van het gewestplan Gentse Kanaalzone, zoals vastgesteld bij koninklijk besluit van 14 december 1977, van het gewestplan Sint-Niklaas-Lokeren, zoals vastgesteld bij koninklijk besluit van 7 november 1978, artikel 4.4.9 VCRO, artikel 4.4.7, §§1-2 VCRO, artikelen 2 en 3 van het besluit van de Vlaamse regering van 5 mei 2000 tot aanwijzing van de handelingen in de zin van artikel 4.1.1, 5°, artikel 4.4.7, §2 en artikel 4.7.1, §2, tweede lid VCRO (hierna: Besluit Handelingen Algemeen Belang), artikel 4.3.1, §1, 1°, a) VCRO, de formele en materiële motiveringsplicht, de artikelen 2 en 3 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen (hierna: Motiveringswet), en de beginselen van behoorlijk bestuur, in het bijzonder het zorgvuldigheidsbeginsel.

De verzoekende partijen voeren in het eerste middel samengevat aan dat de verwerende partij ten onrechte vaststelt dat de windturbines in afwijking van de bestemmingsvoorschriften met toepassing van de artikelen 4.4.9 en 4.4.7, §2 VCRO kunnen worden vergund, terwijl niet voldaan is aan die voorwaarden. Een afdoende motivering waaruit blijkt dat de verwerende partij terecht heeft kunnen oordelen dat de handelingen een ruimtelijk beperkte impact zullen hebben die de realisatie van de bestemming niet in het gedrang zal brengen, ontbreekt immers volgens de verzoekende partijen.

Een windturbine is volgens de verzoekende partijen een inrichting met industrieel karakter, en niet verenigbaar met de bestemming van agrarisch gebied, waterwinningsgebied en bosgebied. De verwerende partij steunt zich op artikel 4.4.7, §2 VCRO om een vergunning te verlenen voor de turbines gelegen in bosgebied (WT1, 2 en 3) en op artikel 4.4.9 VCRO voor de turbines gelegen in agrarisch gebied (WT4, 5 en 6). De verzoekende partijen verwijzen naar het minderheidsstandpunt van Bart Willaert in het advies van de GOVC daaromtrent. Installaties voor de productie van elektriciteit kunnen worden beschouwd als handeling van algemeen belang (artikel 2, 4° besluit 5 mei 2000) maar niet als handelingen van algemeen belang met ruimtelijk beperkte impact, aangezien deze niet voorkomen op de lijst opgenomen in artikel 3. Ook artikel 4.4.7 VCRO maakt dat onderscheid. Enkel handelingen van algemeen belang met een ruimtelijk beperkte impact komen overeenkomstig artikel 4.4.7, §2 VCRO in aanmerking om vergund te worden in afwijking van de stedenbouwkundige voorschriften.

Voor WT1, WT2 en WT3 gelegen in bosgebied stellen de verzoekende partijen dat het moet gaan om handelingen met een ruimtelijk beperkte impact, waarbij de mogelijkheid van alternatieve

locaties wordt nagegaan. Een concrete beoordeling daaromtrent ontbreekt. De aanvraag van zes windturbines met een maximale tiphoogte van 180 m kan in redelijkheid niet beschouwd worden als een handeling van algemeen belang met een beperkte ruimtelijke impact: de aanvraag zal ruim 12.000 gezinnen voorzien van elektriciteit en is gelegen in een gebied waar geen verticale constructies voorkomen en is zichtbaar over verschillende honderden meters en kilometers. Uit de geluids- en slagschaduwstudie blijkt dat rekening wordt gehouden met beoordelingspunten die meer dan 1 km van de windturbines verwijderd zijn. Uit de kaart afgebeeld op pagina 6 van de slagschaduwstudie blijkt dat rekening werd gehouden met slagschaduwreceptoren die op meer dan 1 km van de windturbines verwijderd zijn. Dat blijkt tevens uit het negatief advies van het Directoraat-Generaal Luchtvaart van 1 juni 2017. De verwerende partij beperkt zich verder tot vage beweringen wat de impact betreft op het bosgebied terwijl de natuurschade niet beperkt zal zijn (cfr. impact op aanwezige speciale mopsvleermuis en bosvleermuis), en evenmin wordt een bespreking van de impact op de nabijgelegen woningen opgenomen. Evenmin blijkt dat onderzoek werd verricht naar de locatiealternatieven, terwijl uit het *“Provinciaal beleidskader windturbines van de Provincie Oost-Vlaanderen”* blijkt dat het project moet worden gesitueerd in een te vrijwaren grootschalig openruimtegebied. In opdracht van de provincie Oost-Vlaanderen werd in het kader van het plan-MER RUP Kleuzenmolen Sint-Gillis-Waas de mogelijkheid tot het plaatsen van windturbines nabij het bijzonder economisch knooppunt (BEK) Kluizemolen te Sint-Gillis-Waas onderzocht.

Voor WT4, 5 en 6 gelegen in agrarisch gebied stellen de verzoekende partijen dat de gevoegde lokalisatienota als verwijzing niet volstaat als motivering, aangezien die nota geen informatie bevat omtrent de mogelijke effecten van de inplanting van windturbines op een efficiënt bodemgebruik of een eventuele verstoring van uitbatings(mogelijkheden) op de omgeving. De windturbines verstoren die uitbatingmogelijkheden wel degelijk, omdat ze leiden tot onbewerkbare landbouwpercelen met veel restoppervlakte. WT4 ligt bovendien in overstromingsgevoelig gebied, terwijl de aanleg van meer dan 2.000 m² verharding wordt voorzien. Ook de toets op de schoonheidswaarde van het gebied ontbreekt. De verwerende partij beperkt zich ertoe vast te stellen dat de windturbines zullen aansluiten bij de E34 en dat voldaan is aan één van de belangrijkste uitgangspunten van omzendbrief RO/2014/02, namelijk de gedeconcentreerde bundeling.

2.

De verwerende partij antwoordt dat het niet is omdat artikel 3, §3 van het Besluit Handelingen Algemeen Belang geen kruisverwijzing naar artikel 2 van dat besluit voorziet, dat zulks zou meebrengen dat de bestreden beslissing ten onrechte toepassing maakt van artikel 3, §3 van dat besluit. De verzoekende partijen betwisten niet dat het oprichten van windturbines kan beschouwd worden als een handeling van algemeen belang. Artikel 2, 4° van het Besluit Handelingen Algemeen Belang voorziet inderdaad dat de installaties voor de productie van elektriciteit een handeling van algemeen belang zijn in de zin van artikel 4.1.1, 5° VCRO. De verzoekende partijen betwisten evenmin dat het oprichten van windturbines niet valt onder artikel 3, §1 of §2. Het oprichten van windturbines is dus *“een handeling van algemeen belang die niet in paragraaf 1 of 2 is vermeld”*. Dienvolgens kan *“op gemotiveerd verzoek van de aanvrager de bevoegde overheid”* vaststellen dat dergelijke handeling een ruimtelijk beperkte impact heeft als vermeld in artikel 4.4.7, §2 VCRO. Artikel 3, §3 van het Besluit Handelingen Algemeen Belang kon volledig en geldig worden toegepast.

Het standpunt van de verzoekende partijen dat het oordeel van de overheid over de vraag of het RUP het meest aangewezen instrument is om een belangenafweging uit te voeren moet blijken uit een duidelijk standpunt, is volgens de verwerende partij niet correct. De ondergeschikte stelling dat, indien artikel 3, §3 wel kan worden toegepast, het oprichten van windturbines niet kan worden

beschouwd als een handeling met een ruimtelijk beperkte impact, is volgens de verwerende partij evenmin correct.

Voor WT1, 2 en 3 gelegen in bosgebied verwijst de verwerende partij naar artikel 4.4.7, §2 VCRO en artikel 3, §3 van het Besluit Handelingen Algemeen Belang. Zij stelt dat in het gemotiveerd verzoek van de aanvrager samengevatte informatie wordt gegeven waaruit kan afgeleid worden dat het windpark het ruimtelijk functioneren van het gebied of omliggende gebieden niet overschrijdt. Die uitgebreide informatie is weergegeven in de lokalisatienota en bijlagen. In het gemotiveerd verzoek werd verwezen naar die nota en bijlagen (opname citaat). De verwerende partij wijst erop dat in het definitief verslag van de projectvergadering van 12 juni 2017 eerst wordt vastgesteld dat de aangevraagde windturbines handelingen van algemeen belang betreffen (citaat verslag). Er werd concreet beoordeeld dat de windturbines een ruimtelijk beperkte omvang hebben. Het feit dat windturbines zichtbaar zijn, komt in het gemotiveerd verzoek van de aanvrager duidelijk aan bod. Het is niet omdat ze zichtbaar zijn, dat ze geen ruimtelijk beperkte impact kunnen hebben. Wat het ruimtelijk bereik van de effecten van het project betreft, wordt naar de geluid- en slagschaduwstudie verwezen. Het feit dat die studies beoordelingspunten in rekening brengen die op één kilometer liggen, houdt niet in dat er geen sprake is van een ruimtelijk beperkte impact. Het advies van het Directoraat Generaal Luchtvaart werd niet overgenomen, zodat het een stilzwijgend gunstig advies is. In het kader van de projectvergadering werd een voorlopig negatief advies uitgebracht, waarin vermeld werd dat een definitief advies zou worden verleend wanneer een *“simple engineering study”* wordt ingediend, omdat de zones binnen de radarzone van Semmerzake liggen. Daar kan echter geen gevolgtrekking inzake de ruimtelijke impact uit worden afgeleid.

De stelling dat de beoordeling beperkt wordt tot *“enkele vage overwegingen inzake de impact op het bosgebied”* en de beslissing niet zorgvuldig genomen zou zijn, is volgens de verwerende partij evenmin correct. De bestreden beslissing verwijst naar de projectvergadering, de schriftelijke en mondelinge adviezen en de bespreking tijdens de projectvergadering. Die maken deel uit van het aanvraagdossier, dat deel uitmaakt van de bestreden beslissing. Het blijkt vooral dat de verzoekende partijen een andere mening zijn toegedaan en aan de Raad vragen om die beoordeling over te doen. Volledigheidshalve kan nog worden opgemerkt dat de zes windturbines samen worden beoordeeld en onderzocht en dat het geenszins zo is dat de eerste drie apart worden beoordeeld.

Voor zover de verzoekende partijen aanvoeren dat de toepassing van artikel 3, §3 van het Besluit Handelingen Algemeen Belang niet gewenst is als er verschillende realistische locatiealternatieven zijn die een afweging vragen op planniveau, en verwijzen naar het verslag bij het besluit van 20 juli 2012, motiveert de bestreden beslissing duidelijk dat geen planningsinitiatieven nodig zijn. Ook in het gemotiveerd onderzoek werd aan alternatievenonderzoek gedaan. Bij de lokalisatienota wordt een bijlage 12c gevoegd, *“een ruimtelijke visie op de ontwikkeling van windparken langsheen de E34 van haven Gent tot haven Antwerpen”*, waarin de potentiële locaties voor een grootschalig windpark langsheen de autostrade E34 worden onderzocht, met als conclusie dat *“De enige overblijvende optie voor een grootschalig windpark [...] een zone ten zuiden van de E34 op grondgebied Moerbeke-Waas en Stekene [is].”* De verzoekende partijen zouden dit betwisten uitsluitend door te verwijzen naar een andere studie van 2014, waarin nog een andere zone zou zijn aangeduid. De studie gevoegd bij de lokalisatienota is van 2017 en stelt dat de bedoelde zone reeds in ontwikkeling is en de enige overblijvende optie is voor een grootschalig windpark.

Voor WT4, 5 en 6, gelegen in agrarisch gebied, verwijst de verwerende partij naar artikel 4.4.9 VCRO en argumenteert zij dat de bestreden beslissing bevestigt dat de aanvraag in principe niet verenigbaar is met de gewestplanbestemming, maar de verwerende partij toepassing maakt van de artikelen 4.4.9 en 7.4.13 VCRO om een afwijking op de gewestplanbestemming te

verantwoorden. Blijkens de tabel opgenomen in artikel 7.4.13, eerste lid VCRO concordeert het bestemmingsvoorschrift 'Agrarische gebieden' met de (sub)categorie van gebiedsaanduiding "Landbouw". In de bijlage bij het Typevoorschriftenbesluit wordt een standaardtypebepaling opgenomen, zijnde 'agrarisch gebied', dat concordeert met 'landbouw'. Hierin wordt gesteld dat 'voor zover ze door hun beperkte impact de realisatie van de algemene bestemming niet in het gedrang brengen' toegelaten zijn: *"het aanbrengen van windturbines en windturbineparken, alsook andere installaties voor de productie van (hernieuwbare) energie of energierecuperatie. De mogelijke effecten van de inplanting ten aanzien van efficiënt bodemgebruik, eventuele verstoring van de uitbating(smogelijkheden) en landschappelijke kwaliteiten dienen in een lokalisatienota te worden beschreven en geëvalueerd"*. De verwerende partij citeert de voor haar relevante passages uit de bestreden beslissing waarin onder meer opgenomen wordt dat *"in deze aanvraag wordt aangetoond onder meer in de lokalisatienota, dat de effectieve terreininname door de windturbines en de noodzakelijke aanhorigheden zeer beperkt is ten opzichte van de percelen waarop de constructies worden voorzien en ten opzichte van de beschikbare landbouwgronden in de ruimere omgeving. Overwegende dat de aanvraag derhalve het efficiënt bodemgebruik en de uitbatingsmogelijkheden van de betrokken percelen niet in het gedrang brengt. Overwegende dat de landschappelijke impact van de aanvraag op de omgeving beperkt is, onder meer door de lijnvormige opstelling, parallel aan de autosnelweg N49/E34, die in het betrokken gebied duidelijk als grootschalige lijninfrastructuur aanwezig is in het landschap en waarmee de windturbines gebundeld worden."* Waar de verzoekende partijen stellen dat men in de lokalisatienota niet verder komt dan één passage in verband met de functie landbouw, betreft het geen passage uit die lokalisatienota, maar uit het gemotiveerd verzoek. De verwerende partij neemt een passage uit de lokalisatienota over waaruit moet blijken dat de bewering van de verzoekende partijen dat het niet mogelijk is naar "informatie ingewonnen bij landbouwdeskundigen" en "eigen ervaringen" te verwijzen, niet correct is: *"De inplanting van de turbines en de toegangsweg werd in overleg met de land- en tuinbouwers bekeken voor een minimale hinder bij het bewerken van de percelen na het bouwen van de turbines. De turbines of hun wieken draaien niet over wegen, belangrijke leidingen of andere gevoelige infrastructuur"*. Zij verwijst naar een citaat uit p. 18 van de lokalisatienota dat de invloed van de windturbines op landbouw op vlak van akkerbouw, fruitteelt, glastuinbouw, grazend vee en overige huisdieren omschrijft. De verzoekende partijen zijn geen landbouwers of zijn geen eigenaar van landbouwpercelen in de omgeving. Het belang bij dit middelonderdeel moet hiertegen worden afgewogen. Zij betwisten bovendien niet concreet waarom de beoordeling daaromtrent niet correct zou zijn. Er is geen reden waarom geen informatie mag worden ingewonnen bij landbouwdeskundigen of de 'extra' vermelding dat er geen hinder is van ervaringen met eigen windparken niet zou mogen worden opgenomen. De verzoekende partijen spreken die vaststellingen overigens niet tegen.

Voor zover de passage uit de bestreden beslissing waarin wordt gesteld dat de effectieve terreininname door windturbines zeer beperkt is ten opzichte van de percelen waarop constructies worden voorzien en ten opzichte van de beschikbare landbouwgronden in de ruimere omgeving door de verzoekende partijen wordt betwist, stelt de verwerende partij dat WT6 niet *"in het midden van een perceel landbouwgrond"* wordt opgericht en op p. 14 van de lokalisatienota wordt beargumenteerd dat het perceel niet onbewerkbaar wordt. Met de ligging van WT4 wordt eveneens rekening gehouden in het dossier, de bestreden beslissing stelt dat de aanvraag geen of nauwelijks bijkomend effect veroorzaakt op het watersysteem en dat de waterdoorlaatbaarheid na de bouw van de windturbines even goed moet zijn en geen enkele vorm van versnelde waterafvoer aanwezig mag zijn, de afstand tussen de windturbines gekozen is opdat geen cumulatieve effecten optreden en kan geoordeeld worden dat de aanvraag geen negatieve impact zal hebben op de waterhuishouding van het gebied. Dat blijkt ook uit addendum E3 bij de aanvraag.

De beweerdelijke toets die de verwerende partij moet uitvoeren aan de schoonheidswaarde van het landschap is uitsluitend van toepassing wanneer de windturbines in landschappelijk waardevol agrarisch gebied liggen.

3.

De eerste tussenkomende partij citeert vooreerst de voor haar relevante bestemmings- en beoordelingsgronden in verband met de ligging van de windturbines in bosgebied en deels in reservatiegebied (WT 1 en 2) en bosgebied en waterwinningsgebied (WT 3), alsook zet zij de regelgeving in verband met handelingen van algemeen belang met beperkte impact uiteen. Zij meent dat de verzoekende partijen ten onrechte afleiden dat niet correct toepassing is gemaakt van het artikel 3, §3 van het Besluit Handelingen Algemeen Belang. Het is niet omdat *‘installaties voor de productie van elektriciteit’* uitdrukkelijk zijn opgenomen in artikel 2 van het Besluit Handelingen Algemeen Belang, dat deze handeling geen ruimtelijk beperkte impact kan hebben. De verzoekende partijen interpreteren artikel 4.4.7, §2 en het Besluit Handelingen Algemeen Belang in hun eigen voordeel. Uit niets blijkt dat het toepassingsgebied van artikel 2 de toepassing van artikel 3 zou uitsluiten. De wetgever heeft geen uitdrukkelijke bepaling opgenomen die handelingen opgenomen in artikel 2 uitsluit van het toepassingsgebied van artikel 3 van het Besluit Handelingen Algemeen Belang. Dat kan ook niet uit het verslag van de Vlaamse regering bij het wijzigingsbesluit van 20 juli 2012 (tot wijziging van artikel 3 en 3/1 van het Besluit Handelingen Algemeen Belang) worden afgeleid. In dat verslag staat te lezen dat *“paragraaf 3 [...] de mogelijkheden [biedt] om, naast de handelingen opgenomen in de paragrafen 1 en 2, vooralsnog handelingen onder het toepassingsgebied van het besluit te brengen. [...]”*. Ten derde heeft artikel 3 van het Besluit Handelingen Algemeen Belang niet alleen betrekking op een veelvoud van handelingen, maar ook op verschillende categorieën van handelingen, waarbij de handelingen bepaald in paragrafen 2 en 3 een beoordeling noodzakelijk van de vergunningverlenende overheid vooraleer ze kunnen worden beschouwd als handelingen met een beperkte impact. Met andere woorden geldt dat voor de bepalingen van artikel 3 het moet gaan om handelingen van algemeen belang – wat inhoudt dat de handelingen onder één van de in artikel 2 van het Besluit Handelingen Algemeen Belang opgesomde handelingen vallen. De verzoekende partijen betwisten verder niet dat de oprichting van een windturbinepark kan worden beschouwd als een handeling van algemeen belang in de zin van artikel 2, 4° Besluit Handelingen Algemeen Belang. Voor een windturbinepark dat niet in paragraaf 1 of 2 wordt vermeld kan *“op gemotiveerd verzoek van de aanvrager door de bevoegde overheid”* worden vastgesteld dat de oprichting een handeling met ruimtelijk beperkte impact betreft in de zin van artikel 3, §3 VCRO.

Voor zover de verzoekende partijen met betrekking tot W1,W2 en W3 gelegen in bosgebied aanvoeren dat noch het besluit, noch het projectverslag een concrete beoordeling maakt met betrekking tot de ruimtelijke impact bevat zoals bepaald in artikel 4.4.7, §2 VCRO en artikel 3, §3 Besluit Handelingen Algemeen Belang, wijst de eerste tussenkomende partij erop dat het gemotiveerd verzoek van de aanvrager alle voor het aanvraagdossier dienstige informatie bundelt en samenvat. Alle stukken zijn gevoegd in de lokalisatienota. In het gemotiveerd verzoek wordt naar die lokalisatienota, de bijlagen en verschillende hoofdstukken verwezen. De eerste tussenkomende partij citeert het gemotiveerd verzoek op vlak van ‘3. Oppervlakte-inname’, ‘4.1 Ruimtelijke impact op de functie landbouw’, ‘4.2 Ruimtelijke impact op de functie natuur’, ‘4.3 Ruimtelijke impact op de functie wonen’, ‘4.4 Ruimtelijke impact op de functie transport’, ‘5 Impact op de ruimtelijke structuur en het landschap’, ‘5.1. Criteria ruimtelijke inplanting’, ‘5.2 Landschappelijke aspecten’. Zij verwijst tevens naar het definitief verslag van de projectvergadering van 12 juni 2017 waarin geconcludeerd wordt dat de werken slechts een beperkte ruimtelijke impact hebben en geen relevante impact op het bosgebied zelf, op de naburige bewoning, de luchtvaart, de natuur en het landschap zal zijn en dat er ter zake geen planningsinitiatief noodzakelijk is. De bestreden beslissing verwijst vervolgens naar de projectvergadering van 12 juni 2017 waarop werd besloten dat de werken slechts een ruimtelijk

beperkte impact hebben en geen planningsinitiatief noodzakelijk is en besluit op grond van een eigen motivering dat toepassing kan worden gemaakt van artikel 4.4.7, §2 VCRO. Daaruit blijkt volgens de eerste tussenkomende partij dat de vergunningverlenende overheid een evenwichtige beoordeling heeft gemaakt van de impact van de windturbines op de omgeving. De eerste tussenkomende partij verwijst 'ten overvloede' naar alle relevante stukken en nota's van het project, alle overgemaakte adviezen en naar de bespreking tijdens de projectvergadering. Alle dienstige stukken zijn gehecht en maken integraal deel uit van het aanvraagdossier, en dus van de bestreden beslissing.

Wat de 'zogenaamde' verschillende realistische locatiealternatieven betreft, verwijst de eerste tussenkomende partij naar het gemotiveerd verzoek waarin gesteld wordt dat *"in de tussenliggende gebieden is het, indien rekening wordt gehouden met alle randvoorwaarden, ook niet mogelijk om een windpark te ontwikkelen. Dat geldt niet alleen voor de zone langsheen de E34, maar evenzeer voor de ruimte zone omheen. Met andere woorden: het windpark Baggaart blijft een geconcentreerd en tevens geïsoleerd grootschalig windpark. Het voldoet bijgevolg aan de gewenste ruimtelijke inplantingscriteria van de gedeconcentreerde bundeling [...]"*. De eerste tussenkomende partij citeert de lokalisatienota op pagina 10 en 11 (*"5.4. Realisatie binnen het Provinciaal Ruimtelijk Structuurplan"*) waaruit tevens de afweging van locatiealternatieven moet blijken. Zij verwijst tevens naar bijlage 12c getiteld *"een ruimtelijke visie op de ontwikkeling van windparken langsheen de E34 van haven Gent tot haven Antwerpen"*. Op 23 pagina's worden de potentiële locaties voor een grootschalig windpark langsheen de autostrade E34 onderzocht met als conclusie: *"Er zijn niet veel mogelijkheden voor de ontwikkeling van grootschalige windparken langsheen de E34 tussen Gent en Antwerpen. Er is een ruime zone ter hoogte van Sint-Gillis-Waas en Vrasene (Beveren). Deze zone is reeds in ontwikkeling. De enige overblijvende optie voor een grootschalig windpark is een zone ten zuiden van de E34 op grondgebied Moerbeke-Waas en Stekene. Deze clusters van windturbines zijn ruimtelijk sterk gescheiden (meer dan 6 en 8 km) en vormen dus afzonderlijke windparken met ruime buffers ertussen. Het voorgestelde windpark Baggaart bevindt zich in de voorgestelde potentiezone. Ook bij een eerste screening op concrete inplantingsplaatsen blijkt deze zone geschikt voor de inplanting van windturbines."* De vergunningverlenende overheid neemt vervolgens een duidelijk standpunt in *"dat op basis van de toelichting van het project, de schriftelijke en mondelinge adviezen en de bespreking tijdens de projectvergadering werd besloten dat de werken slechts een ruimtelijk beperkte impact hebben en dat er ter zake geen planningsinitiatief noodzakelijk is."* Het is volgens de eerste tussenkomende partij duidelijk dat de verzoekende partijen in feite - gelet de lichtzinnigheid van hun betoog - eerder aansturen op een nieuw onderzoek over de al dan niet beperkte ruimtelijke impact van het aangevraagde, dan dat ze een concrete onwettigheid aantonen, wat niet de bedoeling kan zijn van een beroep voor de Raad. Voor zover de Raad van oordeel zou zijn dat er geen onderzoek naar eventuele locatiealternatieven heeft plaatsgevonden, kan niet worden ingezien hoe dit feit een invloed zou hebben gehad op de finale vergunningsprocedure. Uit de aard van het aangevraagde project rekening houdend met alle adviezen en de projectvergadering, blijkt dat het aangevraagde project een handeling met ruimtelijk beperkte impact betreft waarvoor geen planningsinitiatief nodig is.

Voor zover de verzoekende partijen met betrekking tot WT4, 5 en 6 gelegen in agrarisch gebied aanvoeren dat de motivering in functie van artikel 4.4.9 VCRO niet afdoende is en uit de lokalisatienota niet blijkt dat aan de vereiste opgelegd in punt 4.1 van de bijlage bij het typevoorschriftenbesluit zou zijn voldaan, wijst de eerste tussenkomende partij erop dat de verwerende partij de vergunning verleende op grond van de uitzonderingsbepalingen vervat in de artikelen 4.4.9 en 7.4.13 VCRO. Zij wijst vervolgens naar de motivering in de bestreden beslissing en onderlijnt er: *"[Overwegende dat] het typevoorschrift voor de categorie van gebiedsaanduiding '4. Landbouw' zoals aangegeven in de bijlage bij het besluit van de Vlaamse Regering van 11 april 2008 tot vaststelling van nadere regels met betrekking tot de vorm en de inhoud van de ruimtelijke*

uitvoeringsplannen, daarbij onder meer bepaalt dat windturbines en windturbineparken toegelaten zijn voor zover ze door hun beperkte impact de realisatie van de algemene bestemming niet in het gedrang brengen” [...] dat de mogelijke effecten van de inplanting ten aanzien van efficiënt bodemgebruik, eventuele verstoring van de uitbatings(mogelijkheden) en landschappelijke kwaliteiten in een lokalisatienota moeten worden beschreven en geëvalueerd. [Overwegende dat in deze aanvraag wordt aangetoond, onder meer in de lokalisatienota] dat de effectieve terreininname door de windturbines en de noodzakelijke aanhorigheden zeer beperkt is ten opzichte van de percelen waarop de constructies worden voorzien en ten opzichte van de beschikbare landbouwgronden in de ruimere omgeving; Overwegende dat de aanvraag derhalve het efficiënt bodemgebruik en de uitbatingsmogelijkheden van de betrokken percelen niet in het gedrang brengt; Overwegende dat de landschappelijke impact van de aanvraag op de omgeving beperkt is, onder meer door de lijnvormige opstelling, parallel aan de autosnelweg N49/E34, die in het betrokken gebied duidelijk als grootschalige lijninfrastructuur aanwezig is in het landschap en waarmee de windturbines gebundeld worden [...]”. Die geciteerde paragraaf is afkomstig uit het gemotiveerd verzoek. De eerste tussenkomenende partij verwijst naar de lokalisatienota met betrekking tot informatie ingewonnen door landbouwdeskundigen (6.2. Grond- en ruimtegebruik en 6.7 Landbouw) waaruit blijkt dat de effectieve terreininname door windturbines zeer beperkt is ten opzichte van de percelen waarop de constructies worden voorzien en de beschikbare landbouwgronden in de ruimere omgeving. De aanvraag brengt het efficiënt bodemgebruik en de uitbatingsmogelijkheden van de percelen niet in het gedrang. De verzoekende partijen schijnen dit ook niet in te betwisten, en argumenteren geenszins waarom geen informatie mag worden ingewonnen bij landbouwdeskundigen. De eerste tussenkomenende partij ziet evenmin in waarom de extra vermelding dat er geen hinder is van ervaringen met eigen windparken niet zou mogen worden opgenomen. Dat de uitbatingsmogelijkheden wel worden verstoord, klopt niet. Anders dan de verzoekende partijen aanvoeren, wordt WT6 niet *“in het midde[n] van een perceel landbouwgrond”* opgericht. Wat de ligging van WT4 in overstromingsgevoelig gebied betreft, verwijst de eerste tussenkomenende partij naar de in de bestreden beslissing opgenomen watertoets waarin weerlegd wordt dat WT4 impact heeft op het watersysteem, alsook addendum E3 dat bij de aanvraag werd gevoegd. Zij stelt tenslotte dat de oprichting van de drie turbines wordt voorzien in agrarisch gebied, niet in landschappelijk waardevol agrarisch gebied en er dus geen toets moet gebeuren aan de schoonheidswaarde.

4.

De tweede tussenkomenende partij voert in eerste instantie de onontvankelijkheid van het middel aan en argumenteert dat de verzoekende partijen geen blijk geven van het rechtens vereiste belang bij het middel, dat niet griefhoudend is voor de verzoekende partijen. Zij verwijst naar rechtspraak van de Raad van State en artikel 35 van het DBRC-decreet dat bepaalt dat de Raad slechts de middelen dient te beoordelen die nuttig kunnen zijn in geval van een nieuwe beslissing of een andere handeling van het bestuur. Een onwettigheid geeft enkel aanleiding tot de vernietiging als de partij die ze aanvoert, wordt benadeeld door de onwettigheid. De verzoekende partijen zetten geenszins uiteen hoe de aangevoerde kritiek griefhoudend is en hoe ze persoonlijk zouden worden benadeeld door het gegeven dat de aangevraagde windturbines een industrieel karakter hebben en onverenigbaar zouden zijn met de bestemmingen “agrarisch gebied”, “bosgebied” en “waterwinningsgebied”. Zij hebben geen belang bij het middel in de mate dat zij van oordeel zijn dat geen toepassing kan worden gemaakt van de uitzonderingspalingen vervat in artikel 4.4.7, §2 VCRO en dat de windturbines WT1, 2 en 3 niet kunnen worden opgericht in bosgebied. Zij kunnen hun belang enkel doen gelden ten aanzien van WT5 en WT6 omdat de woning van de eerste verzoekende partij gesitueerd is op 357 m van WT6, op 790 m van WT5 en meer dan 1.300 m van WT4. De woning van de tweede verzoekende partij bevindt zich op 560 m van WT6, 709 m van WT5 en 1.000 m van WT4. De tweede tussenkomenende partij wijst op rechtspraak van de Raad van State die stelt dat de afstand tussen de woon- of verblijfplaats en de plaats waar de hinder zijn oorsprong vindt als een belangrijk criterium geldt bij het bepalen van het belang van een

omwonende. De Raad van State heeft in een recent arrest van 26 januari 2017 (nr. 237.161) gezegd dat een verzoekende partij, wiens woning gelegen is op een afstand van 870 m, geen enkele hinder van een windturbine kan ondervinden. De verzoekende partijen kunnen van WT1, 2, 3 en 4 geen enkele hinder ondervinden. WT1, 2 en 3 zullen worden opgericht in bosgebied, zodat de verzoekende partijen op geen enkele manier op ontvankelijke wijze een middel kunnen invoeren waarin de onmogelijkheid van inplanting van WT1, 2 en 3 in bosgebied wordt aangevoerd, zodat het middel ook die mate onontvankelijk is. Het middel is evenmin ontvankelijk voor zover de verzoekende partijen de inhoud en motivering van de bij de aanvraag gevoegde lokalisatienota in vraag stellen, gezien die kritiek geen uitstaans heeft met en ook niet gericht is tegen de bestreden beslissing.

Wat de gegrondheid van het middel betreft, verwijst de tweede tussenkomende partij met betrekking tot WT1 tot 3 naar artikel 4.4.7, §2 VCRO en naar artikel 3 van het Besluit Handelingen Algemeen Belang en besluit daaruit dat windturbines niet vermeld worden in §§ 1-2, maar wel onder het toepassingsgebied van artikel 3, §3 kunnen worden gebracht. Zij verwijst in dat verband naar het verslag aan de Vlaamse regering bij het wijzigingsbesluit van 20 juli 2012 met betrekking tot artikel 3, §3, waaruit de tweede tussenkomende partij afleidt dat wanneer artikel 3, §3 wordt toegepast de vergunningverlenende overheid concreet beoordeelt of de handelingen de grenzen van het ruimtelijk functioneren van het gebied en omliggende gebieden niet overschrijdt, aan de hand van de aard en omvang van het project en het ruimtelijk bereik van de effecten van de handelingen. De beslissing kan worden genomen nadat een projectvergadering werd gehouden en vooraleer de vergunningsaanvraag wordt ingediend. Voor de toepassing van artikel 3, §3 moet duidelijk zijn dat het niet gewenst is het besluit toe te passen als er verschillende realistische locatie-alternatieven zijn die een afweging vragen op planniveau, zodat een RUP het meest aangewezen instrument is. De tweede tussenkomende partij heeft samen met de eerste tussenkomende partij op 24 april 2017 een verzoek tot projectvergadering ingediend. Op p. 7-9 van dat verzoek voeren de tussenkomende partijen aan dat de windturbines handelingen van algemeen belang betreffen met een slechts beperkte ruimtelijke impact (citaat). De tweede tussenkomende partij citeert p. 8-9 van het definitieve verslag van de projectvergadering van 12 juni 2017 (stuk 3) aangaande de erin opgenomen motivering dat de aangevraagde windturbines handelingen van algemeen belang betreffen die slechts een beperkte ruimtelijke impact hebben. Zij verwijst vervolgens naar de in de bestreden beslissing op p. 12-13 opgenomen motivering, die zij citeert. Zij besluit dat de vergunningverlenende overheid, rekening houdend met de voorstelling van het project, wel degelijk een afweging maakte van de impact van de windturbines op de omgeving en terecht oordeelde dat er slechts sprake is van een beperkte ruimtelijke impact. De stelling van de verzoekende partijen dat noch het projectverslag, noch de bestreden beslissing een concrete beoordeling maakt van de ruimtelijke impact zoals bedoeld in artikel 4.4.7, §2 VCRO, dient dan ook manifest te worden verworpen. Het afdoende karakter van de motivering moet niet *in abstracto* worden beoordeeld, maar wel rekening houdend met wat de betrokkene reeds uit andere documenten heeft vernomen en kan ook steunen op een verwijzing naar andere documenten. Naar het projectverslag kan worden verwezen vermits (1) het verslag zonder meer aan de verzoekende partijen bekend is (zij verwijzen er zelf naar), (2) het projectverslag afdoende gemotiveerd is, (3) het projectverslag uitdrukkelijk wordt bijgetreden en (4) voormeld verslag geenszins tegenstrijdig is.

In tegenstelling tot wat de verzoekende partijen aanvoeren werd, wel degelijk een onderzoek naar alternatieve projectlocaties gevoerd. De tweede tussenkomende partij citeert p. 10-11 van de lokalisatienota, die aan de aanvraag werd gevoegd en integraal deel uitmaakt van het verzoek tot projectvergadering (stuk 4). De tweede tussenkomende partij stelt vervolgens vast dat op p. 8-9 van het definitieve verslag van de projectvergadering dd. 12 juni 2017 uitdrukkelijk wordt verwezen naar het gemotiveerd verzoek tot projectvergadering, waarvan de lokalisatienota deel uitmaakt, zodat mag worden aangenomen dat het in de lokalisatienota gevoerde alternatieve

locatieonderzoek integraal deel uitmaakt van het verslag van de projectvergadering waarnaar op p. 12-13 van de bestreden beslissing wordt verwezen. De tussenkomende partijen dienen naar aanleiding van het negatieve advies van de provincie Oost-Vlaanderen nog een extra document toe, waarin bijkomende toelichting werd verschaft omtrent het onderzoek naar alternatieve locaties (stuk 5). Er werd ook een ruimtelijke analyse doorgevoerd (stuk 6) die als bijlage bij de lokalisatienota werd gevoegd en er dus integraal deel van uitmaakt. De kritiek dat geen alternatievenonderzoek zou zijn gevoerd, mist feitelijke grondslag.

Het begrip 'ruimtelijke impact' dient verder niet restrictief te worden geïnterpreteerd, zeker niet in verband met windturbineprojecten. In het recente witboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen, zijnde een beleidsverklaring van de Vlaamse regering die de strategische krijtlijnen schetst voor de ruimtelijke ontwikkeling voor de komende decennia, wordt expliciet de beleidskeuze gemaakt om hernieuwbare energiebronnen los te koppelen van de bestemmingscategorieën (citaat). De tweede tussenkomende partij citeert Bart Tommelein, toenmalig Vlaams viceminister-president en minister van Energie en Financiën en stelt dat (voormalig) Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw Joke Schauvliege in de Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening, Energie en Dierenwelzijn heeft toegelicht dat er in natuurgebieden, met inbegrip van bosgebieden, ruimte moet zijn voor windturbines. Projecten voor hernieuwbare energie dienen derhalve in het licht van de beleidsdoelstellingen van de Vlaamse regering zoveel mogelijk geïnterpreteerd te worden als hebbende een ruimtelijk beperkte impact. Het zou *contra legem* zijn om artikel 3, §3 van het Besluit Handelingen Algemeen Belang een draagwijdte toe te kennen die volledig haaks staat op de doelstellingen die de Vlaamse overheid wenst te realiseren. Een andere interpretatie komt de tweede tussenkomende partij onaanvaardbaar voor. De argumenten van de verzoekende partijen dat het project grootschalig zou zijn, kunnen ook niet worden weerhouden. De Raad mag zich in zijn beoordeling niet in de plaats stellen van de vergunningverlenende overheid. In het gemotiveerd verzoek tot projectvergadering werd uitgebreid toegelicht waarom het project slechts een ruimtelijk beperkte impact heeft.

Wat WT4 tot 6 betreft en de stelling van de verzoekende partijen dat er op basis van artikel 4.4.9 VCRO niet kan worden afgeweken van de bestemming 'agrarisch gebied', wijst de tweede tussenkomende partij op de inhoud van de bestemming 'agrarisch gebied' in de zin van artikel 11.4.1 van het Inrichtingsbesluit, de afwijkingsmogelijkheid vervat in artikel 4.4.9 VCRO en de tabel opgenomen in artikel 7.4.13, eerste lid VCRO luidens welke het bestemmingsvoorschrift "agrarisch gebied" concordeert met de (sub)categorie van gebiedsaanduiding 'Landbouw'. In het typevoorschriftenbesluit wordt een standaardtypebepaling opgenomen, zijnde 'agrarisch gebied', concorderend met 'landbouw', waardoor volgens de tweede tussenkomende partij de inplanting van windturbines mogelijk is in gebieden die volgens het gewestplan bestemd zijn tot agrarisch gebied voor zover de algemene bestemming niet in het gedrang komt en de mogelijke effecten van de windturbines t.a.v. efficiënt bodemgebruik, eventuele verstoring van de uitbatings(mogelijkheden) en landschappelijke kwaliteiten in een lokalisatienota worden beschreven en door de vergunningverlenende overheid worden beoordeeld. De ligging van de windturbines in het bestemmingsvoorschrift agrarisch gebied brengt bijgevolg met zich mee dat de overheid moet onderzoeken of de turbines in overeenstemming kunnen worden gebracht met de eisen ter vrijwaring van het landschap. De tweede tussenkomende partij verwijst vervolgens naar de motivering op p. 11-13 van de bestreden beslissing. De verwerende partij verwijst volgens de tweede tussenkomende partij uitdrukkelijk naar de lokalisatienota en zet daarbij uiteen dat de effectieve terreininname door het aangevraagde zeer beperkt is, dat het efficiënt bodemgebruik en de uitbatingsmogelijkheden niet in het gedrang worden gebracht en dat de landschappelijke impact op de omgeving beperkt is. De tweede tussenkomende partij verwijst naar rechtspraak waarin de Raad aanvaardde dat de herneming van de conclusie van de lokalisatienota en de loutere verwijzing naar deze lokalisatienota een afdoende motivering betreft. De tweede tussenkomende partij stelt verder niet te kunnen onderschrijven dat de lokalisatienota geen informatie zou bevatten

omtrent de mogelijke effecten op een efficiënt bodemgebruik of eventuele verstoring van uitbatingsmogelijkheden van de omgeving en verwijst daaromtrent naar pagina 14-18 van de lokalisatienota voor de gevolgen op de landbouwexploitatie, waaruit blijkt dat de impact van de turbines op de omgeving wel degelijk onderzocht is. Meer in het bijzonder werd geconcludeerd dat de hinder bij het bewerken van de percelen van het bouwen van windturbines minimaal zal zijn en dat de toegangsweg wordt aangelegd in waterdoorlatend steenpuin, zodat deze later overgroeit wordt door gras en toch voldoende beschikbaar blijft. De verwerende partij besluit dan ook terecht dat het efficiënt bodemgebruik en uitbatingsmogelijkheden van de betrokken percelen niet in het gedrang worden gebracht. Ook de kritiek op het gebrek aan aandacht aan de esthetische impact van het project op de schoonheidswaarde van het landschap kan niet worden weerhouden, vermits die toets voortvloeit uit artikel 15.6.4.1 van het Inrichtingsbesluit en de aanvraag niet in landschappelijk waardevol gebied gelegen is. Zelfs indien de verwerende partij toch een onderzoek naar de schoonheidswaarde van het landschap diende te voeren, kan de kritiek van de verzoekende partijen niet worden aanvaard, vermits de lokalisatienota die impact wel degelijk onderzoekt en besluit dat de inplanting van de windturbines daar geen invloed op heeft (p. 15 lokalisatienota), welke toelichting in de bestreden beslissing werd hernomen. Het komt de Raad tenslotte niet toe om zijn beoordeling van de bestaanbaarheid van het project met de schoonheidswaarde van het betrokken gebied in de plaats te stellen van de bevoegde administratieve overheid. Door te stellen dat de aangevraagde windturbines zorgen voor visuele accenten met daartussen rustzones en dat het project fungeert als nieuw oriëntatiepunt, waardoor de helderheid en leesbaarheid van het landschap verhoogt, heeft de verwerende partij niet kennelijk onredelijk geoordeeld dat er geen negatieve invloed op de aanwezige landschapselementen wordt verwacht.

5.

De verzoekende partijen betwisten de aangevoerde exceptie van gebrek aan belang bij het middel van de tweede tussenkomende partij. Zij stellen dat het noodzakelijk doch voldoende is dat een vernietiging op grond van dit middel zou kunnen bijdragen tot het voordeel dat de verzoekende partij beoogt, of, anders gezegd, dat dit middel het door haar geschetste nadeel zou kunnen weren. De verzoekende partijen hebben wel belang bij het ganse middel dat, wanneer het gegrond zou worden bevonden, verhindert dat de door de verzoekende partijen aangehaalde hinderaspecten die uit de plaatsing van de windturbines voortvloeien (visuele hinder, slagschaduwhinder, geluidshinder, aantasting leefmilieu e.a.) in strijd met de gewestplanbestemming zouden optreden. De verzoekende partijen hebben ook belang wat betreft de oprichting van WT1, 2, en 3 in bosgebied. De windturbines die naast elkaar worden geplaatst zullen immers cumulatieve effecten teweegbrengen, wat blijkt uit de geluids- en slagschaduwstudie die door de aanvrager werd toegevoegd. Bovendien zullen door de inplanting van WT1 tot 3 in bosgebied, waar zij niet mogen worden opgericht, de aanwezige natuurwaarden rond de turbines worden aangetast, wat zal zorgen voor een vermindering van de leefkwaliteit van de omgeving van de verzoekende partijen. De opmerking dat het middel de bij de aanvraag gevoegde lokalisatienota zou bestrijden, houdt geen steek, aangezien duidelijk is dat de verzoekende partijen de foutieve beoordeling en (het gebrek aan) motivering in de beslissing van de verwerende partij hekelen, en hun middel niet toespitsen op de lokalisatienota zelf. Wel menen de verzoekende partijen dat de verwerende partij zich onder andere inderdaad onterecht blind heeft gesteund op de lokalisatienota.

De verzoekende partijen stellen dat waar de eerste tussenkomende partij en de verwerende partij aangeven dat uit niets zou blijken dat het toepassingsgebied van artikel 2 de toepassing van artikel 3 van het Besluit Handelingen Algemeen Belang zou uitsluiten, dat niet enkel blijkt uit dat besluit zelf waarin een onderscheid wordt gemaakt tussen handelingen van algemeen belang en handelingen van algemeen belang met een beperkte ruimtelijke impact, maar ook uit artikel 4.4.7 VCRO waarin dit onderscheid wordt gemaakt waarvan het besluit de uitvoering vormt. De opmerking van de eerste tussenkomende partij dat geen enkele uitdrukkelijke bepaling de

handelingen in artikel 2 van het toepassingsgebied van artikel 3 zou uitsluiten, doet dan ook niet ter zake, aangezien de bewoording en indeling van deze artikels zelf duiden op het onderscheid tussen beiden, zodat geen uitdrukkelijke bepaling vereist is. Waar de tweede tussenkomende partij verwijst naar het beleidsplan Ruimte Vlaanderen, en de plannen om de windturbines bestemmingsneutraal te maken en in het licht daarvan de oprichting van windmolens moet worden geïnterpreteerd als handelingen van algemeen belang omdat een andere interpretatie *contra legem* zou zijn, toont de tweede tussenkomende partij net aan dat dit middels de huidige wetgeving niet mogelijk is om in bepaalde bestemmingsgebieden turbines op te richten, net omdat deze niet worden aanzien als handelingen met ruimtelijk beperkt belang. Anders hadden nieuwe wetgevende initiatieven hieromtrent niet gehoeven. Net daarom wordt er nu een *“Voorontwerp van decreet betreffende de bestemmingsneutraliteit voor de winning van hernieuwbare energie”* opgesteld. Bovendien kan een beleidsplan nooit een grond vormen waarop een vergunning wordt verleend of geweigerd en heeft de verwerende partij dat ook niet in haar besluit betrokken. Bijgevolg dient te worden besloten dat de verwerende partij ten onrechte toepassing heeft gemaakt van artikel 3, §3, nu windturbines zijn opgenomen in artikel 2 van het betrokken besluit als handelingen van algemeen belang en niet als handelingen van algemeen belang met ruimtelijk beperkte impact, zodat voor dergelijke handelingen enkel in het kader van de opmaak van een RUP of plan van aanleg kan worden afgeweken van de bestemmingsvoorschriften. Op basis van het verslag van de Vlaamse regering bij het wijzigingsbesluit van 20 juli 2012 kan eveneens blijken dat het niet gewenst is om artikel 3, §3 van het besluit toe te passen *“als er verschillende locatie-alternatieven zijn die een afweging vragen op planniveau. Dan is een RUP het meest aangewezen instrument om die alternatievenafweging uit te voeren. Het oordeel van de bevoegde overheid moet dus alleszins een duidelijk standpunt hierover innemen”*. Louter ondergeschikt vragen de verzoekende partijen, indien de Raad *per impossible*, toch de mening zou zijn toegedaan dat gebruik kon worden gemaakt van artikel 3, §3 van het Besluit Handelingen Algemeen Belang, vast te stellen dat het oprichten van windturbines niet kan worden beschouwd als een handeling met een ruimtelijk beperkte impact.

Wat WT1, 2 en 3 in bosgebied betreft, herhalen de verzoekende partijen deels hun betoog en repliceren zij dat de Raad wel een legaliteitscontrole kan doorvoeren. De verwerende partij zou zich beperken tot vage overwegingen inzake de impact op het bosgebied, waaruit niet kan worden afgeleid dat de impact beperkt en/of aanvaardbaar is. Het zo klein mogelijk houden van natuurschade impliceert niet dat de gevraagde windturbines een beperkte impact zullen hebben. De concrete elementen op basis waarvan de beperkte impact van het zo klein mogelijk houden van de natuurschade zou blijken, ontbreken, terwijl zeer duidelijk kan worden aangetoond dat de natuurschade niet beperkt zal zijn (o.a. de impact op de aanwezige speciale mopsvleermuis en de zeldzame bosvleermuis). Het gegeven dat slechts een beperkte biotoopinname zou gebeuren, kan daar ook niet mee gelijkgeschakeld worden. Een concrete en zorgvuldige bespreking van de impact op de nabijgelegen woningen wordt zelfs niet opgenomen in het besluit. Voor zover in de bestreden beslissing wordt aangevoerd *“dat de drie geplande windturbines in het bosgebied een ruime cluster vormen met de drie oostelijk in het agrarisch gebied gesitueerde windturbines”* en dat dat ertoe bijdraagt dat de impact ruimtelijk beperkt zal zijn, stellen de verzoekende partijen enerzijds dat de gunstige beoordeling van de ruimtelijke impact van het project wordt gekoppeld aan het *toekomstig* bestaan van andere windturbines in de onmiddellijke omgeving, meer bepaald *“3 oostelijke in het agrarisch gebied gesitueerde windturbines”*, zodat niet wordt uitgegaan van de actuele en bestaande toestand, anderzijds dat het niet ernstig te noemen is dat de beperkte ruimtelijke impact van het project op het bosgebied kan verantwoord worden door een verwijzing naar clustering met 3 andere windturbines in nabijgelegen agrarisch gebied, nu die windturbines het voorwerp uitmaken van dezelfde aanvraag en de ruimtelijke impact in zijn geheel zou beoordeeld moeten worden. De gewestelijke stedenbouwkundige ambtenaar beperkt zich in het projectverslag tot de stelling dat *“er wordt aangetoond dat het project geen relevante impact heeft op het bosgebied zelf, op de naburige bewoning (op basis van een geluid, -slagschaduw- en veiligheidsstudie), op de*

luchtvaart, op de natuur en op het landschap". Daaruit kan niet worden afgeleid op grond van welke gegevens de projectvergadering heeft besloten dat de aanvraag voldoet aan artikel 4.4.7, §2 VCRO. Vaststellen dat het project geen 'relevante' impact heeft, staat evenmin gelijk met vaststellen dat het project een 'beperkte ruimtelijke' impact heeft. Verder wordt enkel wat landschappelijke integratie betreft geoordeeld dat *"de landschappelijke impact zeer beperkt is"* omdat de windturbines gebundeld worden met de E34, daar ze lijnvormig en parallel aan deze autosnelweg worden opgesteld, wat niet kan volstaan omdat dit een werkelijke toetsing aan de schoonheidswaarde van het landschap onverlet laat en volledig voorbijgaat aan het gegeven dat nergens in de onmiddellijke of in de ruimere omgeving van het projectgebied verticale structuren van een dergelijke omvang te bespeuren zijn. Voor zover de verwerende en tussenkomende partijen verwijzen naar passages uit de lokalisatienota, het verzoek tot projectvergadering en het definitieve verslag van de projectvergadering in een poging de beperkte ruimtelijke impact te staven, en de eerste tussenkomende partij zeer vaag verwijst naar *"alle relevante stukken en nota's van het project"* en overgemaakte adviezen, kan zulks niet verhelpen aan een foutieve, gebrekkige en onzorgvuldige motivering van de verwerende partij. Noch uit het definitief verslag van de projectvergadering, noch uit de bestreden beslissing valt een zorgvuldige en concrete toetsing af te leiden of het nu wel degelijk om een project met beperkte ruimtelijke impact gaat. De verzoekende partijen wijzen op de constante rechtspraak van de Raad waarin benadrukt wordt dat de verenigbaarheid van het aangevraagde project met de 'in de omgeving bestaande toestand' wezenlijk te onderscheiden valt van de beoordeling in de afwijkingsbepaling vervat in artikel 4.4.7, §2 VCRO, waarbij wordt verlangd dat de verwerende partij concreet beoordeelt of het aangevraagde project de grenzen van het ruimtelijk functioneren van het gebied en de omliggende gebieden niet overschrijdt. Deze beoordeling dient de beoordeling van de verenigbaarheid van het aangevraagde project met de goede ruimtelijke ordening wezenlijk te overstijgen (RvVb, 13 maart 2018, nr. RvVb/A/1718/0643). Een deugdelijke beoordeling in die zin kan niet blijken. Het citeren van passages van de lokalisatienota en bijlagen die de tussenkomende partijen zelf hebben opgesteld, kan daar niet aan verhelpen. Deze beoordeling dient zelf door de verwerende partij in het definitief verslag van de projectvergadering en de bestreden beslissing te gebeuren, wat niet het geval is.

Wat het gebrek aan onderzoek naar locatiealternatieven betreft, komt het nut of de noodzaak van locatiealternatieven in het kader van een planningsinitiatief in de bestreden beslissing niet aan bod. Waar de eerste tussenkomende partij verwijst naar bijlage 12c bij de lokalisatienota, dient te worden vastgesteld dat het een eigen document van de tussenkomende partijen betreft en de verwerende partij zelf geen onderzoek voert en geen standpunt inneemt over de mogelijke locatiealternatieven en het feit dat er op basis daarvan geen afweging op planniveau vereist zou zijn. De verwerende partij stelt enkel dat, omdat zes windmolens een beperkte ruimtelijke impact hebben, ter zake geen planningsinitiatief nodig zou zijn, wat uiteraard niet kan volstaan. De verzoekende partijen benadrukken verder dat Grontmij Belgium nv in opdracht van de provincie Oost-Vlaanderen eind 2014 in het kader van het 'Plan-MER RUP Kleuzenmolen Sint-Gillis-Waas' de mogelijkheid tot het plaatsen van windturbines nabij het bijzonder economisch knooppunt (BEK) Kluizemolen te Sint-Gillis-Waas heeft onderzocht. In haar rapport komt zij tot de vaststelling dat er in de zone gelegen ten westen van de 7 opgerichte windturbines nog 3 bijkomende windturbines kunnen voorzien worden. Van het feit dat deze zone al in ontwikkeling is, legt de verwerende partij geen enkel bewijs voor, laat staan dat dit ervoor zorgt dat windmolens niet op een andere locatie zouden kunnen worden opgericht en andere locatiealternatieven tenminste dienden nagegaan geweest te zijn door de verwerende partij zelf. Minstens verwijst zij in de bestreden beslissing niet naar het gegeven dat deze zone al gerealiseerd zou zijn, waardoor zij de op haar rustende motiveringsplicht heeft geschonden.

Wat WT4, 5 en 6 in agrarisch gebied betreft, voegen de verzoekende partijen nog toe dat waar de verwerende partij aan de hand van foto's poogt aan te tonen dat de windturbines niet in het midden

van het perceel landbouwgrond worden voorzien, die foto's net aantonen dat ze in het midden voorzien worden. Ook wordt op de foto's niet aangeduid hoe groot het verharde platform zal zijn. Ook de verwijzing van de eerste tussenkomende partij naar een passage in de lokalisatienota overtuigt niet.

Waar de verwerende partij en tussenkomende partijen trachten voor te houden dat de beoordeling die het typevoorschriftenbesluit oplegt dat de effecten van de inplanting ten aanzien van de landschappelijke kwaliteiten in een lokalisatienota worden beschreven en geëvalueerd, enkel vereist zou zijn in landschappelijk waardevol agrarisch gebied, wijzen de verzoekende partijen erop dat in de bijlage bij dat besluit expliciet is opgenomen dat moet nagegaan worden wat de effecten van een turbineproject ten aanzien van de landschappelijke kwaliteiten zijn. De passage in de lokalisatienota waarnaar de tweede tussenkomende partij verwijst is, naast summier, geen beoordeling door de verwerende partij zelf. De verwerende partij heeft op dit punt ook niet verwezen naar de lokalisatienota. In de bestreden beslissing beperkt de verwerende partij er zich toe te stellen dat de windturbines zullen aansluiten bij de E34 en dat voldaan is aan één van de belangrijkste uitgangspunten van de omzendbrief RO/2014/02, namelijk de gedeconcentreerde bundeling. Het motief dat het landschap structureel aangetast zou zijn door de E34 vormt, volgens rechtspraak van de Raad van State, geen deugdelijke verantwoording voor de verdere aantasting van het landschap, hetzelfde geldt voor het motief dat de zes windturbines tegemoet zouden komen aan één van de ruimtelijke uitgangspunten neergelegd in omzendbrief RO/2014/02 (gedeconcentreerde bundeling). De bewering dat de aanvragers "uit ervaring weten" dat windparken die verder weg staan van de bewoonde kernen en die aansluiten bij een autostrade als minder storend worden ervaren, kan bezwaarlijk als een objectief onderbouwde stelling bestempeld worden en volstaat hoe dan ook niet als motief bij de toetsing van de impact op de schoonheidswaarde van het concrete landschap.

Noch in de bestreden beslissing, noch in het projectverslag wordt een concrete motivering opgenomen wat betreft de beperkte ruimtelijke impact van windturbines zoals bedoeld in artikel 4.4.7, §2 VCRO. Het is niet duidelijk op basis van welke gegevens zou blijken dat de turbines in agrarisch gebied een ruimtelijk beperkte impact hebben. Dat is problematisch aangezien het aangevraagde qua hinderaspecten niet verenigbaar is met de goede ruimtelijke ordening en niet voldoet aan de milieunormen terzake. Zelfs indien ze daar wel mee te verenigen zijn, betreffen het alsnog windturbines met een tiphoogte van 180 m, een rotordiameter van 114 m en waarvan de impact op de omgeving verreichend is (1 – 1,5 km). De motivatie wat betreft de beperkte impact op de realisatie van de bestemming van het agrarisch gebied is niet afdoende, en er wordt niet voldaan aan het criterium, minstens motiveert de verwerende partij niet waarom dit wel het geval zou zijn.

Beoordeling door de Raad

1.1.

De tweede tussenkomende partij betwist het belang bij het middel in de mate de verzoekende partijen van oordeel zijn dat geen toepassing kan worden gemaakt van de uitzonderingspalingen vervat in artikel 4.4.7, §2 VCRO met betrekking tot de oprichting van de windturbines WT 1, 2 en 3 in bosgebied. Zij menen dat de afstand van hun woningen tot de voorziene inplanting van die windturbines met zich meebrengt dat zij er geen enkele hinder van kunnen ondervinden. Het belang van de verzoekende partijen wordt volgens de tweede tussenkomende partij beperkt tot wettigheidsgebreken die verband houden met hinderaspecten die voortvloeien uit WT5 en 6 (gelegen in agrarisch gebied).

1.2.

Daargelaten de vaststelling dat het beweerdelijk gebrek aan hinder als gevolg van afstand van de woningen van de verzoekende partijen tot de windturbines een onderzoek over de grond van de

zaak lijkt in te houden en die afstand – zoals de verzoekende partijen in hun wederantwoordnota opmerken – er geen afbreuk aan doet dat voor de zes windturbines één vergunning werd aangevraagd met mogelijks cumulatieve effecten – oordeelt de Raad dat de tweede tussenkomende partij het belang bij de vordering conform artikel 105 OVD verwarren met het belang bij het middel conform artikel 35 DBRC-decreet, terwijl beide zaken niet noodzakelijk samenvallen. Aangezien de mogelijke gegrondheid van het middelonderdeel aanleiding kan geven tot de vernietiging van de bestreden beslissing en desgevallend een andersluidende herstelbeslissing na herbeoordeling door de verwerende partij, betekent dit noodzakelijk dat de verzoekende partijen hier een voordeel uit kunnen halen.

Een verzoekende partij heeft in beginsel een belang bij een middel, indien de vernietiging van de bestreden beslissing op grond van dit middel haar tot voordeel kan strekken. Vermits de (gebeurlijke) vernietiging van de bestreden beslissing, op grond van het middelonderdeel waarin de door de verzoekende partijen aangehaalde schendingen worden aangevoerd, aan de verzoekende partijen een persoonlijk voordeel biedt, hebben zij belang bij dit middelonderdeel. De verwerende partij zal de aanvraag immers opnieuw moeten beoordelen, waarbij er geenszins kan worden vooruitgelopen op deze herbeoordeling.

Bovendien is de naleving van het bestemmingsvoorschrift 'bosgebied', waarvan de verzoekende partijen de toepassing benaarstigen, ingegeven vanuit het algemeen belang en de principiële vrijwaring van het gebied van niet in het gebied toegelaten handelingen en strekt het bestemmingsvoorschrift dus niet enkel tot de bescherming van de eigenaars/bewoners van de aanpalende/vlakbij gelegen percelen/woningen, zodat de verwijzing in de exceptie naar de afstand ten aanzien van de woningen van de verzoekende partijen in dat verband irrelevant is.

In het arrest van de Raad van State van 26 januari 2017 (nr. 237.161) waarnaar de tweede tussenkomende partij verwijst, beoordeelt de Raad van State het belang, en niet het belang bij het middel van één van de verzoekende partijen, zodat naar het arrest – dat overigens resulteerde in de vernietiging van de erin bestreden vergunningsbeslissing – niet dienstig kan worden verwezen.

De exceptie van gebrek aan belang bij het middel wordt verworpen.

2.

Uit de niet-betwiste gegevens van de zaak blijkt dat de gevraagde werken zich volgens de bestemmingsvoorschriften van het gewestplan 'Gentse en Kanaalzone', vastgesteld met koninklijk besluit van 14 september 1977, in bosgebied en deels in reservatiegebied (WT1 en WT2) en volgens de bestemmingsvoorschriften van het gewestplan 'St. Niklaas-Lokeren', vastgesteld met koninklijk besluit van 7 november 1978, in bosgebied en waterwinningsgebied (WT3), alsook agrarisch gebied (WT4, WT5 en WT6), bevinden.

De partijen betwisten niet dat de inplanting van deze windturbines principieel strijdig is met de bestemmingsvoorschriften van het gewestplan.

De verwerende partij verleent, na te hebben vastgesteld dat de aanvraag wat de inplanting van WT1, 2 en 3 betreft strijdig is met de gewestplanbestemming van bosgebied, een stedenbouwkundige vergunning onder voorwaarden op grond van artikel 4.4.7, §2 *juncto* artikel 3, §3 van het Besluit Handelingen Algemeen Belang.

Voor de windturbines gelegen in agrarisch gebied maakt zij gebruik van de in artikel 4.4.9 VCRO voorziene afwijkingsmogelijkheid (de zogenaamde 'clicheringsregel').

3.

3.1.

Artikel 4.4.7, §2 VCRO luidt in zijn toepasselijke versie als volgt:

“§ 2. In een vergunning voor handelingen van algemeen belang die een ruimtelijk beperkte impact hebben, mag worden afgeweken van stedenbouwkundige voorschriften en verkavelingsvoorschriften. Handelingen van algemeen belang kunnen een ruimtelijk beperkte impact hebben vanwege hun aard of omvang, of omdat ze slechts een wijziging of uitbreiding van bestaande of geplande infrastructuur of voorzieningen tot gevolg hebben. De Vlaamse Regering bepaalt welke handelingen van algemeen belang onder het toepassingsgebied van het eerste lid vallen. Ze kan ook de regels bepalen op basis waarvan kan worden beslist dat niet door haar opgesomde handelingen toch onder het toepassingsgebied van het eerste lid vallen.”

Overeenkomstig artikel 4.1.1, 5° VCRO betreffen ‘handelingen van algemeen belang’ *“door de Vlaamse Regering aangewezen handelingen die betrekking hebben op openbare infrastructuur of openbare wegen, nutsvoorzieningen, infrastructuur op het grondgebied van meerdere gemeenten of infrastructuur ten behoeve of ten bate van de uitoefening van een openbare dienst”*.

Artikel 2 van het Besluit Handelingen Algemeen Belang in de toepasselijke versie bepaalt welke de handelingen van algemeen belang bedoeld in artikel 4.1.1, 5° VCRO zijn:

“Als handelingen van algemeen belang, zoals bedoeld in artikel 4.1.1, 5°, van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening worden de werken, handelingen en wijzigingen beschouwd die betrekking hebben op:

[...]

4° de openbare elektrische leidingen, met inbegrip van de bijbehorende infrastructuur, zoals transformatorstations, installaties voor de productie van electriciteit, dienstgebouwen en andere;

[...]

8° alle handelingen van algemeen belang, aangewezen in artikel 3 van dit besluit”

Artikel 3 van het Besluit Handelingen Algemeen Belang in de toepasselijke versie somt in §1 de handelingen van algemeen belang die een ruimtelijk beperkte impact hebben als vermeld in artikel 4.4.7, §2 VCRO op en geeft in §2 de handelingen van algemeen belang die *“beschouwd kunnen worden als handelingen van algemeen belang die een ruimtelijk beperkte impact hebben als vermeld in artikel 4.4.7, §2 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening”*, weer. De partijen betwisten niet dat de bestreden beslissing geen handeling van algemeen belang betreft die volgens artikel 3, §1 een ruimtelijk beperkte impact heeft dan wel ingevolge artikel 3, §2 wordt beschouwd als een handeling van algemeen belang die een ruimtelijke beperkte impact heeft.

Artikel 3, §3 van het Besluit Handelingen Algemeen Belang voorziet ook in de mogelijkheid dat een bepaald project dat niet vermeld is in artikel 3, §§1-2, wordt beschouwd als een handeling van algemeen belang met een ruimtelijk beperkte impact:

“§ 3. Op gemotiveerd verzoek van de aanvrager kan de bevoegde overheid, vermeld in artikel 15 en 52 van het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning, vaststellen dat een handeling van algemeen belang die niet in paragraaf 1 of 2 is vermeld,, een ruimtelijk beperkte impact als vermeld in artikel 4.4.7, § 2, van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening heeft.

Deze handelingen mogen niet worden uitgevoerd in een ruimtelijk kwetsbaar gebied tenzij deze handelingen gelet op hun aard, ligging en oppervlakte geen significante impact hebben op het ruimtelijk kwetsbaar gebied.

Die bevoegde overheid, vermeld in het eerste lid, beoordeelt concreet of de handelingen de grenzen van het ruimtelijk functioneren van het gebied en de omliggende gebieden niet overschrijden, aan de hand van de aard en omvang van het project, en het ruimtelijk bereik van de effecten van de handelingen.

De bevoegde overheid, vermeld in het eerste lid, oordeelt en beslist daarover nadat een projectvergadering werd gehouden en voor de vergunningsaanvraag werd ingediend. Het document waaruit die beslissing blijkt, wordt bij de vergunningsaanvraag gevoegd.”

In het verslag van de Vlaamse regering bij het besluit van de Vlaamse regering van 20 juli 2012 tot wijziging van het besluit van de Vlaamse regering van 5 mei 2000 tot aanwijzing van de handelingen in de zin van artikel 4.1.1, 5°, artikel 4.4.7, §2, en artikel 4.7.1, §2, tweede lid, van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening en tot regeling van het vooroverleg met de Vlaamse Bouwmeester, wordt onder meer gesteld:

“[...]

Het aangepaste artikel 3 bevat drie verschillende lijsten, opgenomen in drie paragrafen.

Paragraaf 1 omvat de handelingen waarbij het evident is dat een afwijking van de stedenbouwkundige voorschriften of verkavelingsvoorschriften overweegbaar is, terwijl een voorafgaand planningsinitiatief geen meerwaarde zou bieden, omdat er geen alternatieven af te wegen zijn of omdat de ruimtelijke inpassing en beoordeling van deze handelingen even goed in een vergunningsaanvraag kunnen plaatsvinden.

Het gaat binnen de handelingen met ruimtelijk beperkte impact om deze handelingen met een zeer geringe impact, de puur lokale projecten en dergelijke meer. [...]

Paragraaf 2 omvat de handelingen die overweegbaar zijn binnen de afwijkingsbepalingen, maar waar het om een aantal redenen nodig geacht wordt de toepasbaarheid van het afwijkingsartikel te onderzoeken, vooraleer de vergunningsaanvraag formeel ingediend wordt. [...]

Paragraaf 3 biedt de mogelijkheid om, naast de handelingen, opgenomen in de paragrafen 1 en 2, vooralsnog handelingen onder het toepassingsgebied van het besluit te brengen. Het kan dan gaan om zaken die niet of onvoldoende onder te brengen zijn onder de reeds opgesomde mogelijkheden, maar het kan ook gaan om handelingen die de vastgelegde grenzen overschrijden maar waarvan de ruimtelijke en milieu-impact beperkt is. Op gemotiveerde vraag van de vergunningsaanvrager kan het vergunningverlenende bestuursorgaan oordelen dat geen planningsinitiatief vereist is, maar dat de afwijkingsbepalingen kunnen worden ingeroepen. Om toe te laten met voldoende kennis van zaken te oordelen over de vraag, voorziet voorliggend besluit een voorafgaande projectvergadering. Op die projectvergadering geven de adviesinstanties hun standpunt over de vraag en zal het vergunningverlenende bestuursorgaan, op basis van die standpunten, finaal beslissen of de handelingen vergund kunnen worden met toepassing van de afwijkingsmogelijkheid. Ook die beoordeling gebeurt voorafgaand aan de vergunningsaanvraag, zodat het standpunt over de toepassing van dit besluit mee in procedure gaat.

Het eerste lid bepaalt dat de vergunningverlenende overheid, op gemotiveerd verzoek van een vergunningsaanvrager, kan beslissen dat een niet in paragraaf 1 of 2 vermelde handeling van algemeen belang een ruimtelijk beperkte impact heeft in de zin van artikel 4.4.7, § 2, van de VCRO. Deze beslissing wordt steeds genomen op grond van een concrete beoordeling overeenkomstig wat is bepaald in het tweede lid.

Het vergunningverlenende bestuursorgaan neemt over die concrete beoordeling een formele beslissing nadat een projectvergadering zoals bedoeld in artikel 5.3.2, van de VCRO, is georganiseerd.

Het document waaruit die beslissing blijkt, wordt bij de vergunningsaanvraag gevoegd. Wat betreft de toepassing van de paragrafen 2 en 3 moet alleszins duidelijk zijn dat het niet gewenst is om dit besluit toe te passen als er verschillende realistische lokatiealternatieven zijn die een afweging vragen op planniveau. Dan is een RUP het meest aangewezen instrument om die alternatievenafweging uit te voeren. Het oordeel van de bevoegde overheid moet dus alleszins een duidelijk standpunt hierover innemen.

...

Uit deze toelichting blijkt dat het voor de toepassing van §3 “*alleszins duidelijk (moet) zijn dat het niet gewenst is om dit besluit toe te passen als er verschillende realistische lokatiealternatieven zijn die een afweging vragen op planniveau*”, in welk geval een ruimtelijk uitvoeringsplan het meest aangewezen instrument is om die alternatievenafweging uit te voeren. De bevoegde overheid moet hierover dus alleszins een duidelijk standpunt innemen.

Uit het voorafgaande volgt:

- (1) dat krachtens artikel 4.4.7, §2 VCRO mag worden afgeweken van stedenbouwkundige voorschriften voor handelingen van algemeen belang die een ruimtelijk beperkte impact hebben en dat handelingen van algemeen belang een ruimtelijk beperkte impact kunnen hebben omwille van hun aard, omvang, of omdat ze slechts een wijziging of uitbreiding van bestaande of geplande infrastructuren of voorzieningen tot gevolg hebben;
- (2) dat het achterliggende uitgangspunt van artikel 4.4.7, §2 VCRO is dat de ruimtelijke en planologische impact van een project, en de mogelijkheid tot alternatieve locaties, wordt nagegaan en daarmee gepaard gaand het nut of de noodzaak van een voorafgaandelijk planningsinitiatief;
- (3) dat een aanvrager overeenkomstig artikel 3, §3 van het Besluit Handelingen Algemeen Belang, een gemotiveerd verzoek kan indienen en het vergunningverlenende bestuursorgaan kan vaststellen dat een handeling van algemeen belang die niet in §§1 of 2 is vermeld, een ruimtelijk beperkte impact heeft zoals bedoeld in artikel 4.4.7, §2 VCRO;
- (4) dat in geval van toepassing van voormeld artikel 3, §3 van het Besluit Handelingen Algemeen Belang, het bestuursorgaan concreet beoordeelt of de handelingen de grenzen van het ruimtelijk functioneren van het gebied en de omliggende gebieden niet overschrijden, aan de hand van de aard en omvang van het project, en het ruimtelijk bereik van de effecten van de handelingen; dat het vergunningverlenende bestuursorgaan daarover oordeelt en beslist nadat een projectvergadering werd gehouden en voor de vergunningsaanvraag werd ingediend;
- (5) dat in geval van toepassing van voormeld artikel 3, §3 van het Besluit Handelingen Algemeen Belang, het bestuursorgaan in geval van een ligging van de aanvraag in ruimtelijk kwetsbaar gebied concreet beoordeelt of de handelingen gelet op hun aard, ligging en oppervlakte geen significante impact hebben op het ruimtelijk kwetsbaar gebied;
- (6) dat in geval van toepassing van artikel 3, §3 van het Besluit Handelingen Algemeen Belang de overheid zich, voorafgaand aan de aanvraag uitspreekt over de potentiële toepasbaarheid van artikel 4.4.7, §2 en met andere woorden een formele uitspraak impliceert dat voor het project geen voorafgaand planningsinitiatief vereist is;
- (7) dat het niet de bedoeling is om artikel 3, §3 van het Besluit Handelingen Algemeen Belang toe te passen voor een project waarvoor er verschillende realistische lokatiealternatieven zijn die een afweging vragen op planniveau en dat de bevoegde overheid hierover dus alleszins een duidelijk standpunt moet innemen.

3.2.

Voor zover de verzoekende partijen vaststellen dat de inplanting van windturbines als een handeling van algemeen belang in de zin van artikel 2, 4° van het Besluit Handelingen Algemeen Belang moet worden beschouwd, zijnde *“openbare elektrische leidingen, met inbegrip van de bijbehorende infrastructuur, zoals transformatorstations, installaties voor de productie van elektriciteit, dienst gebouwen en andere”*, en in dat opzicht niet als een handeling van algemeen belang met beperkte ruimtelijke impact in de zin van artikel 3, §3 van het Besluit Handelingen Algemeen Belang kan worden beschouwd, moet worden vastgesteld dat de kwalificatie als handeling van algemeen belang in de zin van artikel 2 geenszins lijkt uit te sluiten dat een dergelijke handeling een ruimtelijk beperkte impact in de zin van artikel 3, §3 van het Besluit Handelingen Algemeen Belang kan hebben, althans voor zover aan de in die paragraaf opgesomde voorwaarden wordt voldaan.

De Raad verwijst in dat verband naar artikel 2, 8° van het Besluit Handelingen Algemeen Belang dat voor handelingen van algemeen belang ook die handelingen opgesomd in artikel 3 (handelingen van algemeen belang met ruimtelijk beperkte impact) weergeeft, zodat een zodanig strikte opdeling tussen beide artikels niet kan worden weerhouden.

3.3.

Wat de toetsing aan artikel 3, §3 van het Besluit Handelingen Algemeen Belang betreft, stelt de Raad vast dat WT1 tot 3 gelegen zijn in bosgebied, dat volgens artikel 1.1.2, 10° als ruimtelijk kwetsbaar gebied wordt aangemerkt. Voor een dergelijk ruimtelijk kwetsbaar gebied bepaalt artikel 3, §3 van het Besluit Handelingen Algemeen Belang aanvullend dat *“deze handelingen mogen niet worden uitgevoerd in een ruimtelijk kwetsbaar gebied tenzij deze handelingen gelet op hun aard, ligging en oppervlakte geen significante impact hebben op het ruimtelijk kwetsbaar gebied”*.

Uit de bestreden beslissing blijkt dat de aanvrager de organisatie van een projectvergadering heeft gevraagd en dat een projectvergadering werd gehouden op 12 juni 2017.

Wat de oprichting van de windturbines in bosgebied betreft, wordt in de toelichting bij de projectvergadering overwogen dat *“gelet op de eerder vastgestelde strijdigheid met de bepalingen van het gewestplan, kunnen in het bosgebied slechts windturbines toegestaan worden, indien kan worden aangetoond dat de werken van algemeen belang zijn en de inplanting van de windturbines slechts een ruimtelijk beperkte impact heeft”*. Er wordt naar artikel 2, 4° van het Besluit Handelingen Algemeen Belang verwezen om te sluiten dat de inplanting van windturbines een handeling van algemeen belang betreft en uit het voorgelegd dossier blijkt dat het project geen relevante impact heeft op het bosgebied zelf, de naburige bewoning, de luchtvaart, de natuur en het landschap. Ook de landschappelijke impact zou er zeer beperkt zijn als gevolg van de lijnvormige opstelling parallel aan de autosnelweg E34 waarmee de windturbines gebundeld worden. Verder wordt erop gewezen dat het beleidskader van de provincie Oost-Vlaanderen geen beoordelingsgrond vormt voor vergunningsaanvragen en geen juridisch afdwingbaar karakter heeft. De vaststelling dat die zone door de provincie Oost-Vlaanderen niet is aangeduid als meest wenselijke/potentiële inplantingslocatie voor grootschalige windturbines, is derhalve niet toereikend om te besluiten dat het project ruimtelijk niet kan worden aanvaard. De conclusie van de projectvergadering luidt dat *“op basis van de toelichting van het project, de schriftelijke en mondelinge adviezen en de bespreking tijdens de projectvergadering kan besloten worden dat de werken slechts een ruimtelijk beperkte impact hebben en dat er ter zake geen planningsinitiatief noodzakelijk is”*.

De bestreden beslissing motiveert wat betreft de overeenstemming met artikel 3, §3 van het Besluit Handelingen Algemeen Belang wat volgt:

“ ...

Overwegende dat het besluit van de Vlaamse Regering van 5 mei 2000 tot aanwijzing van de handelingen in de zin van artikel 4.1.1, 5°, artikel 4.4.7, §2, en artikel 4.7.1, §2, tweede lid, van de VCRO bepaalt dat installaties voor de productie van elektriciteit worden beschouwd als handelingen van algemeen belang; dat de handelingen van algemeen belang die een ruimtelijk beperkte impact hebben, worden gedefinieerd in artikel 3 van voormeld besluit; dat in toepassing van artikel 3, §3, van dit besluit de bevoegde overheid, op gemotiveerd verzoek van de aanvrager, kan vaststellen dat een handeling van algemeen belang die niet in §1 of §2 is vermeld, een ruimtelijk beperkte impact heeft als vermeld in artikel 4.4.7, §2, van de VCRO; dat deze handelingen niet mogen worden uitgevoerd in een ruimtelijk kwetsbaar gebied tenzij deze handelingen gelet op hun aard, hun ligging en hun oppervlakte geen significante impact hebben op het ruimtelijk kwetsbaar gebied; dat de bevoegde overheid concreet beoordeelt of de handelingen de grenzen van het ruimtelijk functioneren van het gebied en de omliggende gebieden niet overschrijden, aan de hand van de aard en de omvang van het project en het ruimtelijk bereik van de effecten van de handelingen; dat de bevoegde overheid daarover oordeelt en beslist nadat een projectvergadering werd gehouden en voor de vergunningsaanvraag werd ingediend; dat het document waaruit die beslissing blijkt, bij de vergunningsaanvraag is gevoegd;

Overwegende dat op 12 juni 2017 de projectvergadering plaatsvond, conform artikel 8 van het Omgevingsvergunningendecreet en de artikelen 6 tot en met 8 van het Omgevingsvergunningen-besluit; dat op basis van de toelichting van het project, de schriftelijke en mondelinge adviezen en de bespreking tijdens de projectvergadering werd besloten dat de werken slechts een ruimtelijk beperkte impact hebben en dat ter zake geen planningsinitiatief noodzakelijk is; [...]

Overwegende dat, met betrekking tot de eerder vastgestelde strijdigheid met de bepalingen van het gewestplan, in het bosgebied slechts windturbines toegestaan kunnen worden, indien kan worden aangetoond dat het handelingen van algemeen belang betreft en de inplanting van de windturbines slechts een ruimtelijk beperkte impact heeft;

Overwegende dat de aangevraagde windturbines voldoen aan de vereisten vermeld in artikel 2 van het besluit van de Vlaamse Regering tot aanwijzing van de handelingen in de zin van artikel 4.1.1, 5°, artikel 4.4.7, §2 en artikel 4.7.1, §2, tweede lid, van de VCRO;

Overwegende dat de inplanting van de windturbines zodanig gekozen is dat de natuurschade zo klein mogelijk gehouden wordt;

Overwegende dat WT1 en WT2 worden ingeplant op percelen die in gebruik zijn als landbouwpercelen in een bos;

Overwegende dat WT3 wordt ingeplant in een bos, maar dat slechts een beperkte biotooppinname van minder waardevol bos noodzakelijk is;

Overwegende dat de aanvraag voldoet aan de in de natuurtoets opgelegde milderende maatregelen, zoals het stilleggen van de windturbines onder bepaalde omstandigheden, zodat de aanvaringskans voor vleermuizen sterk verminderd wordt, de gewijzigde inplanting van WT3 meer naar het oosten, zodat minder bosbiotoop wordt aangesneden en zodat deze verder van de natte beekvallei komt te liggen, en de natuurtechnische herinrichting van de werkzone na de bouw van WT3;

Overwegende dat de drie geplande windturbines in het bosgebied een ruime cluster vormen met de drie oostelijke windturbines gesitueerd in het agrarisch gebied, waardoor een ruimtelijk samenhangend geheel van zes windturbines wordt gerealiseerd; dat dit ertoe bijdraagt dat de impact ruimtelijk beperkt zal zijn;

Overwegende dat kan gesteld worden dat de inplanting van drie windturbines in het bosgebied door hun beperkte impact de realisatie van de algemene bestemming niet in het gedrang zal brengen;

Overwegende dat toepassing kan worden gemaakt van voormeld artikel 4.4.7, §2, van de VCRO.

...

Wat de evaluatie van de door de aanvragers opgemaakte natuurtoets betreft, luidt de bestreden beslissing:

“ ...

Overwegende dat de algemene conclusie van deze natuurtoets is dat met betrekking tot avifauna de zes geplande windturbines geen significante negatieve impact hebben op de aanwezige vogelpopulatie; dat hiervoor ook geen verdere maatregelen nodig zijn;

Overwegende dat de locaties van de windturbines werd onderzocht en de exacte inplanting is aangepast om de natuurschade zo minimaal mogelijk te houden, rekening houdend met de andere randvoorwaarden voor het project, namelijk een regelmatige onderlinge tussenafstand en een aanvaardbare afstand tot huizen en autosnelweg;

Overwegende dat met betrekking tot vleermuizen specifiek moet rekening gehouden worden met de aanwezigheid van verschillende risicosoorten, zoals ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis, laatvlieger, bosvleermuis en mopsvleermuis, alsook de korte afstand ten opzichte van bos en houtkanten; dat voornamelijk voor de mopsvleermuis de situatie kritisch is; dat de mopsvleermuis pas recent terug is ontdekt in Vlaanderen; dat in totaal slechts een kleine honderd individuen gekend zijn; dat gezien dit heel beperkte aantal elk slachtoffer een impact heeft op de populatie;

Overwegende dat er een hoge vleermuisactiviteit van deze soorten tijdens de tellingen ter hoogte van de vier westelijke windturbines werd vastgesteld; dat hierdoor moet geconcludeerd worden dat er vermijdbare schade aan de vleermuisfauna kan optreden, waardoor milderende maatregelen in de vorm van een stilstandregime noodzakelijk is;

Overwegende dat het aanvraagdossier een vleermuizenonderzoek (zomer 2015) en een afspraken-nota van 19 april 2017 omvat; dat de afsprakennota inzake vleermuizen het afsprakenkader vormt met betrekking tot de milderende maatregelen en de monitoring;

Overwegende dat volgens de exploitant bijkomende stilstanden in de winter niet nodig zijn; dat de exploitant erkent dat de mopsvleermuis ook vliegt in de winter maar stelt dat de vleermuizen dan laag blijven, zodat er geen interferentie is met de wieken van de windturbines, gelet op de voorziene wiekhoogte; dat dit besluit wordt getrokken op basis van één Duitse studie; dat het evenwel gevaarlijk is om op basis van één studie die is uitgevoerd in een ander gebied met andere omstandigheden, te veralgemenen;

Overwegende dat gezien het zeer gering aantal individuen waaruit de populatie bestaat, de populatie kwetsbaar is en er geen risico's kunnen genomen worden uit

voorzorgsprincipe; dat daarom het stilstandregime moet verruimd worden in de tijd; dat er moet gewerkt worden met een stilstandregime gedurende het volledige jaar voor WT1, WT2, WT3 en WT4; dat als parameter

hierbij de volgende cumulatieve voorwaarden moeten gebruikt worden, zoals die voorkomen aan de gondel:

- buitentemperatuur hoger dan 3°C op rotorhoogte;*
- windsnelheid lager dan 6 mis;*
- geen of lichte neerslag (minder dan 5 mm/u);*
- van zonsondergang tot zonsopgang (nachtperiode);*

Overwegende dat bij het gebruik van bovenstaand stilstandregime de windturbines niet zullen draaien wanneer de vleermuizen vliegen; dat onder deze voorwaarden een aantasting van de vleermuis-populatie is uitgesloten;

Overwegende dat tevens een monitoring wordt voorzien; dat afhankelijk van de resultaten van deze monitoring de stilstandparameters kunnen worden aangepast;

Overwegende dat met betrekking tot ecotoopinname kan gesteld worden dat de windturbine-locatie van WT3 oorspronkelijk was voorzien aan de rand van kwelrijk broekbos; dat door het vrijkappen van de nodige werkzones bijkomend broed- en foerageergebied wordt gecreëerd voor vogels en vleermuizen; dat dit kan zorgen voor het creëren van een "ecologische val"; dat, om de waardevolle beekzone te ontzien, de windturbine zoveel als mogelijk nog in oostelijke richting verplaatst werd, zoals voorzien in voorliggende aanvraag; dat de werkzone en de open plek in het bos zo worden ingericht dat ze een meerwaarde kunnen betekenen voor warmteminnende insectensoorten; dat hierdoor geen kwetsbaar biotoop (broekbos) aangetast wordt; dat ook bij het voorzien van de noodzakelijke werfwegen omzichtig moet omgesprongen worden, zodat waardevolle biotopen, houtkanten en bomenrijen worden ontzien; dat de omgeving rond de windturbines na de werken ecologisch optimaal wordt ingericht, zodat de biotoopinname door de windturbines tot een minimum beperkt blijft.

...

Ter hoogte van de bespreking van de bezwaren overweegt de bestreden beslissing nog:

“ ...

onverenigbaarheid met bestemming bosgebied en agrarisch gebied, geen sprake van beperkt ruimtelijke impact en verstoring van het landschap;

- de artikelen 4.4.7 en 4.4.9 van de VCRO bieden de grondslag om af te wijken van de stedenbouwkundige voorschriften;*
- uit het advies van de afdeling [...] Ruimte blijkt dat aan de voorwaarden wordt voldaan; wat betreft de beperkte ruimtelijke impact wordt verwezen naar de projectvergadering die plaatsvond op 12 juni 2017, conform artikel 8 van het Omgevingsvergunningendecreet en de artikelen 6 tot en met 8 van het Omgevingsvergunningenbesluit; op basis van de toelichting van het project, de schriftelijke en mondelinge adviezen en de bespreking tijdens de projectvergadering werd besloten dat de werken slechts een ruimtelijk beperkte impact hebben en dat ter zake geen planningsinitiatief noodzakelijk is*

...”

Uit hetgeen voorafgaat blijkt wel degelijk dat, alle verwijzingen door de verwerende en tussenkommende partijen naar de bij de aanvraag gevoegde lokalisatienota en het verzoek tot

projectvergadering ten spijt, de verwerende partij niet voldoende concreet onderzoekt en motiveert in welke zin de werken een ruimtelijk beperkte impact hebben in de zin van artikel 4.4.7, §2 VCRO. Dit geldt des te meer voor handelingen in ruimtelijk kwetsbaar gebied, zoals het bosgebied in kwestie, waarvoor als bijkomende voorwaarde geldt dat dergelijke handelingen er niet mogen worden uitgevoerd tenzij die handelingen gelet op hun aard, hun ligging en hun oppervlakte geen significante impact hebben op het ruimtelijk kwetsbaar gebied. Anders dan de verwerende en tussenkomende partijen dat zien, blijkt uit de bestreden beslissing *an sich* niet dat de verwerende partij – die weliswaar verwijst naar het verslag van projectvergadering zonder het uitdrukkelijk bij te treden – concreet onderzocht heeft of het project in kwestie het ruimtelijk functioneren van het gebied en omliggende gebieden niet overschrijdt, aan de hand van de aard en de omvang van het project en het ruimtelijk bereik van de effecten van de handelingen.

Het uitgangspunt van de thans geldende afwijkingsbepaling van artikel 4.4.7, §2 VCRO is dat de ruimtelijke en planologische impact van een project, en de mogelijkheid tot alternatieve locaties, onderzocht worden en, daaraan gekoppeld, het nut of de noodzaak van een voorafgaandelijk planningsinitiatief. Krachtens artikel 3, §3 van het Besluit Handelingen Algemeen Belang moet de verwerende partij zich, voorafgaand aan de vergunningsaanvraag, uitspreken over de potentiële toepasbaarheid van artikel 4.4.7, §2 VCRO, wat een formele uitspraak veronderstelt over de vraag of het aangevraagde project al dan niet beschouwd kan worden als een handeling van algemeen belang die een ruimtelijk beperkte impact heeft. Artikel 3, §3 kan alleszins niet worden toegepast voor een project waarvoor *“er verschillende realistische locatie-alternatieven zijn die een afweging vragen op planniveau”* en waarover *“de bevoegde overheid (...) dus alleszins een duidelijk standpunt (moet) innemen”* (Verslag aan de Vlaamse Regering bij het besluit van de Vlaamse regering van 20 juli 2012, BS 13 augustus 2012, 47.047).

Uit het verslag van de projectvergadering blijkt niet of er realistische locatie-alternatieven zijn en grond van welke gegevens de projectvergadering/de verwerende partij heeft besloten dat een planningsinitiatief – in het bijzonder gelet de gedeeltelijke ligging in bosgebied – niet noodzakelijk is.

Door louter te overwegen dat de inplanting van de windturbines op zich impliceert dat er vermijdbare schade aan de vleesmuifauna kan optreden waardoor milderende maatregelen in de vorm van een stilstandregime noodzakelijk zijn, dat wat ecotoopinname betreft een ernstiger scenario dan het voorliggende werd vermeden zodat geen kwetsbaar biotoop (broekgas) aangetast wordt en dat met het voorzien van de noodzakelijke werfwegen omzichtig moet worden omgesprongen met het oog op het maximaal beperken van biotoopinname, toont zij niet aan dat er voldaan is aan de vereiste van artikel 3, §3 om handelingen van algemeen belang uitzonderlijk toe te laten in ruimtelijk kwetsbaar gebied, met name indien zij *“gelet op hun aard, hun ligging en hun oppervlakte geen significante impact hebben op het ruimtelijk kwetsbaar gebied”*.

De verzoekende partijen kunnen bovendien gevolgd worden waar zij stellen dat de verwerende partij niet in redelijkheid kan oordelen dat het oprichten van zes windturbines, waarvan drie in bosgebied, met een ashoogte van maximaal 123 m, een rotordiameter van maximaal 114 m en een tiphoogte van maximaal 180 m met noodzakelijke ontbossingen, toegangswegen e.a. als ‘ruimtelijk beperkt’ kan worden beschouwd. De ontbossing en noodzakelijke aanhorigheden worden bovendien nauwelijks in de beoordeling van de bestreden beslissing betrokken.

Waar de tweede tussenkomende partij verwijst naar het voorontwerp van decreet dat de vergunningverlenende overheid bij het verlenen van een omgevingsvergunning voor installaties voor de productie van hernieuwbare energie en hun aanhorigheden zou toelaten om af te wijken van stedenbouwkundige voorschriften, stelt de Raad vast dat de in opmaak zijnde decreetswijziging over de zogenaamde ‘bestemmingsneutraliteit’ voor de winning van

hernieuwbare energie nog niet definitief is aangenomen laat staat in werking is getreden, en aldus geen impact heeft op de beoordeling van de Raad van de huidige beslissing.

De conclusie van het voorgaande is dat de verwerende partij niet op goede gronden heeft kunnen besluiten tot toepassing van artikel 4.7.7, §2 VCRO *juncto* artikel 3, §3 van het Besluit Handelingen Algemeen Belang.

4.

Voor wat de windturbines betreft die gelegen zijn in agrarisch gebied (WT4 tot 6), maakt de verwerende partij toepassing van artikel 4.4.9 VCRO.

4.1.

Artikel 4.4.9 VCRO bepaalt in de toepasselijke versie:

“Het vergunningverlenende bestuursorgaan mag bij het verlenen van een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen voor windturbines en windturbineparken, alsook voor andere installaties voor de productie van energie of energierecuperatie in een gebied dat sorteert onder de voorschriften van een gewestplan, afwijken van de bestemmingsvoorschriften, indien het aangevraagde kan worden vergund op grond van de voor de vergelijkbare categorie of subcategorie van gebiedsaanduiding bepaalde standaardtypebepalingen, vermeld in de bijlage bij het besluit van de Vlaamse Regering van 11 april 2008 tot vaststelling van nadere regels met betrekking tot de vorm en de inhoud van de ruimtelijke uitvoeringsplannen, zoals de tekst ervan is vastgesteld bij het besluit van 11 april 2008.

Het eerste lid laat geen afwijkingen toe op de voorschriften van het gewestplan die betrekking hebben op de inrichting en het beheer van het gebied.

§ 2. Voor de toepassing van § 1, eerste lid, geldt dat een bestemmingsvoorschrift van een gewestplan alleszins vergelijkbaar is met een categorie of subcategorie van gebiedsaanduiding, indien deze concordantie vermeld wordt in de tabel, opgenomen in artikel 7.4.13, eerste lid, of in de concordantielijst, bepaald krachtens voornoemd artikel 7.4.13, tweede lid.

De Vlaamse Regering kan die concordanties verfijnen en bepalen voor welke bestemmingsvoorschriften van de gewestplannen geen vergelijkbare categorie of subcategorie van gebiedsaanduiding bestaat.”

Artikel 4.4.9, §1 VCRO laat aldus toe om, in afwijking van een gewestplanbestemming een vergunning te verlenen voor windturbines en windturbineparken, alsook voor andere installaties voor de productie van energie of energierecuperatie, indien het gevraagde vergunbaar is op grond van de voor de vergelijkbare categorie of subcategorie van gebiedsaanduiding bepaalde standaardtypebepalingen vermeld in de bijlage bij het Typevoorschriftenbesluit. Deze afwijking wordt echter niet toegestaan voor voorschriften die betrekking hebben op de inrichting en het beheer van het gebied.

Artikel 4.4.9, §2, eerste lid VCRO bepaalt verder dat voor de toepassing van §1, eerste lid, geldt dat een bestemmingsvoorschrift van een plan van aanleg alleszins vergelijkbaar is met een categorie of subcategorie van gebiedsaanduiding, indien deze concordantie vermeld wordt in de tabel, opgenomen in artikel 7.4.13, eerste lid VCRO of in de concordantielijst, bepaald krachtens artikel 7.4.13, tweede lid VCRO.

Blijkens de tabel opgenomen in artikel 7.4.13, eerste lid VCRO concordeert het bestemmingsvoorschrift “Agrarische gebieden” met de (sub)categorie van gebiedsaanduiding “Landbouw”. In de bijlage bij het Typevoorschriftenbesluit wordt een standaardtypebepaling opgenomen, zijnde ‘agrarisch gebied’, die concordeert met ‘landbouw’. Hierin wordt gesteld dat, *‘voor zover ze door hun beperkte impact de realisatie van de algemene bestemming niet in het gedrang brengen’ toegelaten zijn: ‘het aanbrengen van windturbines en windturbineparken, alsook andere installaties voor de productie van (hernieuwbare) energie of energierecuperatie. De mogelijke effecten van de inplanting ten aanzien van efficiënt bodemgebruik, eventuele verstoring van de uitbating(smogelijkheden) en landschappelijke kwaliteiten dienen in een lokalisatienota te worden beschreven en geëvalueerd’.*

Ingevolge deze concordantie is de inplanting van windturbines dus mogelijk in gebieden die volgens het gewestplan bestemd zijn tot agrarisch gebied voor zover de algemene bestemming niet in het gedrang komt en de mogelijke effecten van de windturbines ten aanzien van efficiënt bodemgebruik, eventuele verstoring van de uitbating(smogelijkheden) en landschappelijke kwaliteiten in een lokalisatienota worden beschreven en door de vergunningverlenende overheid worden beoordeeld.

De artikelen 2 en 3 Motiveringswet bepalen dat elke eenzijdige rechtshandeling met individuele strekking die uitgaat van een bestuur en dat beoogt rechtsgevolgen te hebben voor één of meer bestuurden of voor een ander bestuur, in de akte de juridische en feitelijke overwegingen moet vermelden die aan de beslissing ten grondslag liggen, en dat deze afdoende moeten zijn.

Uit het voorgaande volgt dat, indien wordt afgeweken van stedenbouwkundige voorschriften, zoals bij toepassing van artikel 4.4.9 VCRO, de vergunningsbeslissing duidelijk en op afdoende wijze de redenen moet opgeven waarop het vergunningverlenend bestuursorgaan de beslissing om af te wijken van de stedenbouwkundige voorschriften steunt.

4.2.

De bestreden beslissing motiveert de toepassing van artikel 4.4.9 VCRO als volgt:

“ ...

Overwegende dat artikel 4.4.9 van de VCRO de mogelijkheid voorziet om af te wijken van de bestemmingsvoorschriften indien het aangevraagde kan worden vergund op grond van de voor de vergelijkbare categorie of subcategorie van gebiedsaanduiding bepaalde standaardtype-bepalingen, vermeld in de bijlage bij het besluit van de Vlaamse Regering van 11 april 2008 tot vaststelling van nadere regels met betrekking tot de vorm en de inhoud van de ruimtelijke uitvoeringsplannen;

Overwegende dat krachtens de overeenkomstige bepalingen van artikel 7.4.13 van de VCRO, het bestemmingsvoorschrift 'agrarische gebieden', waaronder ook de landschappelijk waardevolle agrarische gebieden, van de plannen van aanleg, volgens de aldaar aangegeven tabel, overeenstemt met de categorie van gebiedsaanduiding 'Landbouw':

Overwegende dat het typevoorschrift voor de categorie van gebiedsaanduiding '4. Landbouw', zoals aangegeven in de bijlage bij het besluit van de Vlaamse Regering van 11 april 2008 tot vaststelling van nadere regels met betrekking tot de vorm en de inhoud van de ruimtelijke uitvoeringsplannen, daarbij onder meer bepaalt dat windturbines en windturbineparken toegelaten zijn voorzover ze door hun beperkte impact de realisatie van de algemene bestemming niet in het gedrang brengen;

Overwegende dat bovenvermelde decretale bepalingen bijgevolg de principiële rechtsgrond leveren voor de omgevingsvergunning; [...]

Overwegende dat volgende afweging rekening houdt met de criteria in uitvoering van artikel 4.3.1, §2, van de VCRO inzake de goede ruimtelijke ordening;

Overwegende dat, met betrekking tot de eerder vastgestelde strijdigheid met de bepalingen van het gewestplan, in het agrarisch gebied slechts windturbines toegestaan worden voor zover ze door hun beperkte impact de realisatie van de algemene bestemming niet in het gedrang brengen; dat de mogelijke effecten van de inplanting ten aanzien van efficiënt bodemgebruik, eventuele verstoring van de uitbatingsmogelijkheden) en landschappelijke kwaliteiten in een lokalisatienota moeten worden beschreven en geëvalueerd;

Overwegende dat in deze aanvraag wordt aangetoond, onder meer in de lokalisatienota, dat de effectieve terreininname door de windturbines en de noodzakelijke aanhorigheden zeer beperkt is ten opzichte van de percelen waarop de constructies worden voorzien en ten opzichte van de beschikbare landbouwgronden in de ruimere omgeving;

Overwegende dat de aanvraag derhalve het efficiënt bodemgebruik en de uitbatingsmogelijkheden van de betrokken percelen niet in het gedrang brengt;

Overwegende dat de landschappelijke impact van de aanvraag op de omgeving beperkt is, onder meer door de lijnvormige opstelling, parallel aan de autosnelweg N49/E34, die in het betrokken gebied duidelijk als grootschalige lijninfrastructuur aanwezig is in het landschap en waarmee de windturbines gebundeld worden;

Overwegende dat zodoende kan gesteld worden dat de inplanting van drie windturbines in het agrarisch gebied door hun beperkte impact de realisatie van de algemene bestemming niet in het gedrang zal brengen;

Overwegende dat toepassing kan worden gemaakt van voormeld artikel 4.4.9 van de VCRO; [...]

Overwegende dat de beleving van een landschap met windturbines iets anders kan benaderd worden dan zonder windturbines, omwille van het 'groene' element dat positief bijdraagt aan de energietransitie in Vlaanderen; dat dergelijke vrij nieuwe 'energielandschappen' vanuit de bevoegdheid en de bezorgdheid van de Vlaamse overheid om het aandeel van groene energievoorzieningen relevant op te drijven, op vandaag een noodzaak zijn; dat op tientallen zorgvuldig geselecteerde locaties in Vlaanderen het bestaansrecht van deze landschappen reeds wordt aangetoond, zonder dat daarvoor een ontoelaatbare landschappelijke impact wordt veroorzaakt; dat de landschappelijke impact aanvaardbaar is, volgt in ruime mate uit het feit dat, conform Omzendbrief RO/2014/02 van 25 april 2014 'Afwegingskader en randvoorwaarden voor de oprichting van windturbines', wordt gestreefd naar een ruimtelijke concentratie van windturbines in de nabijheid van markant in het landschap voorkomende structuren, zoals wegen en in, of aansluitend bij, haven- en industriegebieden;

Overwegende dat de voorziene windturbines, zoals op iedere andere locatie in Vlaanderen, door hun hoogte van een andere orde zijn dan de bestaande landschapselementen; dat windturbines de bestaande landschapselementen overstijgen; dat het dan ook de bedoeling is dat ze ergens bij aansluiten en om ze ergens mee te kunnen associëren;

Overwegende dat het ruimtelijk principe van gedeconcentreerde bundeling uit het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen algemeen voor de inplanting van windturbines wordt verijnd in het principe van de plaatsdeling; dat door windturbines zoveel als mogelijk te bundelen het behoud van de nog resterende open ruimte in het sterk verstedelijkte Vlaanderen moet worden gewaarborgd; dat de voorkeur dan ook gaat naar het realiseren van windenergieopwekking door middel van clustering van windturbines; [...]

Overwegende dat zodoende de opstelling van de windturbines aansluit bij de autosnelweg N49/E34, die ten noorden van de windturbines het landschap doorkruist, en aldus als lijninfra-structuur reeds een determinerende invloed uitoefent op het landschap (tweemaal twee rijstroken en een pechstrook, een middenberm, parallelwegen, ongelijkgrondse kruispunten, verlichtingspalen, ...), waardoor de windturbines gebundeld worden met de autosnelweg N49/E34; [...]

Overwegende dat naast deze cluster van windturbines in de ruimere omgeving van deze aanvraag (> 5 km) geen windturbines voorkomen, wat zorgt voor visuele accenten door die cluster windturbines met daartussen rustzones;

Overwegende dat het windpark fungeert als een nieuw oriëntatiepunt in het landschap zonder dat er verwarring ontstaat, waardoor de helderheid en de leesbaarheid van het landschap verhoogt; [...]

Overwegende dat de toegankelijkheid van de aanpalende landbouwgebruiksgronden zoveel mogelijk moet verzekerd blijven; dat de toegangswegen een maximale breedte hebben van 5 m; dat bij het einde van de werken de werfzone terug afgewerkt moet worden met een goede laag grond, zodat een normaal landbouwkundig gebruik terug mogelijk wordt; dat alle materiaal bij het beëindigen van de werken uit de landbouwzone moet worden verwijderd; dat het aangewezen is deze maatregelen op te leggen als bijzondere voorwaarden.

...

De verwerende partij verwijst aldus naar de bij de aanvraag gevoegde lokalisatienota waaruit zij besluit dat de effectieve terreininname door de windturbines en de noodzakelijke aanhorigheden zeer beperkt is ten opzichte van de percelen waarop de constructies worden voorzien en de beschikbare landbouwgronden in de omgeving, zodat de aanvraag het efficiënt bodemgebruik en de uitbatingsmogelijkheden van de betrokken percelen niet in het gedrang brengt, alsook dat de landschappelijke impact van de aanvraag op de omgeving beperkt is door onder meer de lijnvormige opstelling, parallel aan de autosnelweg N49/E34. Ter hoogte van de beoordeling van de goede ruimtelijke ordening stelt de verwerende partij dat de inplanting van de windturbines voldoet aan het principe van gedeconcentreerde bundeling als vooropgesteld in Omzendbrief RO/2014/02 en dat de voorziene windturbines – zoals op iedere andere locatie in Vlaanderen – door hun hoogte van een andere orde zijn dan de bestaande landschapselementen die ze ‘overstijgt’.

Uit de bestreden beslissing blijkt niet op welke grond de verwerende partij tot het besluit is gekomen dat de effectieve terreininname van de windturbines en noodzakelijke aanhorigheden in functie van landbouw zeer beperkt is en de landschappelijke kwaliteiten worden gevrijwaard. De verzoekende partijen kunnen worden gevolgd waar zij stellen dat de lokalisatienota waarnaar de verwerende partij in de bestreden beslissing verwijst, nauwelijks ingaat op de effecten van de voorziene inplanting van de windturbines en aanhorigheden en op de vraag of die inplanting de algemene agrarische bestemming al dan niet in het gedrang brengt. De verwerende partij spreekt

zichzelf verder tegen, minstens hanteert zij een stijlformule, waar zij enerzijds besluit dat de windturbines landschappelijk kunnen worden ingepast en zij anderzijds oordeelt dat de windturbines ingevolge hun aard de bestaande landschapselementen overstijgen. De verwerende partij heeft kennelijk slechts oog voor de bundeling van de windturbines met de autosnelweg N49/E34, maar laat overige mogelijke 'landschappelijke kwaliteiten' in de zin van de bijlage bij het Typevoorschriftenbesluit, buiten beschouwing. Het blijkt niet dat de verwerende partij rekening heeft gehouden met de kwaliteiten van het landschap in al zijn facetten. De motivering van de bestreden beslissing is niet meer dan een stijlformule.

Het middel is in de aangegeven mate gegrond.

B. Overige middelen

De overige middelen van het verzoekschrift worden niet besproken, vermits de beoordeling ervan niet tot een ruimere vernietiging kan leiden.

VII. KOSTEN

1.

De verzoekende partijen vragen om een rechtsplegingsvergoeding (840 euro) toe te kennen, die ten laste van de verwerende partij komt.

2.

Met toepassing van artikel 33 DBRC-decreet legt de Raad de kosten van het beroep ten laste van de partij die ten gronde in het ongelijk gesteld wordt.

Artikel 21, §7 DBRC-decreet bepaalt dat de Raad op verzoek een rechtsplegingsvergoeding kan toekennen, die een forfaitaire tegemoetkoming is in de kosten en erelonen van de advocaat van de partij die ten gronde in het gelijk gesteld wordt.

BESLISSING VAN DE RAAD VOOR VERGUNNINGSBETWISTINGEN

1. Het verzoek tot tussenkomst van bvba FORTECHT is ontvankelijk.
2. Het verzoek tot tussenkomst van nv ELECTRABEL is ontvankelijk.
3. De Raad vernietigt de beslissing van de verwerende partij van 17 mei 2018 waarbij de verwerende partij aan de tussenkomende partijen een omgevingsvergunning heeft verleend voor het oprichten van zes windturbines met een ashoogte van maximaal 123 m, een rotordiameter van maximaal 114 m en een tiphoogte van maximaal 180 m, het uitvoeren van werken noodzakelijk om het project te realiseren: ontbossingen, inbuizingen, permanente kraanplaatsen en toegangswegen tot de windturbines, elektriciteitscabines en data- en elektriciteitskavels alsook de exploitatie van een windturbinepark met zes windturbines (elk maximaal 3.400 kW) met bijkomend zes transformatoren (3.500 kVA) op de percelen gelegen te 9180 Moerbeke, Baggaart-Zuid, met als kadastrale omschrijving afdeling 1, sectie C, nummers 1B, 34C, 40H, 41C, 42B, 43C, 43D, 58B, 590A, 593, 594, 595A, 595B, 596A, 596B, 599A, 59B en 600A, en sectie K, nummers 223A, 237A, 244A, 248A en 281B en 9190 Stekene, afdeling 2, sectie C, nummers 1880, 1881, 1883, 1885, 1886, 1891, 1892, 1895, 1896, 1898, 1899, 1902, 1903, 1904, 1905, 1906, 1937B, 1939B, 1995, 1997, 1999, 2002, 2006A, 2007A, 2012, 2012/2, 2013, 2015, 2018, 2019, 383, 384, 387, 396, 398, 399, 400, 401, 402, 403 en 404 en afdeling 4, sectie E, nummers 13C/2, 16A, 16B/2, 18A, 18B, 18C, 19A, 20B/2, 20H, 20K, 20M, 21E/2, 21G/2, 23B2, 24C, 25C, 26C, 26D, 26F, 26F2, 26H, 26K, 26L, 26N, 26P, 3C, 5F, 5G, 5H, 5K, 5L, 5P, 6C, 7F, 7G, 7H en 7R.
4. De Raad beveelt de verwerende partij een nieuwe beslissing te nemen over de aanvraag van de tussenkomende partijen en dit binnen een termijn van vier maanden te rekenen vanaf de dag na de dag van de betekening van dit arrest.
5. De Raad legt de kosten van het beroep bestaande uit het rolrecht van de verzoekende partijen, bepaald op 600 euro en een rechtsplegingsvergoeding van 840 verschuldigd aan de verzoekende partijen, ten laste van de verwerende partij.
6. De Raad legt de kosten van de tussenkomst, bepaald op 400 euro, ten laste van de tussenkomende partijen, ieder voor de helft.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel in openbare zitting van 1 oktober 2019 door de vijfde kamer.

De toegevoegd griffier,

De voorzitter van de vijfde kamer,

Bart VOETS

Pieter Jan VERVOORT